

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาระบบการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา

A STUDY OF UNDERGRADUATE SYSTEM IN TEACHER EDUCATION

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา ไชววิไลกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์

รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ

สนับสนุนโดย

ทุนงบประมาณแผ่นดิน

370.73
ร739ก
ค.2

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาระบบการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา

A STUDY OF UNDERGRADUATE SYSTEM IN TEACHER EDUCATION

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา ไชวิโลกุล
รองศาสตราจารย์ ดร. ประกอบ คุปรัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร. ปิปปิ เมธาคณวุฒิ

สนับสนุนโดย

ทุนงบประมาณแผ่นดิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ฝ่ายวิจัย คณะครูช่างศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มอบให้หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๗ / ก.ย. / ๒๕๖๑

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓๑๐.๖๖

๓๗๑๑๐

๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพของระบบการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา สภาพแวดล้อมของสถาบันที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา องค์ประกอบสภาพแวดล้อมที่สำคัญของสถาบันที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อลักษณะของนิสิตนักศึกษา อันได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน คุณค่าส่วนตัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง ทศนคติต่อวิชาชีพและทัศนคติต่อวิชาชีพในบางกรณี และเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อระบบผลิตบัณฑิตทางการศึกษาในระดับต่าง ๆ ในด้านการบริหาร และวิชาการ เพื่อให้การผลิตบัณฑิตทางการศึกษาได้มีประสิทธิภาพสูงและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลสถาบัน 3 ประเภทคือ มหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ (Comprehensive Universities) ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยที่เน้นสายการศึกษา (Education Concentrated Universities) ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้ง 8 วิทยาเขต สถานศึกษาเฉพาะการฝึกหัดครู (Specialized Teacher Training Institutions) ได้แก่ วิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย กลุ่มอาจารย์ คือ อาจารย์ที่ทำการสอนในคณะวิชาหรือสถาบันที่ทำการสอนในทางศึกษาศาสตร์ในระบบของมหาวิทยาลัย ศึกษาเฉพาะคณาจารย์ที่เป็นบุคลากรของคณะศึกษาศาสตร์ การศึกษา ส่วนในวิทยาลัยครูผู้วิจัยศึกษาบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในคณะวิชาการศึกษา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างอาจารย์โดยวิธีการสุ่มอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยคิดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรที่มีอยู่ในรายชื่ออาจารย์ประจำของสถาบันและหน่วยงานดังกล่าว ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 506 คน และกลุ่มนิสิตนักศึกษาคือ นิสิตนักศึกษาที่ทำการศึกษาอยู่ในสถาบันต่าง ๆ ดังกล่าว โดยศึกษาในสาขาวิชาเอกครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และเป็นนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือต่ำกว่า (Undergraduates) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยคิดจำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 ของจำนวนประชากรในกลุ่มนี้ทั้งหมด ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 5,197 บาท เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ประเภทคือ แบบสำรวจข้อมูลสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่เปิดสอนทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 50 สถาบัน แบบสอบถามนิสิตนักศึกษา แบบสอบถามอาจารย์ การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ (The Statistical Package

for the Social Sciences : SPSS) ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้การวิเคราะห์ Analysis of Variance และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

สภาพภาพของสถาบันการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตสายการศึกษาจำแนกเป็น 3 ประเภท คือ วิทยาลัยที่เน้นสายการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง มหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ 5 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานจากการเป็นสถาบันการศึกษาเดิม ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งมีทั้งหมด 8 วิทยาเขต วิทยาเขตประสานมิตร วิทยาเขตบางแสน วิทยาเขตพิษณุโลก วิทยาเขตมหาสารคาม วิทยาเขตปทุมวัน วิทยาเขตบางเขน วิทยาเขตพลศึกษา และวิทยาเขตสงขลา ในด้านระยะเวลาการก่อตั้งสถาบันนั้น พบว่า มีทั้งสถาบันที่มีอายุการก่อตั้งน้อยที่สุด คือ ก่อตั้งได้เพียง 1 ปี และเก่าแก่ที่สุด คือ ก่อตั้งมา 60 ปีมาแล้ว รวมอายุเฉลี่ยของสถาบันประมาณ 29.91 ปี ในด้านความหลากหลายของสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยพบว่า โดยเฉลี่ยแล้ววิทยาลัยครูจะมี 3 คณะวิชา มหาวิทยาลัยทั่วไปจะมี 11 คณะวิชา และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะมี 8 คณะวิชา เงินลงทุนทางการศึกษา แหล่งที่มาของเงินทุนส่วนใหญ่มาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ในกลุ่มวิทยาลัยครูในปี 2520 คิดเป็นร้อยละ 65.12 และลดลงเป็นลำดับจนกระทั่งเหลือร้อยละ 15.95 ส่วนในกลุ่มมหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็ในลักษณะเดียวกันกับวิทยาลัยครู คือ เงินลงทุนทางการศึกษาส่วนใหญ่มาจากเงินงบประมาณ จะมีเงินนอกงบประมาณเพียงไม่เกินร้อยละ 10

ลักษณะทั่วไปของนักศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า สัดส่วนระหว่างจำนวนนักศึกษาชายและหญิงนั้น ใกล้เคียงกัน ในสถานศึกษาทุกประเภท การเรียนภาคสมทบ มีจำนวนมากในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับที่ทำการศึกษานักศึกษาพบว่า ในระบบวิทยาลัยครูยังมีจำนวนนักศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีอยู่ร้อยละ 29.27 ส่วนในมหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไม่มีเลย ในระดับปริญญาโทนั้น วิทยาลัยครูยังไม่มีสอน แต่ในมหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะมีสอนอยู่ร้อยละ 4.00 และ 4.57 ตามลำดับ จำนวนผู้เรียนในสายการศึกษานั้น พบว่า ในวิทยาลัยครูร้อยละ

100 เป็นผู้เรียนสายการศึกษาทั้งหมด ในมหาวิทยาลัยทั่วไปในปี 2519 มีนักศึกษาสายการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 39.85 และลดลงเรื่อย ๆ จนในปี 2523 เหลือเพียงร้อยละ 27.20 ส่วน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น ในปี 2519 มีผู้เรียนสายการศึกษาร้อยละ 100 แต่ในช่วง 5 ปีต่อมาลดลงเหลือร้อยละ 94.00 วุฒิการศึกษาที่จบ พบว่า ในปี 2519 นักศึกษาวิทยาลัยครู จบการศึกษาระดับอนุปริญญาถึงร้อยละ 89.20 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 10.78 และนักศึกษาที่ จบปริญญาตรีมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนในปี 2523 มีนักศึกษাজบปริญญาตรีถึงร้อยละ 29.78 ในมหาวิทยาลัยทั่วไป ในปี 2519 ในทางปฏิบัติแทบไม่มีนักศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีเลย ส่วนใน ระดับปริญญาโทนั้นก็ได้เริ่มมีจำนวนผู้จบมากขึ้นเป็นลำดับ คือ จากร้อยละ 1.01 ในปี 2519 เป็นร้อยละ 3.23 ในปีการศึกษา 2523 เช่นเดียวกับกลุ่มมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แต่ผู้ จบการศึกษาส่วนใหญ่จะมาจากวิทยาเขตประสานมิตร

สภาพภาพของอาจารย์ จากผลการวิจัยพบว่า ในกลุ่มวิทยาลัยครูมีบุคลากรในตำแหน่ง "อาจารย์" ในอัตราสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 98.92 ในขณะที่มหาวิทยาลัยทั่วไปมีตำแหน่ง "อาจารย์" ร้อยละ 73.97 นอกนั้นเป็น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ส่วน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีตำแหน่ง "อาจารย์" ร้อยละ 65.07 และมีร้อยละ 34 ที่มี ตำแหน่งทางวิชาการในระดับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ คุณสมบัติของอาจารย์ พบว่า ในวิทยาลัยครูมีอาจารย์ในระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า ร้อยละ 55.62 ในมหาวิทยาลัย มีร้อยละ 56.53 ส่วนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีถึงร้อยละ 70.41 สำหรับ อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาโทนั้น พบว่า ในวิทยาลัยครูมีถึงร้อยละ 43.24 ส่วนมหาวิทยาลัยสมบูรณ์ แบบ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีอยู่ร้อยละ 28.76 และ 23.80 ตามลำดับ อายุ อาจารย์ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในระหว่าง 26-40 ปี วุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่อาจารย์จะมีวุฒิปริญญา โทหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 64.8 ส่วนในระดับปริญญาเอกนั้น พบว่า ในวิทยาลัยครูมีเพียง ร้อยละ 1.7 ในมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีร้อยละ 16.4 และ 12.0 ตามลำดับ ตำแหน่งทางวิชาการพบว่า ส่วนมากยังไม่มียตำแหน่งทางวิชาการสูงกว่าอาจารย์ ที่คงอยู่ในตำแหน่งอาจารย์เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 87.7 โดยจำแนกตามสถาบันแล้วพบว่า กลุ่มวิทยาลัยครูมีตำแหน่งทางวิชาการเพียงอาจารย์ถึง ร้อยละ 95.4 มหาวิทยาลัยทั่วไป และ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีอาจารย์ร้อยละ 46.3 และ 72.0 ตามลำดับ อาจารย์ส่วนใหญ่ ทำงานสอนประมาณ 5-12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 70.1 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า กลุ่มอาจารย์ในวิทยาลัยครูสอนตั้งแต่ 13 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.2

ส่วนอาจารย์ในมหาวิทยาลัยสมบูรณแบบ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสอนตั้งแต่ 13 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 7.5 และ 8.0 ตามลำดับ อาจารย์ส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 23.5 ทำงานบริหารนอกเหนือจากงานสอนด้วยประมาณ 6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 23.5 เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มอาจารย์จากมหาวิทยาลัยทั่วไปใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยในการสอนค่อนข้างมาก และแตกต่างจากกลุ่มอาจารย์จากวิทยาลัยครู และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพครู พบว่า อาจารย์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีทัศนคติแตกต่างจากอาจารย์กลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ มีทัศนคติต่ำกว่ากลุ่มอาจารย์จากมหาวิทยาลัยทั่วไปและวิทยาลัยครู ความคิดเห็นเกี่ยวกับการ โอกาสในการทำงาน พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์จากวิทยาลัยครู และอาจารย์จากมหาวิทยาลัยสมบูรณแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอาจารย์จากวิทยาลัยครูมีความคิดเห็นว่าจะมีโอกาสดีกว่าถ้าหากได้ย้ายไปทำงาน ในมหาวิทยาลัยอื่น การเขียนบทความทางวิชาการ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เคยเขียนบทความทางวิชาการ จำนวนหนังสือหรือตำราที่ได้เคยเขียน พบว่า ส่วนมากเคยเขียนตำรามานแล้ว 1-2 เล่ม การเน้นการวิจัยหรืองานสอน พบว่า อาจารย์ส่วนมากทำทั้งการวิจัยและงานสอนพร้อมกันไปด้วย การให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นิสิตนักศึกษาต่อสัปดาห์ พบว่า อาจารย์ส่วนมากให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษา 2-3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ วุฒิการศึกษาของอาจารย์ ส่วนมากเป็นสายการศึกษาหรือวิชาครูและส่วนมากสายวิชาที่ทำการสอน ในปัจจุบันเป็นสายการศึกษาหรือวิชาครูทั้งสิ้น

สถานภาพของนิสิตนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาทั้งสามสถาบันนั้นส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี ที่พักของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ คือ บ้านหรือหอพักเอกชนให้เช่า โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะพักหอพักมหาวิทยาลัยเป็นอันดับรองลงมานักศึกษาวิทยาลัยครูจะพักอยู่บ้านบิดามารดาหรือบ้านส่วนตัวเป็นอันดับรองลงมา ด้านการทำงานหารายได้ พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ทุกสถาบันจำนวนร้อยละ 75 ยังไม่ได้ทำงานใด ๆ การศึกษาของบิดามารดาของนิสิตนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รายได้ของผู้อุปการะนิสิตนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ผู้อุปการะนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยทั่วไป และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะมีรายได้ระหว่าง 3,001-5,000 บาทต่อเดือน ส่วนรายได้ของผู้อุปการะนักศึกษามหาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่จะมีรายได้ระหว่าง 2,001-3,000 บาทต่อเดือน

องค์ประกอบสภาพแวดล้อมที่สำคัญของสถาบันที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อลักษณะของนิสิตนักศึกษา

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่านิยมด้านต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษาตามประเภทของสถาบัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ค่านิยมในด้านความเกี่ยวข้องกับสถาบัน พบว่า นักศึกษาทุกหลักสูตร ทุกชั้นปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องกับสถาบัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี ไม่พบว่ามี ความแตกต่าง ในความเกี่ยวข้องกับสถาบัน

ค่านิยมในด้านคุณค่าส่วนตัว พบว่า

นักศึกษามหาวิทยาลัยครู หลักสูตร ป.กศ.สูง 2 ปี มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีของ คุณค่าส่วนตัว ในด้านความสนใจในการเล่าเรียน และความคิดสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคุณค่าส่วนตัวด้านอื่น ๆ ไม่พบว่ามี ความแตกต่างกัน

นักศึกษามหาวิทยาลัยครู หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีของ คุณค่าส่วนตัวในด้านความเมตตา กรุณา ความสนใจในการเล่าเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคุณค่าส่วนตัวด้านอื่น ไม่พบว่ามี ความแตกต่างกัน

นักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีของคุณค่าส่วนตัวในด้านคุณค่าในเชิงปัญญา ความเมตตา กรุณา การควบคุมตัวเองในสังคม ความซื่อสัตย์ และความคิดสร้างสรรค์ ส่วนคุณค่าส่วนตัวในด้านอื่น ไม่พบว่ามี ความแตกต่าง

นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีของคุณค่าส่วนตัว ในด้านความซื่อสัตย์ และความสนใจในการเล่าเรียน ส่วนคุณค่าส่วนตัวในด้านอื่น ไม่พบว่ามี ความแตกต่าง

นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี ไม่มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีของคุณค่าส่วนตัวทุก ๆ ด้าน

ค่านิยมในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง พบว่า ในแต่ละชั้นปีเมื่อ จำแนกตามประเภทของสถาบันแล้วพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยครู หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี และ นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี มีความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสถาบันอื่น ไม่พบว่ามี ความคิดเห็นแตกต่างกัน

ค่านิยมในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพ พบว่า ในแต่ละชั้นปีเมื่อ
จำแนกตามประเภทของสถาบันแล้วพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตร ป.กศ. สูง 2 ปี
นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี และนักศึกษามหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี มีความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อ
วิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสถาบันอื่น ไม่พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยที่พบผู้วิจัยได้ ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงระบบผลิตบัณฑิตทางการ
ศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อให้การผลิตบัณฑิตทางการศึกษาได้มีประสิทธิภาพสูงและสอดคล้องกับ
ความต้องการของสังคม ดังนี้

ด้านวิชาการ

การพัฒนาคณาจารย์

1. จัดหาครู-อาจารย์ที่มีความสามารถเข้ามาสู่ระบบ โดยสอดส่องสรรหาผู้รู้มา
ช่วยพัฒนา โดยอาจมีการแลกเปลี่ยนทางวิชาการกันระหว่างสถาบันกับมหาวิทยาลัยทั้งในและ
ต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น อันเป็นการแสวงหา
ความรู้ทางวิชาการเพิ่มขึ้น
2. ส่งเสริมให้คณาจารย์ได้แสวงหาความรู้ความเข้าใจ ให้มีโลกทัศน์กว้างอันจะ
มีผลต่อการทำงานและคิดอะไรได้ไกล
3. จัดหาทุนเพื่อเปิด โอกาสให้ครู-อาจารย์ไปศึกษาอบรมดูงานแลกเปลี่ยนประสพ-
การณ์กันทั้งในและต่างประเทศ และควรทำอย่างต่อเนื่อง
4. สนับสนุนให้อาจารย์ทำผลงานทางวิชาการ หรือทำงานวิจัยมากขึ้น เพื่อที่จะ
นำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
5. ส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ได้ศึกษาต่อทั้ง ในและต่างประเทศ เพื่อจะได้เปิด
โลกทัศน์ให้กว้างขึ้น
6. จัดให้มีการบรรยายพิเศษในเรื่องที่เกี่ยวกับเทคนิคความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น
เกี่ยวกับการเรียนการสอน และของสังคมแก่ครู-อาจารย์ เพื่อที่ครูจะนำความรู้นั้นไปใช้ใ
การเรียนการสอนที่เป็นผู้สอน
7. จัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อสร้างความเข้าใจ โดยมุ่งอนาคตบนพื้นฐานความ
เข้าใจอดีตและปัจจุบัน และพัฒนาระบบการอบรมสัมมนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของ

ข่าวสารข้อมูลที่เคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว

การพัฒนาการศึกษา

1. การเรียนการสอนควรเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ สนับสนุนและติดตามผลการเรียนมากกว่าครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้โดยตรง โดยอาจใช้ กระบวนการกลุ่ม (group dynamics) ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

2. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ชุมชน วิถีชีวิตของชาวบ้าน วิถีชีวิตสังคม เมือง ประเทศชาติและประชาคมโลก เพื่อให้รู้จักวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่น เรียนรู้สภาพที่เป็นจริง และอันจะเป็นการสร้างความเข้าใจ ความผูกพันกับชุมชนท้องถิ่นด้วย

3. จัดให้มีทุนสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมหรือ โครงการวิจัยภาคสนามของนักศึกษาและอาจารย์เพื่อการเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่น

4. จัดเวที (forum) ทางวิชาการของอาจารย์และนิสิตนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความคิดความรอบรู้

ด้านบริหาร

1. พัฒนาคณาจารย์ระดับผู้บริหารหรือผู้นำ (key persons) ขึ้นก่อนแล้วให้ผู้ บริหาร หรือผู้นำไปพัฒนาครู-อาจารย์ที่อยู่ในสังกัดต่อไป เพื่อให้โอกาสผู้นำธรรมชาติ (natural leaders) มากกว่าผู้นำโดยสถานภาพ (status leaders)

2. จัดงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาคณาจารย์ โดยจะต้องจัดในรูปของเงินอุดหนุนที่มากเพียงพอที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง และจะต้องจัดสรรงบประมาณส่วนนี้อย่างชัดเจน และรัฐต้องให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

3. พัฒนาคณาภพบัณฑิตทางการศึกษาทุกแห่งให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เคียงบ่าเคียงไหล่กับมาตรฐานต่างประเทศ

4. ปรับปรุงห้องสมุดและจัดสรรงบประมาณเพิ่มสำหรับการจัดหาหนังสือ เอกสาร วัสดุการเรียนการสอนให้เป็นศูนย์สารสนเทศให้เพียงพอ และให้เอื้อต่อการศึกษาและค้นคว้าของครู-อาจารย์ และนักศึกษา โดยการจัดหาเครื่องช่วยในการเรียนการสอน ได้แก่ สื่อต่าง ๆ คอมพิวเตอร์ และวิดีโอ เป็นต้น

5. จัดรูปองค์การของสถาบันที่รับผิดชอบในการผลิตครู โดยอาจปรับรูปแบบการบริหารและกลไกในการบริหารใหม่ เพื่อให้มีความเป็นเอกภาพในการบริหาร และการปรับปรุงพัฒนาทางด้านวิชาการ เป็นต้น

คำนำ

งานวิจัยเรื่องระบบการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา เป็นงานวิจัยที่ได้รับเงินอุดหนุนทุนงบประมาณแผ่นดิน ปี 2524 คณะผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลประมวลผลและนำเสนอผลการวิจัยในปี พ.ศ. 2526 ณ คณะครุศาสตร์ ซึ่งจัดโดย ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร ทองอุไทย รองคณบดีฝ่ายวิจัย หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยได้มีโอกาสเขียนรายงานการวิจัยให้เสร็จสมบูรณ์จนถึงปัจจุบัน แม้ว่าจะได้รับการกระตุ้นเตือนจากรองคณบดีฝ่ายวิจัยคณะครุศาสตร์ในทุกวาระการบริหารงานคณะ ซึ่งคณะผู้วิจัยขอขอบคุณโดยเฉพาะอย่างยิ่งรองคณบดีฝ่ายวิจัยในวาระนี้คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา เขมมณี ที่มีแรงจูงใจให้มีการสัญญาว่าจะทำงานนี้ให้สำเร็จได้

คณะผู้วิจัยพบว่าจากผลงานที่ล่วงเลยมาระยะเวลาอันนับปี ข้อเสนอแนะในงานวิจัยได้รับการปฏิบัติแล้วหลายประการที่พบชัดเจน คือรูปแบบโครงสร้างของสถาบันผลิตบัณฑิตทางการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิมมาก การศึกษาเอกสารและวรรณกรรมในบทที่ 2 ตลอดจนข้อเสนอแนะบางประการในงานวิจัยนี้จึงมีการเสริมเพิ่มเติมให้เข้ากับกาลเวลาบ้าง ผู้มีส่วนสำคัญที่ช่วยให้รายงานการวิจัยนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มได้คือ คุณสายวรุณ บุญคง คณะผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างยิ่ง และที่คณะผู้วิจัยระลึกถึงด้วยความขอบคุณอยู่เสมอ คือนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ภาควิชาอุดมศึกษา ในระหว่างปี พ.ศ.2524 ถึง 2525 ซึ่งช่วยเก็บข้อมูลจากตัวอย่างประชากรในงานวิจัยนี้ตลอดจนผู้บริหาร คณาจารย์ และนิสิตที่ให้ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้

คณะผู้วิจัย

19 สิงหาคม 2539

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	
คำนำ	
สารบัญตาราง	
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมติฐานของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ข้อจำกัดของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
ลำดับขั้นตอนในรายงานการวิจัย	6
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	8
ประวัติของการผลิตครู	8
ผลกระทบที่มีต่อการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา	9
การจำแนกประเภทของสถาบัน	10
ความหมายของครู	11
บทบาทหน้าที่ของครู	11
คุณลักษณะของครูที่พึงปรารถนา	13
ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครูและบุคลากรทางการศึกษา	15
การปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา	16
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล	46
	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจสถาบัน	46
	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามอาจารย์	48
	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักศึกษา	50
	การทดสอบสมมติฐาน	73
5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	163
	สรุปผลการวิจัย	168
	ข้อเสนอแนะ	177
บรรณานุกรม		180
ภาคผนวก		181

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อกิจกรรมการสอน ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง ทักษะเกี่ยวกับวิชาชีพครู ความพอใจต่อสถาบันและคณะหรือภาควิชา จำแนกตามสถาบัน	49
2	สถานภาพของนิสิตนักศึกษา	51
3	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวด้านความเกี่ยวข้องกัสถาบันการศึกษาของนิสิตนักศึกษา 5 ประเภทหลักสูตร	55
4	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้านคุณค่าส่วนตัวของนักศึกษาวิทยาลัยครูหลักสูตร ป.กศ.สูง 2 ปี	58
5	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว คุณค่าส่วนตัวของนักศึกษาวิทยาลัยครูหลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี	60
6	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว คุณค่าส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี	62
7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว คุณค่าส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี	64
8	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว คุณค่าส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี	66
9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้านทัศนคติทางการเมืองและสังคมของนิสิตนักศึกษา	68
10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้านทัศนคติต่อวิชาชีพของนิสิตนักศึกษา	70
11	เปรียบเทียบคะแนนความเกี่ยวข้องกัสถาบันของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน จำแนกตามชั้นปี	75
12	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความเกี่ยวข้องกัสถาบันของนักศึกษาวิทยาลัยครูจำแนกตามชั้นปี	76
13	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความเกี่ยวข้องกัสถาบันของนักศึกษาในคณะครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย	77
14	เปรียบเทียบคะแนนคุณค่าในเชิงปัญญาของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน จำแนกตามชั้นปี	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณค่าในเชิงปัญญา (ความสนใจใฝ่รู้) ของนักศึกษาในคณะครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจัมแนกตามชั้นปี	80
16	เปรียบเทียบคะแนนความเมตตากรุณาของนักศึกษาในแต่ละสถาบันจัมแนกตามชั้นปี	81
17	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความเมตตากรุณา ของนักศึกษาวิทยาลัยครูจัมแนกตามชั้นปี	82
18	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความเมตตากรุณา ของนักศึกษาครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจัมแนกตามชั้นปี	83
19	เปรียบเทียบคะแนนการควบคุมตนเอง ในสังคมของนักศึกษาในแต่ละสถาบันจัมแนกตามชั้นปี	84
20	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของค่านิยมการควบคุมตนเอง ในสังคม ของนักศึกษาในคณะครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจัมแนกตามชั้นปี	85
21	เปรียบเทียบคะแนนความซื่อสัตย์ของนักศึกษาในแต่ละสถาบันจัมแนกตามชั้นปี	86
22	เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการเล่าเรียนของนักศึกษาในแต่ละสถาบันจัมแนกตามชั้นปี	87
23	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสนใจในการเล่าเรียน ของนักศึกษาวิทยาลัยครูจัมแนกตามชั้นปี	88
24	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสนใจในการเล่าเรียน ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัมแนกตามชั้นปี	89
25	เปรียบเทียบคะแนนความคิดระบบอิสระของนักศึกษาในแต่ละสถาบันจัมแนกตามชั้นปี	90
26	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของค่านิยมการคิดแบบระบบอิสระ ของนักศึกษาวิทยาลัยครูจัมแนกตามชั้นปี	91
27	เปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาในแต่ละสถาบันจัมแนกตามชั้นปี	92
28	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของค่านิยมการคิดสร้างสรรค์ ของนักศึกษาวิทยาลัยครู จัมแนกตามชั้นปี	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
29	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของค่านิยมการความคิดสร้างสรรค์ ของนักศึกษา ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยทั่วไป จำแนกตามชั้นปี	94
30	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติทางการเมืองและสังคมของนักศึกษาในแต่ละ สถาบันจำแนกตามชั้นปี	96
31	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติทางการเมืองและสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยครู จำแนกตามชั้นปี	97
32	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน จำแนกตามชั้นปี	99
33	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีพครู ของนักศึกษาวิทยาลัยครู จำแนกตามชั้นปี	100
34	X ของ Sum ทั้งหมด ของนักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตร ป.ศ.สูง (ปี 1, 2)	101
35	X ของ Sum ทั้งหมด ของนักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตร คบ.2 ปี (ปี 1, 2)	102
36	X ของ Sum ทั้งหมด ของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัย หลักสูตร ชั้นปีที่ 1-4	103
37	X ของ Sum ทั้งหมด ของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัย กลุ่ม ม.ศ.ว ชั้นปีที่ 1-4	104
38	X ของ Sum ทั้งหมด ของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัย กลุ่ม ม.ศ.ว หลักสูตร 2 ปี	105
39	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์จำแนกตามเพศและประเภทของ สถาบัน	107
40	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามอายุและประเภทของ สถาบัน	108
41	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุดที่ ได้รับและประเภทของสถาบัน	109
42	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ และประเภทของสถาบัน	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
43	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามเวลาในการทำงาน และประเภทของสถาบัน	112
44	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามระดับนักศึกษาที่สอน และประเภทของสถาบัน	114
45	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามเวลาที่ใช้ในการสอน และประเภทของสถาบัน	115
46	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามชั่วโมงการสอนนอก สถาบันต่อสัปดาห์และประเภทของสถาบัน	117
47	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามชั่วโมงที่สอนภาคพิเศษ หรือภาคค่ำต่อสัปดาห์และประเภทของสถาบัน	119
48	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามผลงานเขียนบทความ ที่ได้เคยเขียนและประเภทของสถาบัน	120
49	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามจำนวนหนังสือหรือ ตำราที่ได้เคยเขียนและประเภทของสถาบัน	122
50	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามการเน้นการวิจัยหรือ งานสอนและประเภทของสถาบัน	124
51	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามชั่วโมงให้คำปรึกษา ทางวิชาการแก่นิสิต (Advisory) ต่อสัปดาห์และประเภทของสถาบัน	126
52	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามสายวิชาในวุฒิการศึกษา สูงสุดและประเภทของสถาบัน	127
53	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามสายวิชาที่ทำการสอนใน ปัจจุบันและประเภทของสถาบัน	128
54	เปรียบเทียบคะแนน กิจกรรมการสอน ของอาจารย์จำแนกตามประเภทของ สถาบัน	129
55	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการใช้กิจกรรมการสอนเป็นทีม ของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน	131
56	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงให้เห็นนักศึกษาได้ประเมิน การสอนอย่างเป็นระบบของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน	132

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
57	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติทางสังคมและการเมืองของอาจารย์ จำแนกตามประเภทของสถาบัน	133
58	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความคิดเห็นของอาจารย์ต่อข้อความ "บทบาทของนักศึกษาไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะในสภาพแวดล้อมภายในสถาบันเท่านั้น"	134
59	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่ออาชีพครู ของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน	136
60	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความคิดเห็นด้วยต่อข้อความ "การเป็นครูทำให้มีหลักประกัน และชีวิตความมั่นคงในการทำงาน" ของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน	138
61	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความคิดเห็นของอาจารย์ต่อข้อความ "อาชีพครูได้รับเกียรติและการยกย่องอย่างสูงจากสังคม" จำแนกตามประเภทของสถาบัน	139
62	เปรียบเทียบคะแนนความพอใจต่อสถาบันและภาควิชา/คณะวิชา ของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน	140
63	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความพึงพอใจต่อบรรยากาศทางวิชาการของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน	142
64	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความพึงพอใจต่อการบริหารทั่วไปของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน	143
65	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความพึงพอใจต่อการจัดหาเงินทุนเพื่อการวิจัยของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน	144
66	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์กับอาจารย์ของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน	145
67	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์จำแนกตาม ต้องการอาชีพครูหากมีโอกาสเลือกอาชีพใหม่และประเภทของสถาบัน	146
68	จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์จำแนกตามทัศนคติต่อการย้ายไปทำงานในวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยอื่น และประเภทของสถาบันที่กำลังสอนอยู่	148
69	เปรียบเทียบคะแนน <u>ความเกี่ยวข้อง</u> กับสถาบัน ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา	151

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
70	เปรียบเทียบคะแนน <u>คุณค่าในเชิงปัญญา</u> ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา	154
71	เปรียบเทียบคะแนน <u>ความเมตตากรุณา</u> ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา	155
72	เปรียบเทียบคะแนน <u>การควบคุมตัวเองในสังคม</u> ของนักศึกษาในระดับชั้น เดียวกันจำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา	156
73	เปรียบเทียบคะแนน <u>ความซื่อสัตย์</u> ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา	157
74	เปรียบเทียบคะแนน <u>ความสนใจในการเล่าเรียน</u> ของนักศึกษาในระดับชั้น เดียวกันจำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา	158
75	เปรียบเทียบคะแนน <u>ความคิดระบบอิสระ</u> ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา	159
76	เปรียบเทียบคะแนน <u>ความคิดสร้างสรรค์</u> ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา	160
77	เปรียบเทียบคะแนน <u>ทัศนคติทางสังคมและการเมือง</u> ของนักศึกษาในระดับ ชั้นเดียวกันจำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา	161
78	เปรียบเทียบคะแนน <u>ทัศนคติต่อวิชาชีพ</u> ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา	162

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาได้เข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาชีวิตมนุษย์และมีผลสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิต ตั้งแต่แรกเกิด นับเป็นความหมายของการศึกษาในเชิงกว้าง แต่ถ้าจะพิจารณาให้แคบลงมา โดยพิจารณาการศึกษาในรูปที่เป็นทางการ มนุษย์เกือบทุกคนรวมทั้งในสังคมไทยจะถูกบังคับให้ ต้องรับการศึกษาในระดับประถมศึกษาแล้วติดตามมาด้วยการให้โอกาสทางการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาและการอาชีพต่าง ๆ ในสมัยก่อนเมื่อการศึกษายังมิได้จัดอย่างเป็นระบบและไม่มี การยอมรับกันในระดับสถาบัน การศึกษาต้องมีการถ่ายทอดกันภายในครอบครัว จากพ่อ-แม่ ถึงลูก ในเชิงการอาชีพก็อาศัยระบบการฝึกงาน (Appenticeships) แต่เมื่อสังคมได้พัฒนา ขึ้น แนวทางในการให้การศึกษาเริ่มมีความซับซ้อนมากขึ้น จำเป็นต้องมีการจัดการศึกษา อย่างเป็นระบบ จึงเริ่มมีอาชีพครูเกิดขึ้น เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการให้การศึกษาแก่ ประชาชนทั่วไป ถ้าครูดีมีความสามารถ ก็เป็นที่หวังได้ว่าจะได้ผลเมืองที่มีคุณภาพตามความ ต้องการ เพราะในบรรดาปัจจัยที่มีความสำคัญในการเพิ่มคุณภาพผลเมือง ในด้านการให้การศึกษา นั้น เป็นที่ยอมรับกันว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด เพราะมีหน้าที่อบรมสั่งสอนกุลบุตร กุลธิดาให้เป็นคนดี เป็นผู้พร้อมทั้งสติและปัญญาที่จะแก้ไขปัญหาและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

ในประเทศไทย การให้ความสำคัญต่ออาชีพครูได้ปรากฏในยุคการพัฒนาประเทศ ให้ทันสมัย ซึ่งตรงกับรัชสมัยของรัชกาลที่ 5 ดังจะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2435 ได้มีการจัดตั้ง โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ขึ้นเป็นครั้งแรกที่โรงเรียนเด็ก มีนาย ซี เอช กรีนรอก เป็นอาจารย์ ใหญ่ และต่อมาได้ย้ายมาตั้งที่ตึกม้านนฤมิตร วัดเทพศิรินทราวาส เมื่อปี พ.ศ. 2445 ส่วน โรงเรียนฝึกหัดครูในยุคสมัยนั้น ต่อมาได้มีการพัฒนาระบบการผลิตครูทั้งในระดับกว้างและ ระดับสูงขึ้นไปจนกระทั่งถึงในระดับปริญญา ปัจจุบันสังคมไทยได้มีการยอมรับวิชาชีพครูในระดับ หนึ่งว่ามีความจำเป็นต่อการเตรียมครูเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ แม้ว่าในการเตรียม นั้นจะไม่มี การยอมรับอย่างเป็นทางการ เพราะยังไม่มีกฎหมายยอมรับว่าการเตรียมครูนั้นต้อง ผ่านการอบรมมาโดยเฉพาะ ต่อมาคือเกือบร้อยปีให้หลัง ได้มีสถาบันหลากหลายที่เข้ามามีส่วน รับผิดชอบในการผลิตครูจนถึงระดับบัณฑิตทางการศึกษา มีทั้งในมหาวิทยาลัยปิดโดยทั่วไป

มหาวิทยาลัยเปิด ในระบบวิทยาลัยครู และวิทยาลัยเฉพาะทางอื่น ๆ แต่เมื่อมีสถาบันที่ หลากหลายขึ้นก็ยังไม่มีการศึกษาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบว่า แต่ละระบบการผลิตนั้นมีการรับ นักศึกษาที่มีลักษณะอย่างไร และเมื่อนักศึกษาผ่านกระบวนการผลิตนั้น ได้ผ่านกระบวนการ หล่อหลอมประสบการณ์อย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างไรหรือไม่ ด้วยเหตุนี้คณะ ผู้วิจัยจึงได้เสนอหัวข้อการวิจัยในเรื่องนี้ขึ้นมา โดยถือหลักที่ว่า ผลผลิต (Product) ย่อม มาจากกระบวนการ (Process) และผลผลิตของการศึกษาในสถาบันผลิตบัณฑิตทางการศึกษา คือ ความเจริญงอกงามของนิสิตนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทั้งใน ด้านวิชาการและวิชาชีพครู และพัฒนาการส่วนบุคคล สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งผลผลิตนี้ส่วน หนึ่งที่เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมสถาบัน อันประกอบด้วย ลักษณะโครงสร้างของสถาบัน ลักษณะอาจารย์ ลักษณะนิสิตนักศึกษา และอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้ย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตัว นิสิตนักศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา จะช่วย แก้ไขและปรับปรุงการบริหาร การเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสถาบัน ฝึกหัดครูให้มีประสิทธิภาพสูงและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายที่จะเตรียมข้อมูลเสนอเพื่อแก้ไขปรับปรุงระบบ การบริหาร การเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีหน้าที่ รับผิดชอบด้านการฝึกหัดครู เพื่อให้การผลิตบัณฑิตทางการศึกษามีประสิทธิภาพสูงและสอดคล้อง กับความต้องการทางสังคม ซึ่งสามารถจำแนกเป็นวัตถุประสงค์ย่อยได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพของระบบการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา
2. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของสถาบันที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา
3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสภาพแวดล้อมที่สำคัญของสถาบันที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา

ที่มีความสัมพันธ์ต่อลักษณะของนิสิตนักศึกษา อันได้แก่

- 3.1 ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน
- 3.2 คุณค่าส่วนตัว
- 3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง

3.4 ทศนคติต่อวิชาชีวะและทศนคติต่อวิชาชีวะในบางกรณี

4. เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อระบบผลิตบัณฑิตทางการศึกษาในระดับต่าง ๆ ในด้านการบริหาร และวิชาการ เพื่อให้การผลิตบัณฑิตทางการศึกษาได้มีประสิทธิภาพสูงและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

สมมติฐานของการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยต่าง ๆ คณะผู้วิจัยได้นำมาตั้งเป็นสมมติฐานเพื่อการวิเคราะห์ในเชิงสถิติเกี่ยวกับระบบการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา โดยจำแนกเป็นข้อได้ดังนี้

1. นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันแตกต่างกัน
2. นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีคุณค่าส่วนตัวต่างกัน
3. นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมืองแตกต่างกัน
4. นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีทัศนคติเกี่ยวกับวิชาชีพครูแตกต่างกัน
5. สถาบันที่เน้นทางการศึกษาต่างกันจะมีสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ต่างกัน
6. นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่ต่างกันจะมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันต่างกัน
7. นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่ต่างกันจะมีคุณค่าส่วนตัวต่างกัน
8. นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่ต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและ

การเมืองแตกต่างกัน

9. นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการจำกัดด้วยระยะเวลาในการศึกษาตามสภาพการออกหุนทุนการวิจัย จึงเป็นแบบศึกษาตามภาคขวาง (Cross Sectional Study) ซึ่งเน้นการศึกษาสภาพความแตกต่างในระหว่างชั้นปีของนักศึกษา มากกว่าการติดตามศึกษาในเชิงความเปลี่ยนแปลงแบบต่อเนื่อง การศึกษาในเชิงภาคขวางนี้จะทำการศึกษานิสิตนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ในสถาบันต่าง ๆ ในระยะเวลาเดียวกัน

2. การศึกษาครั้งนี้จำกัดอยู่ในสถาบันวิทยาลัยครูทั้งหมด 36 แห่ง มหาวิทยาลัยในระบบปิดธรรมดาอีก 6 สถาบัน แต่มีวิทยาเขตเข้าร่วมเท่ากับ 14 แห่ง รวมเป็นวิทยาเขตที่ศึกษาในครั้งนี้อยู่ 50 แห่ง แต่อย่างไรก็ตามการศึกษานี้ยังไม่ได้คลุมถึงสถาบันในกลุ่มสถาบันเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาบางแห่ง ทั้งในสังกัดของทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งมหาวิทยาลัยเปิดอีก 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นอกจากนี้การศึกษานี้ยังไม่ได้รวมถึงระบบการผลิตบัณฑิตนอกสายการศึกษาที่ท้ายสุดจะกลับมาทำงานเป็นบุคลากรทางการศึกษาและระบบการผลิตนอกระบบอื่น

3. การศึกษาครั้งนี้เน้นเฉพาะการผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรี และ ป.กศ. สูง มิได้ครอบคลุมการผลิตในระดับปริญญาโท และ เอก ซึ่งได้มีการจัดสอนแล้วในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง

ข้อจำกัดของการวิจัย

สำหรับงานวิจัยเรื่องนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ดังนั้นสถาบันการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในขณะนั้นจึงยังไม่มี การเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างเกิดขึ้น แต่เนื่องจากมีความจำเป็นที่งานวิจัยชิ้นนี้ไม่สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ในช่วงนั้น จึงทำให้สถาบันการศึกษบางแห่งมีโครงสร้างการบริหารที่เปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่คณะผู้วิจัยคิดว่า โดยหลักทั่ว ๆ ไป เนื้อหาที่จะได้จากผลการวิจัยคงสามารถที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงระบบการผลิตบัณฑิตการศึกษาได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ในหลายด้านคือ

1. ความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับระบบการผลิตบัณฑิตที่มีอยู่ในปัจจุบัน
2. ความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับลักษณะของนิสิตนักศึกษาที่มีความเปลี่ยนแปลง

ไปตามชั้นปีของสถาบันอุดมศึกษา

3. การนำความรู้ความเข้าใจต่าง ๆ จากการวิจัยมาใช้พัฒนาในด้านการจัดการ

เรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมของสถาบัน การบริหารทิศทางของสถาบันผลิตครูในประเทศไทย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ตรงกัน โดยตลอด จึงได้เสนอความหมายของคำบางคำที่จะต้อง ใช้อยู่โดยตลอดในงานวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

ระบบผลิตบัณฑิต หมายถึง องค์ประกอบภายในสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลกระทบต่อ การทำให้ตัวบ่อนอื่น ได้แก่ นักศึกษาใหม่ ได้เปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพบัณฑิตเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว

นิสิตนักศึกษา หรือในบางครั้งจะใช้แยกคำเป็น นิสิต หรือ นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ เข้ารับการศึกษาในสถาบันการฝึกหัดครูแล้ว ซึ่งอาจจะเป็นผู้เรียนในภาคปกติหรือภาคสมทบก็ได้ และในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาไม่เกินระดับปริญญาตรี

สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาในระดับที่สามหรือหลัง การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (Tertiary Education or Post Secondary Education) ซึ่งในที่นี้ เป็นสถาบันอุดมศึกษาในระบบปิด โดยจะแบ่งวิเคราะห์เป็น 3 กลุ่มหลักคือ

1. กลุ่มวิทยาลัยครู 36 แห่ง
2. กลุ่มมหาวิทยาลัยทั่วไป อันหมายถึง มหาวิทยาลัยของรัฐในระบบจำกัดรับและไม่รวมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. กลุ่มมหาวิทยาลัยที่เน้นหนักด้านการผลิตครูเต็ม คือ กลุ่มมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒรวมวิทยาเขตต่าง ๆ และ มหาวิทยาลัยที่แยกตัวออกจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน หมายถึง สภาพความใกล้ชิดของนักศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัด ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ในรูปการพบปะพูดคุยในและนอกชั้นเรียน ทั้ง ในส่วนวิชาการและทั่วไป ต่อเพื่อนนักศึกษาหรือกิจกรรมภายในต่าง ๆ

คุณค่าส่วนตัว หมายถึง คุณค่าส่วนตัวของบุคคลที่แสดงออกมาในรูปของความ

ต้องการที่จะเป็นหรือชื่นชมถึงคนที่มีลักษณะต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกคุณค่าส่วนตัวบางตัวซึ่งมีลักษณะสัมพันธ์กับการเป็นครู อันได้แก่

1. คุณค่าในเชิงปัญญา (Intellectual Values)
2. ความเมตตากรุณา (Kindness Value)
3. การควบคุมตัวเองในสังคม (Social Control)
4. ความซื่อสัตย์ (Honesty)
5. ความสนใจในการเล่าเรียน (Academic)
6. ความคิดระบอบอิสระ (Independence)
7. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง หมายถึง ทิศนะทางสังคมและการเมืองที่บ่งบอกถึงความเป็นอนุรักษนิยม หรือความเป็นเสรีนิยมของบุคคล ทั้งในประเด็นที่เกี่ยวกับเด็ก ความมีระเบียบวินัย บทบาทของนักศึกษาในทางการเมือง บทบาทต่อครอบครัว ต่อลัทธิการเมือง สตรี สหภาพแรงงาน หรือสถานภาพของชาวนา เป็นต้น

ทัศนะเกี่ยวกับวิชาชีพ หมายถึง ความคิดเห็นต่อวิชาชีพครูของบุคคล โดยดูจากสภาพความมีทัศนะในเชิงบวกหรือลบต่อวิชาชีพครู

ลำดับขั้นตอนในรายงานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งลำดับขั้นตอนในรายงานการวิจัยออกเป็น 5 บทดังนี้

บทที่ 1 ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย ลำดับขั้นตอนในรายงานการวิจัย

บทที่ 2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ประวัติของการผลิตครู

ในระดับสากลนั้นการผลิตครูเริ่มมาตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ และเริ่มเข้าสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส หรือแม้แต่ประเทศในยุโรป ในรูปของวัดเป็นสถานที่ที่มีการผลิตบุคลากรประเภทนี้ และจากจุดเริ่มที่วัด โดยใช้ศาสนาเป็นแกนนำในการผลิตก็เริ่มมาสู่ยุคครูอาจารย์ในฐานะโดยอาชีพ (Professionals)

การผลิตครูในประเทศไทย

การผลิตครูในประเทศไทยนั้นเริ่มจากวัดในลักษณะที่ไม่มีความเป็นระบบมาสู่ความเป็นระบบ การผลิตครูที่มีการกำหนดว่า หน่วยงานใดจะเป็นผู้ผลิต และจากการผูกขาด คือมีการผลิตครูไม่กี่แห่ง ก็มาสู่การกระจายการผลิตไปสู่หลายหน่วยงานร่วมกันรับผิดชอบในการผลิต ผลิตทางการศึกษา ดังเช่นในปัจจุบันที่เป็นอยู่ อันมีระบบของวิทยาลัยครูหรือที่เรียกว่าสถาบันราชภัฏในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยในระบบปิด ระบบมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานจากสถาบันผลิตครูเฉพาะเต็ม (มศว.) และระบบมหาวิทยาลัยเปิดอีก 2 แห่ง

พัฒนาการของอาชีพครูในประเทศไทย

- พ.ศ. 1781 - 2414 การศึกษาเป็นแบบโบราณ ผู้เป็นครู ได้แก่ พระสงฆ์ ซึ่งทำหน้าที่ครูโดยอาศัยพื้นฐานหลักธรรมในพุทธศาสนาเป็นสำคัญ
- พ.ศ. 2414 เป็นการศึกษาแบบปัจจุบัน การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนแบบตะวันตก ทำให้งานครูพัฒนาเป็นอาชีพ สถานภาพของครูมีทั้งที่เป็นข้าราชการ พระสงฆ์ และครูเฉลยศักดิ์ บทบาทการสอนและอบรมศิษย์ของครูก็ยังเป็นไปในลักษณะเดิม ต่อมาสถานภาพครูที่เป็นข้าราชการยังคงเดิม ครูที่เป็นพระสงฆ์ค่อย ๆ ลดจำนวนลงตามลำดับ ครูเฉลยศักดิ์ก็เปลี่ยนเป็นครูโรงเรียนราษฎร์ ครูในโรงเรียนที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นเรียกว่าครูประชาบาล
- พ.ศ. 2475 สถานภาพและบทบาทของครูเปลี่ยนแปลงไปมาก มีการกำหนด

ประเภทข้าราชการครู ครูประจำบาล ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับการครองชีพและสภาพของอาชีพมาก ได้รับการเปลี่ยนฐานะมาเป็นข้าราชการพลเรือน บทบาทของสังคมแทบไม่มีเหลืออยู่เลย มีหน่วยงานต่าง ๆ แยกกันรับผิดชอบเรื่องการศึกษา ทำให้สภาพของครูมีหลายประเภทและหลายสังกัด ได้แก่ ข้าราชการครู ข้าราชการส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล ข้าราชการกรุงเทพมหานคร และครูในโรงเรียนราษฎร์ ต่อมาเมื่อสมาคมครูเกิดขึ้น เรียกว่า สำนักอาจารย์ สมาคม ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นคุรุสภา มีหน้าที่กำหนดจรรยาบรรณแห่งอาชีพครูทางด้านหลักสูตร มีการขยายถึง ระดับปริญญาตรี โท และเอกตามลำดับ

พ.ศ. 2518

พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู กำหนดหน้าที่ ผลิตครู วิจัย ส่งเสริม วิชาชีพและวิทยฐานะครู ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ตามหลักสูตรสภาการศึกษา 2518 มีนโยบายผลิตครูที่มีคุณสมบัติเป็นครูมากขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีจิตใจเป็นครูมีการเข้มงวดในการเลือกสรร คุรุชนคือ ครูต้องมีคุณภาพและคุณธรรมสูง

ผลกระทบที่มีต่อการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า องค์ประกอบสำคัญที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการหรือความเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมอันเป็นพื้นฐานมาจากครอบครัว องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษา มีดังนี้คือ

1.1 อิทธิพลจากพ่อแม่ กลุ่มเพื่อนในโรงเรียน สถาบันศาสนา แหล่งประสบการณ์เฉพาะอย่าง และการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น

1.2 ความถนัดและสติปัญญา ความสนใจ ค่านิยมของบุคคลที่มีต่ออาชีพ

1.3 ครอบครัวและสถานะเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว

1.4 ถิ่นที่อยู่และค่านิยมในชุมชน

1.5 ศรัทธาและแรงบันดาลใจ ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ดีที่เหมาะสมกับครู
เห็นความสำคัญ และเห็นคุณค่าของการเป็นครู

1.6 อาชีพครูได้มีส่วนร่วมในการอบรมเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองที่ดี
มีความรักและสงสารเด็ก มีความตั้งใจ และใฝ่ฝันในอาชีพนี้มาาก่อน

2. สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาหรือเกี่ยวข้อง

2.1 สถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ เป็นสถานการศึกษาเฉพาะทาง โดยมีความ
เป็นศึกษาศาสตร์ หรือ Comprehensive มีจำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น มีการเน้นปริญาตรี โท
เอก

2.2 ลักษณะของคณาจารย์ และผลกระทบต่อการผลิตบัณฑิต

2.3 ความผูกพันของนักศึกษากับอาจารย์และสถาบัน

2.4 การเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาตามชั้นปี ข้อจำกัด "การเปลี่ยนแปลงที่
เกิดในแต่ละชั้นปี อาจมิได้หมายความถึงเป็นผลมาจากสถาบันอุดมศึกษาเสมอไป"

การจำแนกประเภทของสถาบัน

ในการจัดการศึกษาทางสายศึกษาศาสตร์นั้น ได้มีการจำแนกประเภทของสถาบัน
ออกเป็นหลายลักษณะด้วยกันคือ

1. ความเป็นของรัฐบาลหรือเอกชน พิจารณาจากสภาพการรับงบประมาณจากรัฐ
บาล และสภาพความเป็นข้าราชการของบุคลากรของมหาวิทยาลัย/ วิทยาลัย

2. การควบคุมโดยทางศาสนา สถาบันอุดมศึกษาที่ควบคุมโดยทางศาสนาใน
ประเทศไทยจะมีลักษณะแตกต่างอย่างชัดเจนกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งศาสนามีได้เข้ามา
มีบทบาทเลย

3. ระดับปริญาที่เสนอ มีการใช้ปริญญาระดับใดบ้าง

4. ความเน้นทางด้านศิลปศาสตร์ มีการสอนเน้นหนักไปทางศิลปศาสตร์มากน้อย
เพียงใด

5. ความเป็นวิชาชีพทางการฝึกหัดครู มีการสอนทางด้านการฝึกหัดครูมาก
น้อยเพียงใด มีเพียงคณะศึกษาศาสตร์หรือมีคณะอื่น ๆ ร่วมด้วย หรือไม่มีคณะศึกษาศาสตร์เลย

ความหมายของครู

อ่ำไพ สุจริตกุล และคณะ ได้ให้ความหมายไว้ว่า คำว่า ครู หมายถึง ผู้สั่งสอน อบรม บ่มนิสัย และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกศิษย์ ครู คือ บุคคลที่ควรเคารพ เพราะ คำว่า ครู แปลว่าหนัก มีบุญคุณมีคุณค่ามีความหมาย ในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง หลักที่ 1 มีข้อความที่แสดงความหมายของคำว่า ครูในทางเป็นผู้สั่งสอนให้รู้บาปบุญคุณโทษ และให้ทำความดี เพราะเริ่มมีคำว่า "ปุครูนีสยามติ" คำนี้ปรากฏขึ้นในหลักศิลาจารึก หลักที่ 1 ก็มีคำว่า ครูแล้ว ต่อมาก็มียกคำว่า "ครูตีเจ้า" "ตีครู" "ปุครู" และ "ครูบา" คำว่า ครูมีความหมายลึกซึ้งมาก (อ่ำไพ สุจริตกุล, 2534)

บทบาทและหน้าที่ของครู

จากการค้นคว้าวิจัยเรื่อง "ขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการสอนระดับประถมศึกษา" และประสบการณ์ในชีวิตของการเป็นครูของ อ่ำไพ สุจริตกุล ได้สรุปว่าครูที่มีความรู้คุณธรรมจะมีบทบาทและปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วนดังนี้

1. สั่งสอน ฝึกฝน อบรม บ่มนิสัยศิษย์

เพื่อพัฒนาคนให้มีสติปัญญา มีเหตุผล มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และคุณธรรม มีความสามารถ และมีทักษะในการประกอบอาชีพสุจริต คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ ที่สำคัญคือ พัฒนาศิษย์จนเป็นผู้มีความรู้ควบคู่คุณธรรม

2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ครูที่ทางตำราสอน และใช้ตำราเล่มเดียวตั้งแต่เริ่มสอนมีแรกจนเกษียณอายุราชการไปนั้น คงไม่มีอีกแล้วในปัจจุบัน เพราะต่างก็รู้ว่า ศิลปวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ของโลกทุกวันนี้ แม้ในวงการศึกษาที่แทบจะตามไม่ทันอยู่แล้ว ผู้ที่รอบรู้สถานการณ์ปัจจุบันและนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนจึงจะเป็นครูผู้สามารถทันสมัย และสอนถูกใจศิษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูจะต้องมีบทบาทเป็นนักวิจัยทำหน้าที่ค้นคว้า ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ หรือติดตามผลการศึกษาค้นคว้าทดลองใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการสอน รวมความว่า ต้องเป็นทั้งผู้ผลิตงานวิจัยและผู้ใช้งานวิจัยของตนเองและของผู้อื่นด้วย

3. แนะนำ กำกับ ติดตามผลการสอน นิเทศงานและบริหารเป็น

ความก้าวหน้าของครูมีใช้อยู่แต่เพียงสอนเก่งเท่านั้น ครูต้องทำงานร่วมกันในสถาบันย่อมมีกฎเกณฑ์ในการก้าวหน้า ทั้งด้านอายุการทำงาน ความสามารถในการสอน การให้บริการและการบริหารงานต่าง ๆ ครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ดีมาก ย่อมจะทำหน้าที่ในการแนะนำ กำกับ ดูแล ตลอดจนช่วยนิเทศและติดตามผลงานของบุคลากรในสถาบันของตนตามลำดับอาวุโสและประสบการณ์ บทบาทและหน้าที่ในด้านนี้จึงมีความจำเป็นในปัจจุบัน

4. ประยุกต์ใช้ทรัพยากร คน และสังคมให้เป็นประโยชน์ได้ทุกเมื่อ

ปัจจุบันนี้วัฒนธรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องติดตามให้ทัน เพื่อช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะได้มีความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพได้อย่างทันสมัย แต่อาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับด้านการเงิน การงบประมาณ ฉะนั้นครูอาจารย์ย่อมต้องมีหน้าที่และบทบาทในการระดมทรัพยากร และรู้จักใช้ทรัพยากรสังคมให้เป็นประโยชน์แก่การเรียนการสอน ตลอดจนฝึกฝนอบรมศิษย์ ในกรณีนี้ย่อมหมายถึงทรัพยากรมนุษย์ วัสดุ อุปกรณ์ และทุนทรัพย์ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่โรงเรียน สถาบัน และสังคม

5. เป็นผู้สร้างและมีมนุษยสัมพันธ์อันดี

ครูอาจารย์ในสถานการณปัจจุบัน ต้องเป็นผู้ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมหรือชุมชนเพื่อความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างบ้านกับโรงเรียนหรือผู้ปกครองกับครู เป็นต้น จึงควรมีบทบาทเป็นนักประชาสัมพันธ์ในการเผยแพร่ผลงานหรือกิจกรรมของโรงเรียนและสถาบันให้ชุมชนที่เกี่ยวข้องเข้าใจ เพื่อจะได้สนับสนุนและส่งเสริมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

6. เป็นนักพัฒนาสังคมและบุคคล

ในสภาพทั่วไปของเมืองไทยยังมีเขตแดน หรือพื้นฐานขาดความเจริญ ซึ่งมีเด็กด้อยโอกาสอยู่อีกมาก ครูอาจารย์ควรมีบทบาทหรือทำหน้าที่พิเศษสิทธิ ผลประโยชน์ หรือโอกาสเพื่อความ เป็นธรรมของสังคม เช่น ช่วยเหลือโรงเรียนในเขตสลัมหรือในถิ่นทุรกันดาร เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษาและอบรมให้เป็นคนดี ไม่เป็นภัยต่อสังคม ครูอาจารย์ ควรทำความเข้าใจให้ถูกต้องในหลักการ แนวคิด และกระบวนการในการช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสหรือผู้พิการทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อช่วยพัฒนาสังคมและชุมชน มิให้เกิดชนวนิจลาชีพ อันจะเป็นอันตรายต่อสังคมในที่สุด (อำโน สุจริตกุล และคณะ,

คุณลักษณะของครูที่พึงปรารถนา

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่พึงปรารถนา พบว่า ปัจจุบันผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยทั่วไปยังไม่ดีพอ ควรจะต้องส่งเสริมสมรรถภาพครูให้สอนอย่างมีประสิทธิภาพใน 4 ด้าน ต่อไปนี้คือ

1. ด้านความรู้ ทั้งวิชาสามัญ วิชาครู และวิชาพิเศษ โดยการศึกษาเพิ่มเติมและฝึกฝน อบรม
2. ด้านทักษะการสอน ตลอดจนการปกครองชั้น
3. ด้านคุณธรรมหรือจริยธรรม
4. ด้านหน้าที่และการปฏิบัติงานของครู (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และ ประพนอม รอดคำดี, 2534)

สุพล วังสินธ์ ได้กล่าวไว้ว่า ในพุทธศาสนายกย่องครูเป็นปูชนียบุคคล เป็นผู้กระทำหน้าที่เช่นเดียวกับพระพุทธรเจ้า เป็นผู้นำ และเป็นผู้นำทางวิญญาณหรือยกระดับปัญญาของมนุษย์ให้สูงขึ้นเป็นกัลยาณมิตร เป็นแบบอย่างของศิษย์ เป็นพ่อแม่คนที่สองของศิษย์ เป็นต้น เมื่อครูได้รับการยกย่องเช่นนี้ ครูจะต้องฝึกอบรมและกระทำตนให้เป็นมนุษย์ที่มีจิตใจสูง มีความรู้ควบคู่คุณธรรม ฉะนั้นคุณสมบัติของครูผู้มีความดี ควรจะมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีความพอดี ไม่ขาดไม่เกิน ความพอดี คือ ปฏิบัติอยู่ในทางสายกลาง ไม่มากไม่น้อย
 2. เป็นผู้กระทำด้วยเจตนาดี ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และทำไปเพื่อสิ่งที่ดีงาม ไม่ใช่ทำด้วยการถูกบังคับหรือด้วยผลประโยชน์ใด ๆ
 3. เป็นผู้ที่มิเห็นเหตุผลพอใจจะ ได้ปฏิบัติต่อผู้อื่นและเห็นประโยชน์ของผู้อื่นเป็นที่ตั้ง
 4. ผู้ผู้มุ่งศาสนศรัทธาหรือความสงบ ไม่ใช่มุ่งความสมบูรณ์พูนสุขเป็นที่ตั้ง
 5. เป็นผู้ที่มีความพอ รู้จักสละสิทธิธรรมชาติเพื่อเห็นแก่ส่วนรวมแล้วปฏิบัติตามข้อผูกพันและหน้าที่ด้วยความเหมาะสมเป็นที่ตั้ง
 6. เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงามในการทำหน้าที่รับผิดชอบต่อหน้าที่และทำหน้าที่อย่างดีที่สุด
 7. เป็นผู้ที่สามารถควบคุมแรงกระตุ้นและความอยากต่าง ๆ เอาไว้ได้ด้วยเหตุผล
 8. เป็นผู้ที่ปฏิบัติตามกฎหรือมาตรการทางจริยธรรมได้เหมาะสมแก่กาลเทศะ
- อยู่เสมอ (สุพล วังสินธ์, 2534)

สาโรช บัวศรี (2525) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของครูที่ดีว่า ครูที่ดีจะต้องเป็นครูในอาชีพโดยรู้จัก

1. เพิ่มพูนความรู้ให้แก่อาชีพครู โดยการเขียน การพูด การค้นคว้า การวิจัย การเป็นสมาชิกที่ดีของสมาคม องค์กรหรือสถาบันทางการศึกษา
2. ยึดถือขนบธรรมเนียม ประเพณีของผู้เป็นครู และช่วยเหลือส่งเสริมเพิ่มครู
3. ส่งเสริมตัวเองให้ก้าวหน้าในทางวิชาการศึกษาอยู่เสมอ
4. ช่วยเหลือแนะนำผู้ที่เข้ามาเป็นครูใหม่ในโรงเรียนของตน

ประดัด นิลพังกา (2527) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมสำหรับครูของนักศึกษาวิทยาลัยครูในประเทศไทย ปีการศึกษา 2526 ผลการวิจัย พบว่า คุณธรรมในด้านอุดมคติที่จำเป็นสำหรับครูจะต้องมี ได้แก่ การยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และครูจะต้องมีคุณธรรมต่อไปนี้ คือ ยึดมั่นในหลักความยุติธรรม รักและศรัทธาในอาชีพครู ใฝ่แสวงหาความรู้ ยึดมั่นในหลักความถูกต้อง ยินดีบริการชุมชน ยึดมั่นในนโยบายประหยัดและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

ด้านความประพฤติที่ต้งามนั้น พบว่า เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูและมีความสำคัญและจำเป็นตามลำดับ คือ ครูจำเป็นต้องประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ไม่เป็นทาสอบายมุข ทั้งปวง ให้ความรักและเอาใจใส่ต่อศิษย์ทุกคนอย่างเสมอภาค ยินดีกับผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดีปฏิบัติงานครูด้วยความซื่อสัตย์เสมอ ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ควบคุมอารมณ์ได้เสมอในสถานการณ์ต่าง ๆ ทำจิตใจให้เบิกบานอยู่เสมอ ช่วยเหลือเพื่อนที่ได้รับความเดือดร้อนทันทีที่ทราบ รู้สึกวางเฉยถ้าได้ยินผู้อื่นยกย่องหรือตำหนิ

ด้านจริยธรรม พบว่า คุณธรรมด้านจริยธรรมที่จำเป็นสำหรับครูและมีความจำเป็นมากตามลำดับดังนี้ ครูจะต้องมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานในหน้าที่ของตนเอง ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีเต็มความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน เป็นคนตรงต่อเวลาประกอบคุณธรรม ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ยึดหลักความสำเร็จของงานที่มาจากความร่วมมือของกลุ่มมากกว่าตัวบุคคล เว้นการกระทำผิดเรื่องชู้สาวและสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี

จากการประชุมสัมมนาคณะบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ครั้งที่ 3 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2520 ซึ่งได้มีการเสนอผลสรุปของงานวิจัยเพื่อแสดงคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ว่าควรจะต้องพร้อมด้วยคุณสมบัติที่สำคัญและจำเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ

น่าจะเป็นข้อสรุปได้ว่าครูควรมีคุณสมบัติ คือ

1. มีความรู้ดี ซึ่ง ได้แก่ ความรู้ในวิชาการทั่วไป ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะสอน ความรู้ในวิชาชีพครู และความรู้ในหน้าที่และงานครูทุกประการ

2. มีทักษะในการสอน และ การปฏิบัติงานครู ซึ่งจำแนกออกเป็นทักษะที่สำคัญ และจำเป็นหลายประการ เช่น อธิบายเก่ง สอนสนุก ใช้สื่อหรืออุปกรณ์เสมอ จัดกิจกรรม สร้างบรรยากาศให้น่าเรียน เร้าพฤติกรรม ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการศึกษาจนนำไปสู่การ ดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง โดยใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นต้น

สรุป คุณลักษณะครูที่ดีด้านทักษะได้ว่า "สอนดี นิเทศดี ให้บริการสังคม อุดม วิชาการ เก่งงานวิจัย นำไปสู่ชีวิตที่ดี และมีมนุษยสัมพันธ์"

3. มีคุณธรรมนิยม อัน ได้แก่ คุณธรรมขอครู จริยธรรม และคตินิยมในความ เป็นครู ซึ่งมีรายละเอียด เช่น ภาคภูมิใจที่ได้เป็นครู มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู รักการสอน พอใจที่จะได้ทำประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตของศิษย์ ช่วยพัฒนาคนและสังคม ตลอดจนมีวิญญาน แห่งความเป็นครู เป็นต้น (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และ ประนอม รอดคำดี, 2534)

จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัย สรุปได้ว่าลักษณะครูที่ดี คือ สนใจใฝ่ หาความรู้ เมตตากรุณา การควบคุมตนเอง ความซื่อสัตย์ วิชาการ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความคิดเป็นของตนเอง

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครูและบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการประมวลและสรุปสภาพ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

1. ปัญหาเชิงปริมาณ ปัญหาที่พบคือ ขาดกลไกประสานงานที่เป็นระบบระหว่าง หน่วยผลิตครูและหน่วยใช้ครูในเรื่อง การวางแผนการผลิต หรือแม้แต่ว่าระหว่างหน่วยงาน ผลิตครูด้วยกัน ก็ได้มีการประสานจำนวนการผลิต ทำให้ปริมาณการผลิตครูไม่สอดคล้องกับ ความต้องการใช้ครูทั้งในภาพรวมและ เฉพาะสาขาวิชา

2. ปัญหาเชิงคุณภาพ จำแนกเป็น

2.1 ปัญหาด้านสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม ครูจำนวน ไม่น้อยมีปัญหา ทางเศรษฐกิจ และในปัจจุบันมีข่าวเกี่ยวกับครูประพฤติตนไม่เหมาะสม

2.2 ปัญหาด้านการผลิต เกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาครู ยังไม่เหมาะสม
หลักสูตรการเรียนการสอนของนักศึกษาครูมีการฝึกภาคปฏิบัติน้อย

2.3 ปัญหาด้านการใช้ และการพัฒนาครู การบรรจุครูยังไม่สอดคล้องกับ
ความรู้ ความสามารถ การพัฒนาครูประจำการส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มวุฒิมากกว่า
เพิ่มคุณสมบัติในการทำงาน

2.4 ปัญหาด้านมาตรฐานวิชาชีพครู สถานภาพของวิชาชีพครูยังไม่ได้รับการ
ยอมรับในฐานะที่เป็นวิชาชีพทัดเทียมกับอาชีพอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,
2538)

การปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา

การศึกษาเป็นพลังสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และครูเป็นปัจจัยสำคัญที่จะ
เอื้ออำนวยให้การศึกษาดำเนินไปในแนวทางที่พึงประสงค์ ดังแผนการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2535 ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการจัดการศึกษาของชาติในขณะนี้ จึงได้กำหนด
นโยบายให้มีการปฏิรูปการฝึกหัดครูและพัฒนาครูประจำการ โดยมุ่งให้เป็นการพัฒนาวิชาชีพ
เฉพาะเพื่อสร้างจิตสำนึกของความเป็นครู พัฒนาความรู้ความสามารถทั้งทางวิชาชีพครูและ
วิชาการให้ได้มาตรฐานและยกฐานะของวิชาชีพครูให้สูงขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้เริ่มดำเนินการปฏิรูปการฝึกหัดครู
พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยได้เสนอคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติแต่งตั้งคณะ
อนุกรรมการชั้นชุดหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำ
หน้าที่ระดมความคิดและจัดทำหลักการและวิธีการปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาครูและบุคลากรทาง
การศึกษา แล้วนำเสนอคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้
ความเห็นชอบในคราวประชุมเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2536 ได้มีมติเห็นชอบในหลักการและวิธี
การปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาดังนี้

แนวคิดหลัก : ครูเป็นปัจจัยหลักของความสำเร็จ

ปัจจัยสำคัญที่สุดของการศึกษา คือ ครู เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้
และพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน ซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต การพัฒนา

คุณภาพและประสิทธิภาพของครูจึงเป็นภารกิจสำคัญที่รับด่วนอันจะนำไปสู่ความสำเร็จด้านต่าง ๆ ของการพัฒนาการศึกษาโดยรวม

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศอยู่ในขณะนี้ ได้เจาะจงกำหนดนโยบายให้มีการปฏิรูปการฝึกหัดครูและพัฒนาครูประจำการ โดยมุ่งให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงเพื่อฟื้นฟูความเชื่อมั่นของประชาชน และเพื่อสร้างจิตสำนึกของความเป็นครู พัฒนาความรู้ ความสามารถทั้งทางวิชาชีพครูและวิชาการให้ได้มาตรฐานสูง และยกฐานะวิชาชีพครูให้สูงขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตและการใช้ ตลอดจนการพัฒนาครูและบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปรับปรุงสวัสดิการให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกระดับเกิดความมั่นคง และเพื่อมีขวัญกำลังใจสูงขึ้น

วิธีการเปลี่ยนแปลง (Strategy)

การสรรหาคนเก่งคนดีเข้าเรียนวิชาชีพครู

เพื่อสรรหาคนเก่งคนดีเข้าเรียนวิชาชีพครู จึงเห็นควรกำหนดวิธีการในการรับคนเข้าศึกษาวิชาชีพครู 3 วิธี ประกอบกันดังนี้

ก. รับนักศึกษาเข้าเรียนหลักสูตรเข้มตามโครงการคุรุทายาท โดยกำหนดเป้าหมายการรับเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนครูที่เกษียณ โดยเฉลี่ยแต่ละปี นักศึกษาในโครงการคุรุทายาทต้องเป็นผู้มีผลการเรียนดีอยู่ในกลุ่มนำหนึ่งในสี่แรกของผู้จบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียน โดยผ่านการประเมินความสามารถ ศักยภาพ นิสัยใจคอ และความถนัดตามธรรมชาติ นักศึกษาตามโครงการคุรุทายาทให้ได้รับทุน ทุนละ 25,000 ต่อปี จนจบการศึกษาแล้วบรรจุเข้ารับราชการครู

ข. รับนักศึกษาทั่วไป โดยมีการคัดเลือกผู้ที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับดี (หนึ่งในสามแรกของร้อยละ) และผ่านการทดสอบทัศนคติ ความถนัด และความสามารถเข้าเรียนวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาที่มีฐานะขาดสนให้จัดสรรทุนการศึกษาให้ (ทุนครูสงเคราะห์) โดยมีจำนวนทุนประมาณร้อยละ 25 ของจำนวนครูที่จะเกษียณโดยเฉลี่ยแต่ละปี ทุนละ 15,000 บาทต่อปีจนจบการศึกษา

ค. รับผู้จบปริญญาตรีและจบปริญญาโทสาขาอื่น ๆ เช่น อักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยีสาขาต่าง ๆ เข้าเรียนวิชาชีพครู 1 ปี เพื่อรับวุฒิมัธยมศึกษาชั้น

เมื่อได้รับการบรรจุเข้าเป็นครูแล้วได้รับการดีราคาเงินเดือนเพิ่มขึ้น จากการศึกษาที่เรียนเพิ่มอีก 1 ปีดังกล่าว และหากเป็นผู้จบปริญญาตรีหรือปริญญาโทในสาขาที่ขาดแคลนครูสาขานั้น ๆ แล้ว มาเรียนวิชาชีพครูเพิ่มเติมอีก 1 ปี ให้จัดสรรทุนการศึกษาให้ทุนละ 30,000 บาทต่อปี

วิธีเสริม

ก. ปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตร์ (Arts & Sciences) ของสถาบันราชภัฏ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจโลก ชีวิต และสรรพสิ่ง เมื่อจบการศึกษาแล้วเป็นผู้ใหญ่ พอดัวและสมดุลทางความคิดความสามารถทำงานได้กว้างขวางหลายทางเลือก

ข. จัดให้มีหอพักอยู่ประจำ โดยจัดให้นักศึกษาวิชาชีพทุกคนอยู่โดยจัดระบบ หอพักเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพื้นฐานวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อพัฒนานักศึกษาศรีให้มีมารยาทภาพและวัฒนธรรมของการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนที่มุ่งพัฒนาบ่มเพาะหล่อหลอมให้มี วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและอุปนิสัยที่พึงประสงค์แห่งความเป็นครู

ค. ปรับปรุงระบบตำแหน่งและการประเมินเข้าสู่ตำแหน่งของครู รวมทั้งอัตรา เงินเดือนครูให้เหมาะสมกับการที่วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง และเพื่อเป็นการดึงดูดคนเก่ง คนดี เข้าเรียนวิชาชีพครูและเพิ่มศรัทธาที่จะเป็นครู โดยให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูเป็นผู้ดำเนินการโดยเร็ว

การพัฒนาคณาจารย์ทางครุศาสตร์ / ศึกษาศาสตร์

ก. เปลี่ยนการเรียนการสอนให้ครูผู้สอนและผู้เรียนในสถาบันผลิตครูทุกระดับมีการ วิสาสะใกล้ชิดกัน เรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของความรู้ความคิดในโลกปัจจุบันและอนาคตด้วยกันอย่างสร้างสรรค์ (interactive learning)

ข. วิธีการพัฒนาคณาจารย์ทางครุศาสตร์ / ศึกษาศาสตร์

1. จัดหาครูอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถสูงเข้ามาสู่ระบบ โดยสอดส่อง สรรหาผู้รู้มาช่วยพัฒนาอาจมีการแลกเปลี่ยนระหว่างสถาบันกับมหาวิทยาลัยทั้งในและต่าง ประเทศ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ขึ้นเป็นกระบวนการแสวงหาความเข้มแข็งทางวิชาการ (academic excellence)

2. การพัฒนาคณาจารย์ควรเริ่มที่ระดับผู้บริหารหรือผู้นำ (key persons)

ก่อนแล้วให้ผู้บริหารหรือผู้นำเหล่านี้เป็นฐานในการขยายผลไปยังครู อาจารย์ส่วนใหญ่ต่อเนื่องกันไป ในลักษณะของการขยายผลแบบทวีคูณ (multiplier effect) ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้โอกาสผู้นำโดยธรรมชาติ (natural leaders) มากกว่าผู้นำโดยสถานภาพ (status leaders)

3. ส่งเสริมให้คณาจารย์ได้แสวงหาความรู้ความเข้าใจให้มีโลกทัศน์กว้างอันจะมีผลต่อการทำงานและคิดอะไรได้ไกล
4. จัดทุนจัดโอกาสให้ไปศึกษาอบรมดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันทั้งในและต่างประเทศโดยทำอย่างต่อเนื่อง
5. จัดหลักสูตรการฝึกอบรมในลักษณะที่จะโน้มนำให้คณาจารย์ตระหนักถึงคุณค่าและเกียรติภูมิอันได้มาจากหน้าที่ความรับผิดชอบที่สังคมมอบให้ รวมทั้งตระหนักถึงคุณค่าที่จะพัฒนาตนเอง
6. จัดสัมมนาอย่างเข้ม (intensive courses) สำหรับคณาจารย์ทุกระดับ ตั้งแต่ผู้บริหารถึงครูผู้สอนโดยจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่อง และระดมผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกรมการฝึกหัดครูและมหาวิทยาลัยที่มีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มาร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด
7. การสัมมนา ฝึกอบรมควรมุ่งอนาคตบนพื้นฐานความเข้าใจอดีตและปัจจุบัน ควรพัฒนาระบบการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของข่าวสารข้อมูลที่เคลื่อนไหวรวดเร็วในแต่ละช่วงเวลา พัฒนาให้คนเข้าถึงวิธีการหาความรู้ให้ได้ และเข้าใจเครือข่ายการเรียนรู้ ระบบข้อมูลต่าง ๆ ในกระแสโลกาวัตต
8. การดำเนินการฝึกอบรม ผู้บริหารระดับสูงควรให้กรอบทิศทางและหลักการเท่านั้น ให้คณาจารย์ได้จัดหลักสูตรที่จะพัฒนาตนเองแล้วเสนอขอความสนับสนุน
9. ส่งเสริมให้มีอาจารย์อาคันตุกะทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ เป็นการแลกเปลี่ยนคณาจารย์ระหว่างสถาบันเพื่อให้เกิดความเคลื่อนไหว ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
10. ควรศึกษาวิธีการฝึกอบรมของภาคธุรกิจและเอกชนที่มีประสิทธิภาพและเจาะจงดูการใช้เงินใช้ทรัพยากรในการพัฒนาคนให้ทันสมัยในโลกของการแข่งขัน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการจัดแผนการฝึกอบรม จัดสรรทรัพยากร และระบุงบประมาณที่ชัดเจนในการพัฒนาอาจารย์

11. งบประมาณในการดำเนินการพัฒนาคณาจารย์จะต้องเป็นเงินอุดหนุนที่มากเพียงพอที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง โดยต้องระบุสัดส่วนของงบประมาณส่วนนี้ให้ชัดเจนและรัฐต้องให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

12. การเปลี่ยนแปลงต้องสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของครูไทย โดยดำเนินการพัฒนา คณาจารย์ประเภทที่พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงหรือประเภทหัวก้าวหน้าก่อน คณาจารย์เหล่านี้จะค่อย ๆ เข้ามาทดแทนคณาจารย์ที่ไม่ยอมเปลี่ยนแปลง ไม่ควรทำอย่างฉับพลันจนทำให้ผู้ไม่ยอมเปลี่ยนแปลง หวาดหวั่นและตื่นตระหนก

13. สำหรับครู อาจารย์ในสถาบันผลิตครูที่ไม่ต้องการความเปลี่ยนแปลงกฎของการแข่งขันและกระบวนการ (movement) ที่ก่อตัวขึ้นจะ โน้มนำให้ เขายอมรับกันเองและยอมเปลี่ยนแปลงในที่สุด

14. พัฒนาคณาภพบัณฑิตศึกษาวิชาครุศาสตร์ทุกแห่ง ให้เข้ม เคียงบ่าเคียงไหล่มาตรฐานต่างประเทศ

การปฏิรูปการเรียนการสอนในการผลิตครู

ก. สร้างวัฒนธรรมการศึกษาใหม่ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำสนับสนุน และติดตามผลการเรียนมากกว่าครู เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ ทั้งนี้อาจกระทำได้โดย

1. ปรับปรุงห้องสมุดและจัดหาหนังสือ เอกสาร วัสดุการเรียนการสอนให้ เป็นศูนย์สารสนเทศให้เพียงพอ และเอื้อต่อการศึกษาและค้นคว้าของนักศึกษาด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการนี้จำเป็นต้องจัดหาเครื่องช่วยในการเรียนการสอนได้แก่ สื่อต่าง ๆ คอมพิวเตอร์ และวีดีโอ ให้พร้อม

2. ใช้กระบวนการกลุ่ม (Group dynamics) ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

ข. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ชุมชน วิถีชีวิตของชาวบ้าน ชาวเมือง ประเทศชาติและประชาคมโลก ตลอดจนรู้จักคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อเกิดการเรียนรู้จากสภาพที่เป็นจริง และยังเป็นการสร้าง ความเข้าใจความผูกพันกับ ชุมชนท้องถิ่น ในการนี้อาจทำได้โดย

1. เตรียมอาจารย์ของสถาบันผลิตครูให้มีความรู้กว้างขึ้นเกี่ยวกับสังคมวิทยา

มานุษยวิทยา วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาเหล่านี้จาก มหาวิทยาลัยมาร่วมวางแผนดำเนินการ

2. จัดหลักสูตรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

3. จัดหาเงินสนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมหรือ โครงการศึกษาวิจัยภาคสนามของ นักศึกษาและอาจารย์ เพื่อการเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนการให้บริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่น ในเรื่องที่มีฐานความรู้ความเข้าใจ

4. จัดให้มีเวที (forum) ทางวิชาการของอาจารย์และนิสิตนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความคิดความรอบรู้

ค. สร้างและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ โดย :

1. สรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถขั้นเยี่ยม (Master teachers) แล้ว สร้างเครือข่ายการถ่ายทอดความรู้ ความสันทัดให้แก่ครูในวงการศึกษาอย่างเข้มและต่อเนื่อง

2. สรรหาผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญชาวบ้าน เพื่อให้เป็นแหล่งความรู้สำหรับนักศึกษาและ อาจารย์ได้ศึกษาหาความรู้

3. จัดตั้งกลุ่มงานหรือองค์กร เพื่อทำหน้าที่ศึกษาและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ที่ทันสมัยทันเหตุการณ์

ง. ส่งเสริมให้อาจารย์ของสถาบันผลิตครูเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้มากขึ้น โดย

1. สร้างกลไกและแรงจูงใจเพื่อให้อาจารย์ของสถาบันผลิตครูออกไปสอนและ/หรือศึกษาวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และสถานศึกษาประเภทต่าง ๆ เพื่อนำเอา ประสบการณ์ใหม่มาพิจารณาปรับ เปลี่ยนวิธีการให้สอดคล้องกับปัญหาการเรียนการสอนที่ต้องการ ปรับปรุง

2. จัดทำโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ของสถาบันผลิตครูกับอาจารย์ของ โรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาและสถานศึกษาประเภทต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างสถาบัน

จ. จัดให้มีโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาครู โดยให้สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการโครงการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้นักศึกษาครู (โดยอธิบดีกรมการฝึกหัดครูเป็นหลัก) กรรมการประกอบด้วย นักการศึกษา ภาคเอกชนที่มีความรู้ความสามารถ องค์กรชาวบ้านและผู้ทรงคุณวุฒิ

ฉ. ปรับปรุงวิธีการวัดผล โดยเน้นการแสดงเหตุผล ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเชื่อมโยงข้อสนเทศ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่พัฒนาศักยภาพมากกว่าการตอบข้อ สอบสัมฤทธิ์ผลวิชาต่าง ๆ ผ่าน

การพัฒนาครูประจำการ

1. จัดงบประมาณเพื่อการพัฒนาครูประจำการไว้เป็นการเฉพาะ ระบุเป็นร้อยละ ของงบประมาณที่ได้รับให้เห็นความสำคัญชัดเจน โดยศึกษาเปรียบเทียบจากภาคธุรกิจ

2. จัดตั้งศูนย์การฝึกอบรมครูประจำภาค เพื่อให้สามารถฝึกอบรมครูได้ตลอดปี ศูนย์ดังกล่าวจัดให้บุคลากรฝึกอบรม เครื่องมืออำนวยความสะดวกและห้องพัก อาจเลือก สถาบันราชภัฏบางแห่งเป็นศูนย์การฝึกอบรม และให้หน่วยงานใช้ครูจัดครูหมุนเวียนเข้ารับการอบรม

2.1 ให้หน่วยงานผลิตครูร่วมดูแลรับผิดชอบครู ในขั้นการทดลองปฏิบัติราชการ (ชั้น Probation หรือ Induction)

2.2 ส่งเสริมให้ครูรวมตัวกันตามสาขาวิชา เพื่อเป็นกลุ่มวิชาชีวิเฉพาะเป็น องค์กรเพื่อพัฒนาตนเองและมีการฝึกอบรมกันเอง

2.3 สรรหาเลือกเฟ้นครูที่มีความรู้ความสามารถเป็นเยี่ยมมาเป็นวิทยากร (Master teachers) ฝึกอบรม แล้วให้ครูเหล่านี้จัดทีม เพื่อทำการฝึกอบรมครูอื่น ๆ ต่อไป เป็นเครือข่าย เมื่อมีการจัดตั้งราชวิทยาลัยครูศาสตร์ ครูที่เป็น Master teachers เหล่านี้ ควรได้รับเกียรติเข้าเป็นสมาชิกเพื่อเป็นแบบอย่างและเป็นกำลังใจแก่ครูส่วนใหญ่

2.4 แสวงหาวิทยากรจากผู้รู้ผู้ชำนาญการที่อยู่ในชุมชน เพื่อเป็นแหล่งให้การ เรียนรู้ที่ต้องการและจัดตั้งเป็นเครือข่ายการเรียนรู้

2.5 ให้ปรับปรุงการลาพักเพื่อศึกษา (Sabbatical leave) ของสถาบัน อุดมศึกษาที่จะอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ แล้วนำมาใช้ประโยชน์ในการฝึกอบรมครู ประจำการ

2.6 สร้างแรงจูงใจให้ครูอยากเรียนรู้และอยากเข้ารับการฝึกอบรม

2.7 ให้หน่วยงานใช้ครูและศูนย์ฝึกอบรมร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการเตรียมการ การดำเนินการ และการติดตามผลการฝึกอบรม ตลอดจนจัดให้มีเครื่องมือประเมินคุณภาพและ

ประสิทธิภาพของการฝึกอบรม

2.8 การเลื่อนระดับของครูควรมีข้อบังคับผูกพันว่าจะต้องผ่านการอบรมอะไรบ้าง
 อย่างเป็นขั้นตอน โดยกำหนดให้ครูแต่ละคนเข้ารับการอบรมอย่างน้อยในทุก ๆ 5 ปี หรือ
 ตามจำนวนปีที่จะตกลงกัน

รูปแบบการฝึกอบรมครูประจำการ

การพิจารณารูปแบบของการจัดอบรมครูประจำการ ตั้งอยู่บนพื้นฐานสำคัญ 2
 ประการคือ

ก. รูปแบบที่พิจารณาจากฐานของความมุ่งหมาย (objective-based) แบ่งเป็น
 3 ลักษณะคือ

ลักษณะที่ 1 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของครู ได้แก่ การ
 ฝึกอบรมด้านเนื้อหาและวิธีการตามลักษณะวิชา หรือตามระดับชั้นและการอบรมเพื่อเพิ่ม
 ประสิทธิภาพในการบริหารและบริการ

ลักษณะที่ 2 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในวิชาชีพครู เช่น
 การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มวิทยฐานะ

ลักษณะที่ 3 การฝึกอบรมเพื่อแก้ปัญหาสำคัญทางการศึกษาของชาติ เช่น
 การอบรมเพื่อแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในบางวิชา อันเป็นผลมาจากการประเมิน
 ในระดับภูมิภาคหรือระดับชาติ การอบรมเพื่อผลักดันนโยบายทางการศึกษาที่สำคัญ เป็นต้น

ข. รูปแบบที่พิจารณาจากฐานของพฤติกรรม (performance-based) คำนึงถึง
 บทบาทของผู้เข้ารับการอบรมและผู้ให้อบรม แบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ

ลักษณะที่ 1 การฝึกอบรมที่เน้นวิทยากรเป็นศูนย์กลาง วิทยากรเป็นผู้ให้
 ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้รับ

ลักษณะที่ 2 การฝึกอบรมที่เน้นสื่อเป็นศูนย์กลาง เช่น การเรียนโดยสื่อ
 ประเภทต่าง ๆ

ลักษณะที่ 3 การฝึกอบรมที่เน้นผู้เข้ารับการอบรมเป็นศูนย์กลาง เน้นให้ผู้เข้า
 รับการอบรมเป็นผู้กระทำ ผู้ให้การอบรมเป็นผู้มีบทบาทสนับสนุนและช่วยเหลือ

การบริหาร/จัดการของสถาบันราชภัฏ กับการปฏิรูปการฝึกหัดครู

เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการปฏิรูปการฝึกหัดครู เห็นสมควรจัดรูปองค์กรและกลไกการบริหารในส่วนที่สถาบันราชภัฏรับผิดชอบ ดังนี้

สถาบันราชภัฏ

สถาบันราชภัฏในฐานะนิติบุคคล เป็นสถาบันการศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน และพัฒนาบุคลากรวิชาชีพครูและวิชาชีพอื่น ๆ มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและพัฒนาความรู้ความสามารถของครูประจำการ โดยความร่วมมือกับหน่วยงานสังกัดของสถานศึกษา

ให้สถาบันราชภัฏเปิดสอนระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาการและวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและความต้องการของประเทศ จัดให้มีสถาบันชุมชนท้องถิ่นศึกษาและสถาบันเฉพาะกิจอื่น ๆ ตามความเหมาะสมในแต่ละสถาบัน หากสถาบันราชภัฏใดประสงค์จะเปิดสอนระดับสูงกว่าปริญญาตรีก็ให้เสนอขออนุมัติจากสภาวิชาการและสภาสถาบันราชภัฏ ตามลำดับ

สภาสถาบันราชภัฏ

ก. หน้าที่ สภาสถาบันราชภัฏมีหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารและการดำเนินงานของสถาบันราชภัฏ 36 แห่ง ทั้งทางวิชาการและการบริการงานบุคคล อันได้แก่ การกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงาน การควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ การประเมินผล การจัดสรรวงเงินอุดหนุนเบ็ดเสร็จ (Block Grants) การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านบุคลากร รวมถึงการกำกับดูแลและประสานการดำเนินงานของสถาบันราชภัฏ ทั้ง 36 แห่ง โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติรับผิดชอบในการประเมินผลการดำเนินงานทุก 4 ปี

ข. องค์ประกอบของสภาสถาบันราชภัฏ สภาสถาบันราชภัฏประกอบด้วย

(1) นายกสภาสถาบันราชภัฏ ผู้ที่จะได้รับเชิญให้เป็นนายกสภาฯ จะต้องผ่านกระบวนการสรรหา ซึ่งดำเนินงานในรูปคณะกรรมการสรรหา

(2) กรรมการสภาสถาบันราชภัฏ ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงของสถาบันราชภัฏหรือผู้แทนอธิการบดี 8 คน ผู้แทนคณาจารย์ 8 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 16 คน

(3) กรรมการและเลขานุการสภาสถาบันราชภัฏ ได้แก่ เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ

ให้มีสำนักงานสถาบันราชภัฏทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของสภาสถาบันราชภัฏ

คณะกรรมการอำนวยการสถาบันราชภัฏ

ก. หน้าที่ คณะกรรมการอำนวยการสถาบันราชภัฏทำหน้าที่กำกับดูแลให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ข. องค์ประกอบของคณะกรรมการอำนวยการสถาบันราชภัฏ คณะกรรมการอำนวยการสถาบันราชภัฏประกอบด้วย

(1) ประธานคณะกรรมการอำนวยการสถาบันราชภัฏ ซึ่งได้มาโดยการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

(2) กรรมการอำนวยการสถาบันราชภัฏ ประกอบด้วยกรรมการจากผู้แทนคณาจารย์ประจำสถาบัน ผู้บริหารสถาบันระดับคณะขึ้นไป กรรมการจากผู้แทนองค์กรท้องถิ่น องค์กรชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ ในสัดส่วนเช่นเดียวกับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ

(3) กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการสถาบันราชภัฏ ได้แก่ อธิการบดีของสถาบันราชภัฏนั้น ๆ

สภาวิชาการ

ให้มีการจัดตั้งสภาวิชาการเป็นองค์กรกลางระดับชาติ โดยการรวมตัวประสานกันของสถาบันราชภัฏทั้ง 36 แห่ง ร่วมกับทางทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลหลักสูตรและระบบงานทางวิชาการของสถาบันราชภัฏทั้ง 36 แห่ง โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ ที่ได้มาจากการสรรหา องค์ประกอบคือ ตัวแทนจากสถาบันราชภัฏ 8 คน จากทบวงมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย 8 คน ผู้ทรงคุณวุฒิจากการสรรหา 16 คน และเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ หรือผู้แทน 1 คน ประธานสภาวิชาการได้มาจากการสรรหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ

การดำเนินงานในส่วนของสถาบันราชภัฏนั้น สภาวิชาการจะเป็นผู้พิจารณาแผนงาน/โครงการทางวิชาการ ตามหลักการและแนวทางที่ได้รับจากสภาสถาบันราชภัฏ และจะเสนอแผนงาน/โครงการ ที่สภาวิชาการเห็นชอบแล้วต่อไปยังสภาสถาบันราชภัฏเพื่อให้ความ

เห็นชอบในขั้นสุดท้าย รวมทั้งการกำหนดเกณฑ์การเปิดบิตสาขาวิชา และเกณฑ์การเปิดสอนระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี

คณะกรรมการวิชาการในแต่ละสถาบัน

ให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งมีคณะกรรมการวิชาการ ที่แต่งตั้งโดยสภาสถาบัน ราชภัฏทำหน้าที่กำกับดูแลคุณภาพทางวิชาการของแต่ละสถาบัน

การเปิดสอนหลักสูตรและสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับการศึกษาใดก็ตามต้องได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการวิชาการของสถาบัน สภาวิชาการและสภาสถาบันราชภัฏ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2536)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับระบบหรือสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาได้แพร่หลายมาไม่น้อยกว่าสองทศวรรษ ส่วนใหญ่เนื้อหาสาระเกิดจากการค้นคว้าในประเทศสหรัฐอเมริกา Natalie Rogoff (1957) ได้เริ่มจำแนกประเภทสถาบันอุดมศึกษาออกเป็นประเภทเพื่อความเป็นระบบในการศึกษาเกี่ยวกับสถาบันระดับนี้ โดยแบ่งออกเป็นมหาวิทยาลัย วิทยาลัย ศิลปศาสตร์ วิทยาลัยรวม โรงเรียนเทคนิค และวิทยาลัยครู นอกจากนี้ยังแบ่งออกตามลักษณะของการควบคุม เช่น เป็นของรัฐ ของเอกชนที่ไม่เกี่ยวกับศาสนา เอกชนที่ปกครองโดยคาทอลิก หรือเอกชนที่ปกครองโดยโปรเตสแตนต์ นอกจากนี้ในการจัดศึกษายังได้มีวัตถุประสงค์พิเศษบางประการ จึงจัดแบ่งสถาบันออกเป็นประเภทชายล้วน หญิงล้วน และศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการจำแนกใหม่ โดยยึดถือแนวทาง "ประชากร" (Demographic Dimensions) ซึ่งจำแนกได้โดยใช้เกณฑ์ลักษณะของจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียน งบประมาณประจำปี จำนวนหนังสือในห้องสมุด ประสบการณ์และวุฒิของคณาจารย์ อัตราส่วนของคณาจารย์ต่อนักศึกษา และอัตราส่วนของนักศึกษาในแต่ละประเภท เช่น มีนักศึกษาชายเป็นอัตราส่วนต่อนักศึกษาทั้งหมดเท่าใด จะเห็นได้ว่าการจัดในเชิงนี้สามารถบอกระดับความเข้มข้น หรือการวัดเชิงปริมาณได้ ในจำนวนนักวิจัยสำคัญเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้เกณฑ์เหล่านี้ได้แก่ Astin และ Holland (1961, 1962) โดยพัฒนาเครื่องมือที่เรียกว่า The Environmental Assessment Technique (E A T) ซึ่งมีอยู่ 8 ลักษณะ จำแนกได้ตั้งนี้ขนาดของสถาบัน ความปรารถนาของนักศึกษา (ซึ่งประเมินได้ด้วยข้อสอบมาตรฐานกลางหรือคะแนนชั้นมัธยมศึกษาปริญญาตรี) ส่วนอีก 6 ลักษณะจำแนก แบ่งออกเป็นสภาพการเน้นของ

ลักษณะหลักสูตร หลักสูตรนั้นเน้นความเป็นจริง (Realistic) ความเป็นปราชญ์ (Intellectual) เน้นสังคม (Social) การอนุรักษ์ (Conventional) วิสาหการ (Enterprise) และศิลปะ (Artistic) จากแนวของ EAT นี้ Astin (1962) ได้นำเอาหลักการวิเคราะห์แบบแยกองค์ประกอบ หรือ Factor Analysis มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจาก 335 สถาบัน โดยได้มีหมวดวิเคราะห์แยกย่อยถึง 33 ตัวประกอบด้วยกัน ตัวประกอบเหล่านี้เป็นผลมาจากทั้งการแยกรูปแบบเก่าแก่ด้วย โดยนำเอาส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเงินสภาพนักศึกษา และสภาพคณาจารย์เข้าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ จากองค์ประกอบแยกกลุ่ม 33 รายการด้วยกันนี้ ผลการวิเคราะห์แสดงว่าสามารถนำมาจัดกลุ่มใหม่แล้วกำหนดเป็นลักษณะมิติสำคัญได้ 6 มิติด้วยกันคือ

1. สภาพความมั่งคั่ง (Affluence)
2. ขนาดของสถาบัน (Size)
3. สภาพการควบคุมจากเอกชนหรือรัฐบาล
4. สภาพความเป็นหญิงหรือชายของนักศึกษา
5. ความเป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน (Homogeneity)
6. หลักสูตรเน้น "ความเป็นจริงเป็นจัง" (Realistic) หรือ "ทางด้านเทคนิค" (Technical)

การศึกษาระบบของสถาบันอุดมศึกษานี้ นอกจากการศึกษาแยกย่อยโดยอาศัยเกณฑ์แบบอนุรักษ์ และแนวศึกษาแบบ "ประชากร" แล้ว ยังมีผู้ทำการศึกษาในแนว "บรรยากาศ" (Climate) ที่สำคัญได้แก่ C. Robert Pace และ George Stern ได้พยายามพัฒนาเครื่องมือสำคัญ 2 แบบด้วยกันคือ The College Characteristics Index หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า CCI และ College and University Environment Scale หรือ CUES CCI เป็นแบบทดสอบที่ประกอบด้วยประโยคที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ สภาพการปฏิบัติ โอกาส สภาพความกดดัน และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดหรือมีอยู่ในสถาบันนั้น ๆ ข้อเลือกตอบมีในลักษณะ ถูก-ผิด ส่วน CUES นั้น Paco และ Stern (1958) ได้แปลมาจาก CCI ซึ่งเป็นลักษณะที่จะใช้ประเมินหรือวิเคราะห์บรรยากาศเปรียบเทียบของแต่ละสถาบัน โดยไม่กล่าวถึงหรือไม่เน้นในเชิงวิเคราะห์บุคลิกภาพส่วนตัวของผู้ตอบนอกจากนี้แล้ว Stern (1960) ยังได้ใช้รูปแบบความต้องการของ Murray (1938) ผู้ซึ่งเป็นนักทฤษฎี ความต้องการยุคเริ่มแรกมาสร้างแบบสำรวจความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน

สถาบันอุดมศึกษา แบบทดสอบนี้มีชื่อว่า The Activities Index หรือเรียกย่อ ๆ ว่า AI เครื่องมือนี้นี้มีจำนวนถึง 300 ข้อ มีสเกลสำคัญหรือองค์ประกอบแยกย่อยถึง 30 องค์ประกอบด้วยกัน แต่ละองค์ประกอบจะมีข้อถาม 10 ข้อ คำถามเป็นการสำรวจความคิดเห็นในรูปแบบ "ชอบ หรือ ไม่ชอบ"

จากลักษณะสำคัญของแบบสอบถาม ดังได้กล่าวไว้นี้ เป็นอุปกรณ์สำคัญในการพัฒนาความรู้ทางด้านอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันที่มีต่อนักศึกษา (Feldman & Newcomb, 1973) แต่อย่างไรก็ตามความเข้าใจและเนื้อหาความรู้ของการอุดมศึกษานี้ อาจสรุปอยู่ในชั้นทฤษฎีได้ การอุดมศึกษามีข้อจำกัดบางประการที่นักการอุดมศึกษาเช่นเดียวกับนักสังคมศาสตร์ทั้งหลายที่ตระหนักดีว่า "วัฒนธรรม" (Culture) และพื้นฐานของแต่ละท้องถิ่นที่มีความสำคัญที่ขวางกั้นมิให้ศาสตร์เหล่านี้มีการประยุกต์ใช้ในระดับ "นานาชาติ"ได้ การอุดมศึกษายังมิได้เป็นอิสระจากสภาพวัฒนธรรม (Cultural-Free) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการฝึกหัดครู ระบบผลิตบัณฑิตทางการศึกษาของประเทศไทยมีลักษณะที่แตกต่างจากประเทศตะวันตกอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกา ในปัจจุบันประเทศสหรัฐอเมริกาแทบจะไม่มีสถาบันฝึกหัดครูเหลืออยู่ ส่วนใหญ่เป็นระบบคณะ ภาควิชา หรือโครงการต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย แต่ในประเทศไทยระบบวิทยาลัยครูเฉพาะทางยังมีบทบาทและความสำคัญอยู่ ในปัจจุบันมีสถาบันฝึกหัดครูโดยเฉพาะในสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการอยู่ถึง 36 แห่ง (Office of the National Education Commission, 1977, หน้า 20.) แม้ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาได้มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งที่เข้ามามีบทบาทในการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังไม่เห็นแนวทางการสลายตัวของสถาบันฝึกหัดครู เช่น วิทยาลัยฝึกหัดครูได้

การศึกษาเกี่ยวกับระบบผลิตบัณฑิตทางการศึกษาในประเทศไทยจึงควรได้รับการพัฒนาโดยตระหนักถึงความขึ้นมา และลักษณะเฉพาะของระบบการศึกษาไทยมากกว่าการลอกเลียนแบบ หรือยอมรับผลการวิเคราะห์ของตะวันตกโดยปราศจากการไตร่ตรองและตรวจสอบ

สำหรับในประเทศไทยได้มีการศึกษาถึงระบบการผลิตบัณฑิตโดยทั่วไปบ้างแล้วในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์ในเชิงสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย (College Environment) แต่เพียงด้านเดียวแต่ยังไม่มีการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะระบบแต่ละสถาบัน

งานวิจัยบางเรื่องศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างในผลลัพธ์ของผู้ตอบ ซึ่งทั้งหมดมาจากสถาบันเดียว (อรรถพร คุณพันธ์, 2520) บางเรื่องทำการวิเคราะห์ในเชิงบุคลิกภาพและความต้องการของนักศึกษาที่แตกต่างกันออกไป ดังเช่นรัตนา เทพดลไชย (2518) ได้ทำการศึกษาบุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสุ่มตัวอย่างจากนิสิต 10 คณะ จำนวน 480 คน และพบว่าบุคลิกภาพด้านความต้องการของนิสิตต่างคณะที่แตกต่างกัน คือ บุคลิกภาพด้านความต้องการการแสดงออก การพึ่งตนเอง การมีอำนาจเหนือผู้อื่น การคบเพื่อนต่างเพศ เฉลิมพล ศรีหงษ์ และคณะ (2521) ได้ทำการวิจัยในเชิงคล้ายกันกับของ รัตนา เทพดลไชย แต่ออกไปในรูปแบบทัศนคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งเท่านั้น ผลการใช้ย้อมมีขีดจำกัด เพราะไม่สามารถให้ผลในการเปรียบเทียบได้

นัยนา อ่างสันติกุล (2522) เป็นผู้ศึกษารายล่าสุดที่ให้แนวเปรียบเทียบได้มากกว่า ผู้ที่ทำการวิจัยในระยะแรก โดยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย ใช้แบบสำรวจปลายเปิด ซึ่งประกอบด้วยข้อรายการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยจำนวน 88 ข้อ กับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีเทีตหลักสูตร 4, 5 และ 6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร 5 แห่ง ปรากฏว่าองค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของนิสิตนักศึกษา คือ บรรยากาศในการเรียนพฤติกรรมของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศ การบริหาร และวินัยนิสิตนักศึกษา กีฬาและสันทนาการ บุคลิกภาพเพื่อนสนิท และบริการทางวิชาการ

สมหวัง นิธิยานุวัฒน์ (2520) ได้พิจารณาแนวทางการวิจัยของ อรรถพร คุณพันธ์ และได้พัฒนาฐาน 5 ประการ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย โดยเรียกว่า "ทฤษฎีเฉพาะ 5 ทฤษฎี" ด้วยกันคือ

1. ถ้านิสิตนักศึกษาที่เป็นมวลสมาชิกในมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกพึงพอใจในมหาวิทยาลัยที่ตนสังกัดอยู่ กล่าวคือ นิสิตนักศึกษามีความภาคภูมิใจในการที่ได้เป็นนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย แสดงว่ามหาวิทยาลัยนั้น เป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่ดี
2. บรรยากาศการเรียนการสอนดี ย่อมทำให้นิสิตนักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้เป็นบัณฑิตที่ทรงไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถและคุณธรรมสูง ตามความมุ่งหวังของมหาวิทยาลัย ถ้ามหาวิทยาลัยใด มีบรรยากาศการเรียนการสอนดี มีประสิทธิภาพ แสดงว่ามหาวิทยาลัยแห่งนั้น เป็นมหาวิทยาลัยที่ดี

3. ถ้ามหาวิทยาลัยมีโปรแกรม ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมหลักสูตรทั้งในด้านวิชาการ ลัทธิศาสดา กีฬา ศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมอื่น เพื่อเสริมสร้างให้นิสิตนักศึกษาผู้รอบ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นบัณฑิตทั้งร่างกายและจิตใจ แสดงว่ามหาวิทยาลัยนั้น เป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่ดี

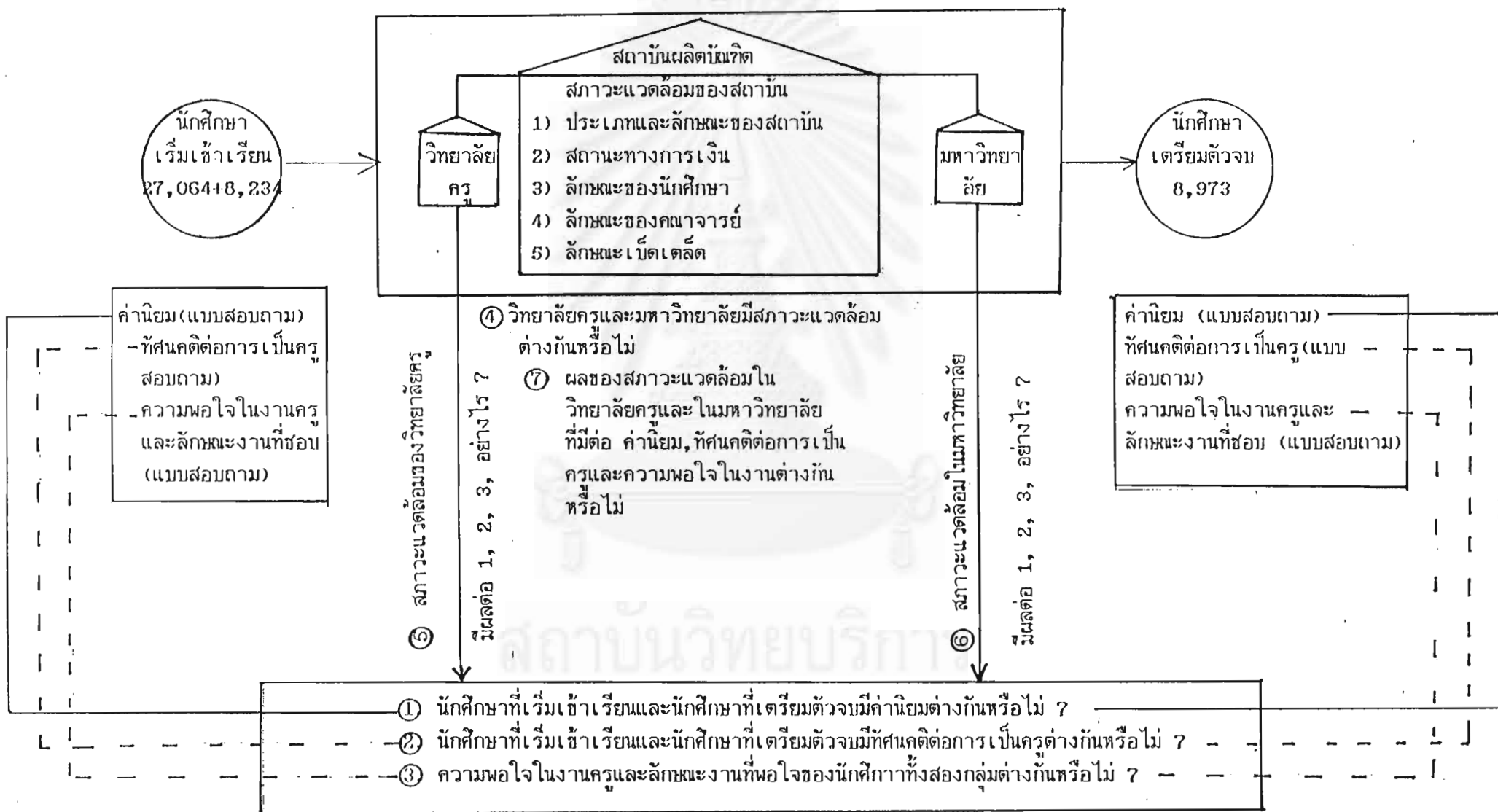
4. ถ้ามหาวิทยาลัยใดที่มีการบริหารที่ดี กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาเคารพต่อกฎระเบียบ ของมหาวิทยาลัย อีกทั้งผู้บริหารให้คำปรึกษาแนะนำนิสิตนักศึกษาและเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาและเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารแสดงว่ามหาวิทยาลัยแห่งนั้นเป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณลักษณะสภาพแวดล้อมที่ดี

5. ถ้ามหาวิทยาลัยใด มีอาคารสถานที่ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพกล่าวคือ มีห้องเรียน ห้องสมุด โรงอาหาร ที่นั่งพักผ่อนและอื่น ๆ เพียงพอกับจำนวนนิสิตนักศึกษา อีกทั้งตึกเรียนและห้องสมุดอยู่ไม่ไกลกันจนเกินไปนัก แสดงว่ามหาวิทยาลัยแห่งนั้นเป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมที่ดี

ผลงานของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ได้ก่อให้เกิดประโยชน์เป็นอย่างมากในการกำหนดทิศทางการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไป แต่อย่างไรก็ตามสมมติฐานเหล่านี้ ยังต้องอาศัยการพิสูจน์ ต้องมีการวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์กันอีกระยะหนึ่งก่อนที่จะเกิดเนื้อหาความรู้อย่างแท้จริง สำหรับผลงานอื่นที่ได้ศึกษานั้นยังจัดอยู่ในขั้นการสร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เครื่องมือเหล่านี้คงต้องพัฒนาต่อไปอีกระดับหนึ่งก่อนที่จะนำไปใช้ได้แพร่หลาย นอกจากนี้ยังไม่ปรากฏผลงานใดที่มีความเกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับระบบ หรือสภาพแวดล้อมการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา การวิจัยโครงการนี้จึงศึกษาทั้งระบบโดยมีรูปแบบการวิจัยดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบการวิจัย
เรื่อง การศึกษาระบบการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะเตรียมข้อมูลเพื่อแก้ไขปรับปรุงระบบบริหาร การเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมในสถาบันฝึกหัดครู เพื่อให้การผลิตบัณฑิตทางการศึกษามีประสิทธิภาพสูงและสอดคล้องกับความต้องการทางสังคม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) และได้กำหนดรูปแบบการวิจัยตามที่แสดงไว้แล้ว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงกว้าง โดยจะดูข้อมูลในเชิงรายละเอียดของแต่ละสถาบันในด้านต่าง ๆ จึงทำการศึกษาระบบผลิตบัณฑิตของทุกสถาบันที่มีการเปิดสอนทางด้านศึกษาศาสตร์ การศึกษา หรือการฝึกหัดครู ยกเว้นในระบบมหาวิทยาลัยเปิด

สถาบันที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. มหาวิทยาลัยในลักษณะสมบูรณ์แบบ (Comprehensive Universities)

ซึ่งหมายถึง มหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่มีการเปิดสอนสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี แต่มิได้เป็นสถาบันที่เน้นทางด้านการศึกษา สถาบันที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 6 สถาบันคือ

1.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.3 มหาวิทยาลัยศิลปากร

1.4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.5 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.6 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. มหาวิทยาลัยที่เน้นสายการศึกษา (Education Concentrated

Universities) หมายถึง มหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่มีการเปิดสอนแม้หลายวิชา แต่สายการศึกษาเป็นแนวทางการผลิตบัณฑิตหลักในปัจจุบัน สถาบันในกลุ่มนี้มีเพียง 1 มหาวิทยาลัย แต่แบ่งเป็น 8 วิทยาเขตดังนี้

- 2.1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร
- 2.2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน
- 2.3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก
- 2.4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม
- 2.5 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตปทุมวัน
- 2.6 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน
- 2.7 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา
- 2.8 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา

3. สถานศึกษาเฉพาะการฝึกหัดครู (Specialized Teacher Training Institutions) ได้แก่ วิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง โดยผู้วิจัยทำการศึกษาทุกสถาบัน ดังนี้

วิทยาลัยครูในส่วนกลางมี 6 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยครูจันทระเกษม
2. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
3. วิทยาลัยครูสวนดุสิต
4. วิทยาลัยครูพระนคร
5. วิทยาลัยครูธนบุรี
6. วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วิทยาลัยครูในเขตภาคใต้ มี 5 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยครูยะลา
2. วิทยาลัยครูสงขลา
3. วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
4. วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี
5. วิทยาลัยครูภูเก็ต

วิทยาลัยครูในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ มี 4 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยครูนครปฐม
2. วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี
3. วิทยาลัยครูกาญจนบุรี
4. วิทยาลัยครูเพชรบุรี

วิทยาลัยครูในเขตภาคกลางและตะวันออก มี 5 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี
2. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
3. วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ
4. วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
5. วิทยาลัยครูจันทบุรี

วิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือ มี 8 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยครูพินุลสงคราม พะเยา
2. วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์
3. วิทยาลัยครูกำแพงเพชร
4. วิทยาลัยครูนครสวรรค์
5. วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์
6. วิทยาลัยครูเชียงใหม่
7. วิทยาลัยครูเชียงราย
8. วิทยาลัยครูลำปาง

วิทยาลัยครูในเขตภาคอีสาน มี 8 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยครูอุดรธานี
2. วิทยาลัยครูสกลนคร
3. วิทยาลัยครูเลย
4. วิทยาลัยครูอุบลราชธานี
5. วิทยาลัยครูมหาสารคาม
6. วิทยาลัยครูนครราชสีมา
7. วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
8. วิทยาลัยครูสุรินทร์

รวมเป็นสถาบันการศึกษาที่ใช้เป็นที่เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 50 แห่ง โดยกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศไทย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มอาจารย์ คือ อาจารย์ที่ทำการสอนในคณะวิชาหรือสถาบันที่ทำการสอนในทางศึกษาศาสตร์ ในระบบของมหาวิทยาลัย ศึกษาเฉพาะคณาจารย์ที่เป็นบุคลากรของคณะ

ศึกษาศาสตร์ การศึกษา หรือในลักษณะเช่นนี้ ส่วนในระบบของวิทยาลัยครูนั้น ผู้วิจัยศึกษา บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในคณะวิชาการศึกษา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างอาจารย์โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยคิดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากร้อยละ 10 ของ จำนวนประชากรที่มีอยู่ในรายชื่ออาจารย์ประจำของสถาบันและหน่วยงานดังกล่าว ได้จำนวน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 506 คน

2. กลุ่มนักศึกษา คือ นักศึกษาที่ทำการศึกษาอยู่ในสถาบันต่าง ๆ ดังกล่าว โดยศึกษาในสาขาวิชาเอกศึกษาศาสตร์ และเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี หรือต่ำกว่า (Undergraduates) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยคิดจำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 ของจำนวนประชากรในกลุ่มนี้ ทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 5197 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ที่สำคัญมีอยู่ 3 ประเภทคือ

1. แบบสำรวจข้อมูลสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่เปิดสอนทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 50 สถาบัน ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษา ที่มีผลเกี่ยวข้องต่อการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา
2. แบบสอบถามนิสิตนักศึกษา
3. แบบสอบถามอาจารย์

แบบสำรวจข้อมูลสถาบันอุดมศึกษา

ทำการสำรวจ โดยมีหนังสือขอความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในนามของ ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสำรวจเป็นแบบกรอกลงในช่องว่าง มีข้อมูลเกี่ยวกับ สถาบัน ได้แก่ ชื่อสถาบัน สถานที่ตั้ง ปี พ.ศ. ที่ก่อตั้ง จำนวนและชื่อคณะวิชาภายในสถาบัน นิสิตนักศึกษา ได้แก่ จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2524 ภาคต้น จำแนกเป็น ชาย หญิง ภาค ปกติและสมทบ ระดับการศึกษา สายการศึกษาและรวมสาขา และความเปลี่ยนแปลงตั้งแต่

ปีการศึกษา 2519 ถึง 2523 การเงินและงบประมาณ ได้แก่ รายรับของสถาบัน จำแนกเป็น
ในและนอกงบประมาณ งบประมาณแผ่นดินจำแนกตามหมวดต่าง ๆ รายรับนอกงบประมาณ
ตามประเภทต่าง ๆ ห้องสมุด ได้แก่ รูปแบบการจัด (เน้นส่วนกลางหรือกระจาย)
จำนวนหนังสือในห้องสมุดจำแนกตามประเภท อาจารย์ ได้แก่ อาจารย์จำแนกตามเพศ
ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะวิชาที่สังกัด โรงเรียนสาธิต ได้แก่ มีหรือไม่มี
โรงเรียนสาธิต หน่วยงานเจ้าสังกัดของโรงเรียนสาธิต จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับ
การศึกษา

แบบสอบถามอาจารย์

แบบสอบถามอาจารย์มีข้อความรวม 60 ข้อคำถาม แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว (ข้อ 1-16) และกิจกรรมการ
สอนที่ใช้ (ข้อ 17-26)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมืองและสังคม (ข้อ
27-35) ทักษะเกี่ยวกับวิชาชีพครู (ข้อ 36-46) ความพอใจต่อสถาบันและภาควิชาหรือคณะ
วิชา กล่าวคือ สถาบัน (ข้อ 47-52) ภาควิชาหรือคณะวิชา (53-58) และความผูกพันกับ
สถาบัน (59-60)

ข้อมูลส่วนตัว (ข้อ 1-16) มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 สถานศึกษา

ข้อ 2 เพศ

ข้อ 3 อายุ

ข้อ 4 วุฒิการศึกษาสูงสุด

ข้อ 5 ตำแหน่งทางวิชาการ

ข้อ 6 ความเกี่ยวข้องกับงานบริหาร

ข้อ 7 ระดับชั้นที่สอน

ข้อ 8 หน้าที่การสอน

ข้อ 9 หน้าที่งานบริการชุมชน

ข้อ 10 งานสอนพิเศษภายในสถาบัน

- ข้อ 11 ผลงานวิชาการ-บทความ
- ข้อ 12 ผลงานวิชาการ-หนังสือหรือตำรา
- ข้อ 13 ความสนใจงานสอนหรืองานวิจัย
- ข้อ 14 ลักษณะงานให้คำปรึกษา
- ข้อ 15 สาขาวิชาที่จบปริญญาสูงสุด
- ข้อ 16 สาขาวิชาที่ทำงาน

กิจกรรมการสอน (ข้อ 17-26) เป็นการสอบถามความถี่ของกิจกรรมการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ที่ใช้ ซึ่งต้องอาศัยการวิเคราะห์เป็นรายข้อ

- ข้อ 17 การสอนแบบบรรยาย
- ข้อ 18 การสอนแบบอภิปรายหรือสัมมนา
- ข้อ 19 การฝึกปฏิบัติและการทดลอง
- ข้อ 20 การให้ทำวิทยานิพนธ์หรือรายงาน
- ข้อ 21 การพาไปดูงานนอกสถานที่หรือทัศนศึกษา
- ข้อ 22 การเชิญวิทยากรพิเศษ
- ข้อ 23 การสอนเป็นคณะ
- ข้อ 24 การใช้ระบบเทปโทรทัศน์หรือโทรทัศน์วงจรปิด
- ข้อ 25 การฉายภาพยนต์ สไลด์ หรือแผ่นโปร่งใส
- ข้อ 26 การให้นักศึกษาประเมินผลการสอนเป็นระบบ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง (ข้อ 27-35) เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติแบบอนุรักษนิยม ซึ่งมีรายละเอียดและข้อความเช่นเดียวกับของนักศึกษา อาจารย์ที่ตอบได้คะแนนในส่วนนี้ก็หมายความว่า มีทัศนคติแบบอนุรักษนิยมสูง การให้คะแนนเป็นการรวมค่าแทนที่ได้แปรจากคำตอบของแต่ละข้อดังกล่าวมาแล้ว

สำหรับข้อที่มีคะแนนตาม (Positive Score) ได้แก่ ข้อ 27, 28, 30, 31, 32, 34 และ 35 มีการแปรคะแนนดังนี้

- ตอบ 1 ได้ 6 คะแนน
- 2 ได้ 5 คะแนน

3	ได้	4	คะแนน
4	ได้	3	คะแนน
5	ได้	2	คะแนน
6	ได้	1	คะแนน

ส่วนข้อที่มีคะแนนกลับ (Reverse Score) ได้แก่ ข้อ 29 และ 33 มีการแปรคะแนนดังนี้

ตอบ 1	ได้	1	คะแนน
2	ได้	2	คะแนน
3	ได้	3	คะแนน
4	ได้	4	คะแนน
5	ได้	5	คะแนน
6	ได้	6	คะแนน

คะแนนสูงสุดในคะแนนอนุรักษ์นิยม (C - Scale) เท่ากับ 54 คะแนน ต่ำสุดเท่ากับ 9 คะแนน

ทักษะเกี่ยวกับวิชาชีวศูร (ข้อ 36-46) การวัดแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ (1) ทักษะคิดที่ติดต่อวิชาชีวศูร (ข้อ 36-46 ยกเว้น ข้อ 43, 44 และ 45) และ (2) ความคิดเห็นตามกรณีเกี่ยวกับวิชาชีวศูร (ข้อ 43, 44 และ 45) ซึ่งแยกพิจารณาเป็นรายข้อดังนี้

คำถามเกี่ยวกับการมีทัศนคติที่ติดต่อวิชาชีวศูร 8 ข้อ นำมารวมเป็นคะแนนรวมโดยคิดคะแนนแต่ละข้อดังนี้

สำหรับข้อคะแนนตาม (Positive Scores) ได้แก่ ข้อ 36, 37, 38, 39, 41 และ 46 มีการแปรคะแนนดังนี้

ตอบ 1	ได้	6	คะแนน
2	ได้	5	คะแนน
3	ได้	4	คะแนน
4	ได้	3	คะแนน
5	ได้	2	คะแนน
6	ได้	1	คะแนน

ส่วนข้อที่มีคะแนนกลับ (Reverse Scores) ได้แก่ ข้อ 40 และ 42 มีการแปร
คะแนนดังนี้

ตอบ 1	ได้ 1	คะแนน
2	ได้ 2	คะแนน
3	ได้ 3	คะแนน
4	ได้ 4	คะแนน
5	ได้ 5	คะแนน
6	ได้ 6	คะแนน

การวัดความคิดเห็นตามกรณีเกี่ยวกับวิชาชีพรู มีทั้งสิ้น 3 ข้อ

- ข้อ 43 ทศนคติในการเป็นนักวิชาชีพ
44 เกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้องใช้วิชาชีพรูเป็นวิชาชีพชั้นสูง
45 วัดทัศนคติต่อกฎระเบียบ

ความพอใจต่อสถาบันและภาควิชาหรือคณะวิชา (ข้อ 47-60) โดยแบ่งออกเป็น
3 ประเด็นใหญ่ คือ (1) ความพึงพอใจในระดับสถาบัน ได้แก่ ข้อ 47-52 (2) ความพอใจ
ในระดับภาควิชาหรือคณะวิชา ได้แก่ ข้อ 53-58 (3) ความยึดมั่นในวิชาชีพและสถาบัน ได้แก่
ข้อ 59 และ 60

คำถามเกี่ยวกับ ความพอใจในระดับสถาบัน มีการแปรคะแนนดังนี้

ตอบ 1	ได้ 5	คะแนน
2	ได้ 4	คะแนน
3	ได้ 3	คะแนน
4	ได้ 2	คะแนน
5	ได้ 1	คะแนน

เมื่อรวมคะแนนจะได้ความเป็นไปได้ดังนี้ คะแนนสูงสุดเท่ากับ 30 คะแนน และ
คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 6 คะแนน

คำถามเรื่องความพอใจในระดับภาควิชาหรือคณะวิชา มีการแปรคะแนนดังนี้

ตอบ 1	ได้ 5	คะแนน
2	ได้ 4	คะแนน

3 ได้ 3 คะแนน

4 ได้ 2 คะแนน

5 ได้ 1 คะแนน

เมื่อรวมคะแนนผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดที่จะเป็นไปได้ เท่ากับ 30 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 6 คะแนน

ความยึดมั่นกับสถาบัน (ข้อ 59 และ 60)

ข้อ 59 เป็นความยึดมั่นในอาชีพการสอน

60 เป็นความยึดมั่นในสถานที่ทำงาน

แบบสอบถามนักศึกษา

แบบสอบถามนักศึกษา มีข้อคำถามรวม 58 ข้อ แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และสภาพความเกี่ยวข้องกับสถาบันที่สังกัด

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับคุณค่าส่วนตัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง

และทัศนคติเกี่ยวกับวิชาชีพครู

ข้อมูลส่วนตัว (ข้อ 1-6 และ ข้อ 55-58) มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 สถานศึกษา

2 เพศ

3 อายุ

4 ระดับชั้นปี

5 สถานที่พักอาศัย

6 สภาพการทำงานหารายได้

55 การศึกษาสูงสุดของบิดา

56 การศึกษาสูงสุดของมารดา

57 ผู้ปกครอง

58 รายได้ผู้ปกครอง

ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (ข้อ 7-15) โดยจัดทำเป็นคะแนนรวม ให้ชื่อว่า
คะแนนความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Involvement Scale หรือ IIS)
มีระบบการจัดคะแนนดังนี้

คะแนนความเป็นไปได้สูงสุด คือ 45 คะแนน ต่ำสุด คือ 9 คะแนน ในแต่ละข้อ
คะแนนต่ำสุด เท่ากับ 1 คะแนน และสูงสุด เท่ากับ 5 คะแนน มีวิธีการให้คะแนนดังนี้

ข้อ 7-11 และ 13 มี 2 ข้อเลือก มีการแปรคะแนนดังนี้

ตอบ 1 ได้ 5 คะแนน

2 ได้ 1 คะแนน

ข้อ 12 มี 3 ข้อเลือก มีการแปรคะแนนดังนี้

ตอบ 1 ได้ 5 คะแนน

2 ได้ 3 คะแนน

3 ได้ 1 คะแนน

ข้อ 14 และ 15 มี 5 ข้อเลือก มีการแปรคะแนนดังนี้

ตอบ 1 ได้ 5 คะแนน

2 ได้ 4 คะแนน

3 ได้ 3 คะแนน

4 ได้ 2 คะแนน

5 ได้ 1 คะแนน

คุณค่าส่วนตัว (ข้อ 16-31) ซึ่งเลือกคุณค่าส่วนตัวที่สำคัญที่สุดคล้องกับ
แนวทางที่จะศึกษา 7 ลักษณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ	คุณค่า
16, 17, 18	ความสนใจรอบรู้ (Intellectual)
19, 20, 21	ความเมตตากรุณา (Kindness)
22, 23	การควบคุมตัวเองในสังคม (Social Control)
24, 25	ความซื่อสัตย์ (Honesty)
26, 27	ความสนใจในการเล่าเรียน (Academic)
28, 29	ความมีอิสระ (Independence)

30, 31

ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

แบบทดสอบเกี่ยวกับคุณค่าส่วนตัว แต่ละคุณค่าจะมีลักษณะความเป็นอิสระในตัวเอง การคิดคะแนนจึงเป็นการรวมคะแนนตามประเภทคุณค่า มีการแปรคะแนนดังนี้

ตอบ 1	ได้ 6	คะแนน
2	ได้ 5	คะแนน
3	ได้ 4	คะแนน
4	ได้ 3	คะแนน
5	ได้ 2	คะแนน
6	ได้ 1	คะแนน

คะแนนความสนใจรอบรู้ และคะแนนความเมตตา มี 3 ข้อ เพราะฉะนั้น คะแนนสูงสุดที่จะได้ คือ 18 คะแนน ต่ำสุด 3 คะแนน ส่วนคะแนนคุณค่าอื่น ๆ มี 2 ข้อ คะแนนสูงสุดที่จะได้คือ 12 คะแนน และต่ำสุด 2 คะแนน

ความคิดเห็นทางสังคมและการเมือง (ข้อ 32-40) เป็นการทดสอบความคิดเห็นทางสังคมและการเมืองในรูปแบบอนุรักษนิยม หรืออาจเรียกแบบทดสอบนี้ว่า แบบวัดความคิดเห็นแบบอนุรักษนิยม (Conservatism Scale หรือ C - Scale) ซึ่งผู้ที่ได้คะแนนสูง หมายถึง มีลักษณะความเป็นอนุรักษนิยมสูง สำหรับการให้คะแนนเป็นการรวมคะแนนที่ได้แปรแล้วจากคำตอบของแต่ละข้อ

สำหรับคะแนนตาม (Positive Scores) ในข้อ 32, 33, 35, 36, 37, 39 และ 40 มีการแปรคะแนนดังนี้

ตอบ 1	ได้ 6	คะแนน
2	ได้ 5	คะแนน
3	ได้ 4	คะแนน
4	ได้ 3	คะแนน
5	ได้ 2	คะแนน
6	ได้ 1	คะแนน

สำหรับข้อที่มีคะแนนกลับ (Reverse Scores) ได้แก่ ข้อ 34 และ 38 แปรคะแนนดังนี้

ตอบ 1	ได้	1	คะแนน
2	ได้	2	คะแนน
3	ได้	3	คะแนน
4	ได้	4	คะแนน
5	ได้	5	คะแนน
6	ได้	6	คะแนน

คะแนนอนุรักษนิยม (Z - Scale) นี้ มีคะแนนสูงสุดที่จะได้เท่ากับ 54 และต่ำสุดเท่ากับ 9

ทักษะเกี่ยวกับวิชาชีพครู (ข้อ 41-54) การวัดแบ่งเป็น 2 แบบคือ (1) การวัดทัศนคติที่ต่อวิชาชีพครู (2) ความคิดเห็นตามกรณีเกี่ยวกับวิชาชีพครู

การวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู ได้แก่ ข้อ 41-47 และข้อ 51, 52 และ 54

ข้อที่มีคะแนนตาม (Positive Scores) ได้แก่ ข้อ 41, 42, 43, 44, 46, 51, 52 และ 54 มีการแปรคะแนนดังนี้

ตอบ 1	ได้	6	คะแนน
2	ได้	5	คะแนน
3	ได้	4	คะแนน
4	ได้	3	คะแนน
5	ได้	2	คะแนน
6	ได้	1	คะแนน

ข้อที่มีคะแนนกลับ (Reverse Scores) ได้แก่ ข้อ 45 และ 47 แปรคะแนน

ดังนี้

ตอบ 1	ได้	1	คะแนน
2	ได้	2	คะแนน
3	ได้	3	คะแนน
4	ได้	4	คะแนน
5	ได้	5	คะแนน
6	ได้	6	คะแนน

คะแนนทัศนคติที่ติดตัววิชาชีวเคมี ผู้ตอบสูงสุดจะได้ไม่เกิน 60 คะแนน ผู้ตอบต่ำสุดจะได้ไม่ต่ำกว่า 10 คะแนน

สำหรับข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นตามกรณีเกี่ยวกับวิชาชีวเคมี 4 ข้อ ดังนี้

- ข้อ 48 ทัศนะเกี่ยวกับความยึดมั่นในกฎระเบียบ
- ข้อ 49 ความจำเป็นที่ต้องให้วิชาชีวเคมีเป็นวิชาชีพชั้นสูง
- ข้อ 50 ทัศนะต่อกฎระเบียบที่เคร่งครัด
- ข้อ 53 การต้องหารายได้พิเศษ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษาและข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งมีวิธีการเก็บต่างกันตามขั้นตอนต่อไปนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลสถาบันอุดมศึกษา

คณะผู้วิจัยส่งแบบสำรวจข้อมูลสถาบันอุดมศึกษาไปยังสถาบันในกลุ่มตัวอย่าง โดยตรงมีระยะเวลาในการจัดเก็บและติดตามดังนี้

ระยะที่ 1 ส่งแบบสำรวจข้อมูลสถาบันอุดมศึกษาพร้อมทั้งหนังสือราชการจากภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ ไปยังสถาบันในกลุ่มตัวอย่างในเดือนกันยายน 2524 ได้ข้อมูลกลับคืนมาจำนวนหนึ่ง

ระยะที่ 2 ส่งหนังสือติดตามแบบสำรวจไปยังสถาบันที่ยังมิได้ส่งแบบสำรวจคืนในเดือนพฤศจิกายน 2524 ได้ข้อมูลกลับคืนครบถ้วนอีกจำนวนหนึ่ง

ระยะที่ 3 โทรเลขติดตามแบบสำรวจไปยังสถาบันที่ยังมิได้ส่งแบบสำรวจคืนในเดือนมกราคม 2525 ได้แบบสำรวจคืนครบถ้วนในเดือนกุมภาพันธ์ 2525

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

คณะผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากอาจารย์และนักศึกษาในสถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการและขั้นตอนดังนี้

- 1) คณะผู้วิจัยเดินทางไปส่งข้อมูลด้วยตนเองจำนวนหนึ่ง แล้วให้ตัวแทนของ

คณะผู้วิจัย ซึ่งปฏิบัติราชการในสถานนั้น ๆ เป็นผู้เก็บคืนส่งให้คณะผู้วิจัยทางไปรษณีย์

2) ติดต่อบุคคลปฏิบัติราชการในบางสถาบันเป็นผู้แทนคณะผู้วิจัยในการดำเนินการแจกแบบสอบถาม แล้วเก็บส่งคืนคณะผู้วิจัยทางไปรษณีย์

3) คณะผู้วิจัยเดินทางไปส่งข้อมูลด้วยตนเองจำนวนหนึ่งและเดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

ช่วงระยะเวลาในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามอยู่ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - พฤศจิกายน 2524 รวมเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 5 เดือน

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากขั้นตอนและเงื่อนไขในการเก็บข้อมูลดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้รับข้อมูลคืนดังต่อไปนี้

1. แบบสำรวจสถาบัน

จากแบบสำรวจสถาบันทั้งสิ้นจำนวน 50 ชุด ที่ส่งไป แต่ละสถาบันได้กรอกรายละเอียดข้อมูลขั้นพื้นฐาน และเป็นข้อมูลตรง (Hard Data) ได้รับคืนทั้งสิ้น 48 ชุด หรือเท่ากับร้อยละ 96

2. แบบสอบถามอาจารย์และนักศึกษา

จากแบบสอบถามของอาจารย์จำนวน 579 ชุด ได้รับคืนมาทั้งสิ้น 506 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.39 ของแบบสอบถามที่ส่งไป

แบบสอบถามนักศึกษา จำนวนที่ส่งไปทั้งสิ้น 5954 ชุด ได้รับคืนมา 5197 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.29 ของแบบสอบถามที่ส่งไป โดยจำแนกประเภทได้ดังนี้คือ นักศึกษาวิทยาลัยครู 3997 ชุด มหาวิทยาลัย 462 ชุด และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 738 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาระบบผลิตบัณฑิตทางการศึกษามีลักษณะเป็นการศึกษาแบบรอบด้าน และต้องครอบคลุมเนื้อหาคำตอบในการวิจัยที่กว้างขวาง คณะผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เป็นข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลตรง (Hard Data) และข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบ วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percent) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามอาจารย์และนักศึกษาเป็นรายชื่อ นำเสนอในรูปของการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3. หาค่า Analysis of Variance เพื่อหาความแตกต่างตามสมมุติฐานที่ได้กำหนดไว้

4. ในกรณีที่มีการจัดกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่ม และต้องการดูความแตกต่างของแต่ละคู่ในการศึกษาความแตกต่างแต่ละด้าน ใช้การทดสอบรายคู่วิธีของ Scheffe'

การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ (The Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้จะกระทำโดยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกันกล่าว คือ ในส่วนแรกจะเป็นการอภิปรายกับผลการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลสถาบัน อันเป็นผลมาจากการวิเคราะห์แบบสำรวจสถาบัน ส่วนที่สอง เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามอาจารย์ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญอันหนึ่งของสถานแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา และในส่วนที่สาม อันเป็นส่วนสุดท้ายเป็นผลมาจากการสรุปข้อมูลจากแบบสอบถามนักศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง กล่าวคือ ช่วงแรกเป็นการอภิปรายถึงลักษณะประชากรอันหมายถึงลักษณะผู้ที่ตอบแบบสอบถาม และในช่วงหลังจะเป็นการพิสูจน์สมมติฐานทั้ง 9 คำถามที่ได้ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจสถาบัน

จากแบบสอบถามที่ได้ส่งไปยังสถาบันต่าง ๆ 50 แห่ง อันประกอบด้วยวิทยาลัยครู 36 แห่ง มหาวิทยาลัย 14 แห่งนั้น มีสถาบันที่ตอบแบบสอบถามมาทั้งสิ้น 48 แห่ง หรือเท่ากับ 96 เปอร์เซ็นต์ ในจำนวนนี้มีที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 9 แห่ง และนอกเขต 39 แห่ง ในจำนวน 50 แห่งนี้ถ้าจำแนกตามประเภทของการเน้นสายการศึกษาออกเป็นสถาบัน 3 ประเภท พวกที่อยู่ในประเภทเน้นสายการศึกษา อันได้แก่ วิทยาลัยครู 36 แห่ง เป็นมหาวิทยาลัยแบบที่สอนหลายสาขาวิชา 5 แห่ง และเป็นมหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานมาจากการเป็นสถาบันศึกษาศาสตร์หรือการศึกษาเดิม อันได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งมีอยู่ 8 วิทยาเขตด้วยกัน ในจำนวนนี้มีสถาบันที่มีอายุน้อยสุดคือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 คือมีอายุได้เพียง 1 ปี และที่เก่าที่สุดมีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2435 หรือ 90 ปีมาแล้ว แต่สถาบันที่อยู่ก่อตั้งมาแล้วนั้นจาก 46 สถาบันที่ได้แจ้งมา มีอายุเฉลี่ยประมาณ 29.91 ปี สำหรับในด้านความหลากหลายของมหาวิทยาลัยที่พบว่ามีความมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คือมีถึง 14 คณะวิชา ส่วนที่มีคณะน้อยที่สุดก็คือ วิทยาลัยครูทั้งหลาย ซึ่งส่วนใหญ่ก็มีเพียง 3 คณะวิชา ถ้าจะวิเคราะห์ตามแนวทางที่แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มสถาบันใหญ่ คือ วิทยาลัยครู จะมีคณะวิชาเฉลี่ย 3 คณะวิชา มหาวิทยาลัยโดยทั่วไปจะมีประมาณ 11 คณะวิชา และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเฉลี่ยจะมีคณะอยู่ 5 คณะ

นักศึกษา เมื่อเปรียบเทียบสถาบันโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังกล่าว ถ้าดูตามเพศ ของนักศึกษาจะไม่แตกต่างกันมากนัก ชายกับหญิงจะมีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ทางวิทยาลัยครู

มีนักศึกษาชาย ร้อยละ 42.00 มหาวิทยาลัยทั่วไปมีนักศึกษาชาย ร้อยละ 52.46 คือค่อนข้างจะมีชายมาก ส่วนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะมีจำนวนนักศึกษาชายใกล้เคียงกับวิทยาลัยครู คือ ชาย ร้อยละ 43.97 เมื่อจำแนกตามการเรียนภาคสมทบ จะเห็นได้ชัดว่าในกลุ่ม วค. และกลุ่ม มศว. ยังสอนภาคสมทบอยู่มาก กล่าวคือ มีนักศึกษาภาคสมทบถึงร้อยละ 51.15 และ 48.36 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของนักศึกษา ในระบบวิทยาลัยครูมีนักศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีอยู่อีกประมาณร้อยละ 29.27 ส่วนในมหาวิทยาลัยทั่วไป และของ มศว. นั้น ไม่มีเลย สำหรับการเปิดสอนในระดับปริญญาโทนั้นทาง วค. ยังไม่มีนักศึกษาระดับนี้หรือสูงกว่านี้เลย ส่วนทางมหาวิทยาลัย และ มศว. จะมีอยู่ประมาณร้อยละ 4.00 และ 4.57 ตามลำดับ เมื่อเทียบระหว่างผู้เรียนสายการศึกษา อันได้แก่ผู้เรียนในคณะศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ หรือการศึกษา กับจำนวนนักศึกษาของสถาบันในกลุ่ม วค. พบว่าร้อยละ 100 เป็นนักศึกษาสายการศึกษา แต่ในมหาวิทยาลัยทั่วไปนั้นมีสายการศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2519 ร้อยละ 39.85 แต่ลดลงเป็นลำดับจนในปีการศึกษา 2523 เหลือเพียงร้อยละ 27.20 ส่วนในกลุ่มของ มศว. นั้นมีผู้เรียนในสายการศึกษาในปี พ.ศ. 2519 อยู่ร้อยละ 100 แต่ในช่วง 5 ปีต่อมาลดลงเหลือร้อยละ 94.00 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาที่จบ ทาง วค. เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 ระดับอนุปริญญามีถึงร้อยละ 89.22 และระดับปริญญาตรีร้อยละ 10.78 แต่นักศึกษาจบระดับปริญญาตรีได้เพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งในปี 2523 มีนักศึกษาจบระดับปริญญาตรีอยู่ถึงร้อยละ 29.78 ส่วนในมหาวิทยาลัยทั่วไป เมื่อปี พ.ศ. 2519 ในทางปฏิบัติกล่าวได้ว่าแทบไม่มีนักศึกษาจบในระดับต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ส่วนในระดับปริญญาโทนั้น ก็ได้เริ่มมีมากขึ้นเป็นลำดับคือ จากร้อยละ 1.01 ในปี พ.ศ. 2519 เป็นร้อยละ 3.23 ในปีการศึกษา 2523 ส่วนในกลุ่มของ มศว. ก็มีลักษณะเช่นเดียวกันกับมหาวิทยาลัยทั่วไปและส่วนใหญ่มาจากวิทยาเขตประสานมิตร

เงินลงทุนทางการศึกษา เมื่อพิจารณาแหล่งเงินที่ได้เพื่อจัดการศึกษานั้น อาจจำแนกออกเป็น เงินงบประมาณแผ่นดิน และ เงินนอกงบประมาณแผ่นดิน จะเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นเงินในงบประมาณแผ่นดิน ในกลุ่ม วค. ปี พ.ศ. 2520 อัตราส่วนเงินงบประมาณแผ่นดินร้อยละ 65.12 ซึ่งนับว่าน้อยและได้รับเงินรายได้นอกงบประมาณแผ่นดินค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับที่อื่น ๆ แต่ต่อมาในปี 2524 เงินรายได้นอกงบประมาณแผ่นดินลดลงเป็นลำดับจนกระทั่งเหลือร้อยละ 15.95 ส่วนในกลุ่มของมหาวิทยาลัยทั่วไป และ มศว. นั้นอยู่ในลักษณะเดียวกันคือ เงินนอกงบประมาณมีเพียงไม่เกินร้อยละ 10 ของรายได้ทั้งสิ้น

อาจารย์ สภาพของอาจารย์วิเคราะห์ตามประเภทของสถาบัน ในกลุ่ม วค. มี

บุคลากรในตำแหน่ง "อาจารย์" อัตราส่วนสูงสุด คือ ร้อยละ 98.92 ยังเป็นอาจารย์ ในขณะที่ทางมหาวิทยาลัยจะมีอาจารย์ร้อยละ 73.97 และในระบบ มศว. ร้อยละ 65.07 ซึ่งต่ำสุด มีจำนวนเพียงร้อยละ 34 ที่มีตำแหน่งทางวิชาการในระดับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา ในระบบ วค. นั้น มีอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่าเท่ากับร้อยละ 55.62 ในมหาวิทยาลัยทั่วไปไม่มีอาจารย์ในระดับเดียวกันอยู่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 56.53 ส่วนใน มศว. มีอาจารย์ที่วุฒิปริญญาตรีถึงร้อยละ 70.41 ส่วนอาจารย์ที่วุฒิปริญญาโทขึ้นไปนั้น พบว่า วิทยาลัยครูมีอาจารย์ที่มีวุฒิในระดับปริญญาโทถึงร้อยละ 43.24 สำหรับในมหาวิทยาลัยทั่วไปและใน มศว. จะมีอยู่ร้อยละ 28.76 และ 23.80 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามอาจารย์

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 506 คน เป็นอาจารย์จากวิทยาลัยครู 414 คน จากมหาวิทยาลัย 92 คน ซึ่งแบ่งเป็นมหาวิทยาลัย อื่น ๆ นอกจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 67 คน และอาจารย์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 25 คน อาจารย์ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วง 26-40 ปี วุฒิทางการศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า มีจำนวน 328 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 สำหรับอาจารย์วุฒิในระดับปริญญาเอกนั้น พบว่า วิทยาลัยครูมีเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้น มหาวิทยาลัยอื่นและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีประมาณร้อยละ 16.4 และ 12.0 ตามลำดับ

สำหรับตำแหน่งทางวิชาการในปัจจุบันอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในตำแหน่งอาจารย์ เป็นส่วนมากถึงร้อยละ 87.7 เมื่อจำแนกตามสถาบัน พบว่า กลุ่มวิทยาลัยครูยังไม่มีความก้าวหน้าทางวิชาการคงอยู่ในตำแหน่งอาจารย์ถึงร้อยละ 95.4 มหาวิทยาลัยอื่น ๆ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒยังคงดำรงตำแหน่งอาจารย์ร้อยละ 46.3 และร้อยละ 72.0 ตามลำดับ ซึ่งนับว่าค่อนข้างสูงมากสำหรับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ส่วนใหญ่ทำงานบริหารด้วยประมาณ 6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 23.5 ส่วนงานสอนนั้นอาจารย์ ส่วนใหญ่สอนระหว่าง 5-12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 70.1 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า อาจารย์จากกลุ่มวิทยาลัยครูที่สอนตั้งแต่ 13 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไปมีร้อยละ 22.2 ส่วนในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีเพียงร้อยละ 7.5 และร้อยละ 8 ตามลำดับ

สำหรับการวิเคราะห์แบบสอบถามในตอนี่ 2 มีผลปรากฏในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อกิจกรรมการสอน ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง ทักษะเกี่ยวกับวิชาชีพครู ความพอใจต่อสถาบันและคณะหรือภาควิชา จำแนกตามสถาบัน

รายการ	สถาบัน		
	วิทยาลัยครู	มหาวิทยาลัยอื่น ๆ	มศว.
1. กิจกรรมการเรียนการสอน			
-การสอนโดยไม่ใช้เทคโนโลยีช่วย	9.79	9.94	9.96
-การสอนโดยใช้เทคโนโลยีช่วย	15.87	17.04	15.44*
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง	34.97	35.01	34.80
3. ทักษะเกี่ยวกับวิชาชีพครู	32.70	32.78	29.96**
4. ความพอใจต่อสถาบัน	19.88	19.60	18.96
5. ความพอใจในระดับคณะหรือภาควิชา	17.94	17.94	18.08

* $p < .05$

** $p < .01$

จากตารางที่ 1 และจากข้อมูลอื่น ๆ ที่ไม่ได้เสนอไว้ในรายงานสรุปครั้งนี้ จะประมวลการวิเคราะห์ผลได้ดังต่อไปนี้

ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มอาจารย์จากมหาวิทยาลัยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยในการสอนค่อนข้างมากและแตกต่างจากกลุ่มอาจารย์จากวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะข้อมูลจากรายละเอียดในแบบสอบถามในข้อที่เกี่ยวกับการให้นักศึกษาประเมินผลการสอนแบบเป็นระบบ เช่น การใช้แบบสอบถามความคิดเห็น

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพครู พบว่า อาจารย์จากมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรจน์มีทัศนคติแตกต่างจากอาจารย์กลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจจะเป็นผลเนื่องมาจากการขยายงานของมหาวิทยาลัยจากเดิม ซึ่งเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาและมีเพียงคณะวิทยาศาสตร์ มาเป็นคณะวิชาอื่น ๆ ซึ่งต้องโยกย้ายเปลี่ยนแปลงอาจารย์จากคณะวิชาเดิมออกไป จึงมีผลทำให้เกิดความคิดเห็นต่อวิชาชีนครูในทางที่ต่ำลงได้

นอกจากนี้ ในส่วนสุดท้ายของแบบสอบถามได้ถามความคิดเห็นของอาจารย์เหล่านี้ว่าจะมีโอกาสดีกว่านี้หรือไม่หากได้ย้ายไปทำงานในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยอื่น ปรากฏว่าความคิดเห็นของอาจารย์จากวิทยาลัยครูและอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 อาจารย์จากวิทยาลัยครูมีความคิดเห็นว่าจะมีโอกาสดีกว่าถ้าหากได้ย้ายไปทำงานในมหาวิทยาลัยอื่น

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลนิสิตนักศึกษาจะแบ่งออกเป็นสองตอน คือ ตอนที่หนึ่ง จะกล่าวถึงสถานภาพของนิสิตนักศึกษาของแต่ละสถาบัน คือ วิทยาลัยครู มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรจน์ เพื่อจะได้เห็นภาพรวมของนิสิตนักศึกษาแต่ละสถาบันดังกล่าว ตอนที่สอง จะวิเคราะห์ข้อมูลตามประเภทของนักศึกษา ซึ่งมี 5 ประเภทด้วยกัน โดยจะเปรียบเทียบลักษณะของนิสิตนักศึกษาในแต่ละกลุ่มโดยพิจารณาตามตัวแปรของสถาบันคือ ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน คุณค่าส่วนตัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมืองและทัศนคติต่อวิชาชีพ ดังนั้นการวิเคราะห์จะแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มตามประเภทนักศึกษา คือ

กลุ่มที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของนักศึกษา ป.กศ.สูง ปีที่หนึ่งและปีที่สองในวิทยาลัยครู

กลุ่มที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของนักศึกษาปริญญาตรีหลักสูตร ค.บ. ชั้นปีที่หนึ่งและปีที่สองในวิทยาลัยครู

กลุ่มที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรีระหว่างชั้นปีที่หนึ่งปีที่สอง ปีที่สาม และ ปีที่สี่ในมหาวิทยาลัย

กลุ่มที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของนักศึกษาปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี ระหว่างชั้นปีที่หนึ่ง ปีที่สอง ปีที่สาม และปีที่สี่ ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรจน์

กลุ่มที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของนักศึกษาปริญญาตรีหลักสูตร 2 ปี ระหว่างปีที่หนึ่งและปีที่สอง ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรจน์

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพภาพของนิสิตนักศึกษา

ตารางที่ 2 สภาพภาพของนิสิตนักศึกษา

สภาพภาพ	สถาบัน					
	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
1. อายุ						
15 - 19 ปี	1253	31.5	170	36.9	162	10.2
20 - 24 ปี	2250	56.5	246	53.4	503	68.2
25 - 29 ปี	327	8.2	36	7.8	58	13.8
30 - 34 ปี	88	2.2	7	1.5	9	1.2
35 - 39 ปี	40	1.0	2	0.4	3	0.4
มากกว่า 40 ปี	22	0.6	0	0.0	2	0.3
2. ที่พัก						
บ้านบิดามารดา/ บ้านส่วนตัว	1159	29.1	129	28.0	139	18.8
บ้านญาติ	583	14.6	50	10.8	94	12.7
บ้าน/ หอพักของเอกชนให้เช่า	1258	31.6	143	31.0	266	36.0
วัด	64	1.6	5	1.1	14	1.9
หอพักของวิทยาลัย/มหาวิทยาลัย	835	21.0	130	28.2	213	28.9
อื่น ๆ	84	1.6	4	0.9	12	1.6

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	สถาบัน					
	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
3. การทำงานหารายได้ (ชั่วโมง/ สัปดาห์)						
ยังไม่ได้ทำงานใด ๆ	3190	81.3	368	80.0	544	75.2
ทำงานต่ำกว่า 10 ชั่วโมง	197	5.0	30	6.5	62	8.6
11 - 20 ช.ม.	145	3.7	26	5.7	45	6.2
21 - 30 ช.ม.	251	6.4	26	5.7	45	6.2
31 - 40 ช.ม.	96	2.4	6	1.3	11	1.5
มากกว่า 40 ช.ม.ขึ้นไป	47	1.2	2	0.4	5	0.7
4. การศึกษาของบิดา						
ไม่ได้รับการศึกษาเลย	101	2.5	26	5.7	29	4.0
ได้รับการศึกษาแต่ไม่จบ						
ประถมศึกษาบริบูรณ์	613	15.4	77	16.9	125	17.1
ประถมศึกษาบริบูรณ์	1902	47.7	132	29.0	276	37.7
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	602	15.1	95	20.9	117	16.0
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ						
เทียบเท่า	397	10.0	62	13.6	102	13.9
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	321	8.1	55	12.1	79	10.8
ปริญญาโทหรือเทียบเท่าหรือ						
สูงกว่า	51	1.3	8	1.8	4	0.5

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	สถาบัน					
	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
5. การศึกษาของมารดา						
ไม่ได้รับการศึกษาเลย	264	6.6	48	10.5	62	8.5
ได้รับการศึกษาแต่ยังไม่จบ						
ประถมศึกษาบริบูรณ์	818	20.5	108	23.6	156	21.3
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	300	7.5	57	12.4	68	9.3
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ						
เทียบเท่า	190	4.8	32	7.0	47	6.4
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	105	2.6	34	7.4	35	4.8
ปริญญาโทหรือเทียบเท่าหรือ						
สูงกว่า	22	0.6	1	0.2	1	0.1
6. รายได้ของผู้บุุการะ						
น้อยกว่า 1,000 บาท	721	18.2	17	3.7	48	6.6
1,001 - 2,000 บาท	757	19.1	36	7.9	125	17.1
2,001 - 3,000 บาท	960	24.3	121	26.5	168	23.0
3,001 - 5,000 บาท	874	22.1	123	26.9	189	25.9
5,001 - 7,000 บาท	338	8.5	81	17.7	102	14.0
มากกว่า 7,000 บาท	306	7.7	79	17.3	99	13.5

จากตารางที่ 2 สถานภาพนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้งสามสถาบันส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 20 - 24 ปี และที่พักของนิสิตส่วนใหญ่ คือ บ้านหรือหอพักเอกชนให้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะพักหอพักมหาวิทยาลัยเป็นอันดับรองลงมา นักศึกษาวิทยาลัยครูจะพักอยู่บ้านบิดามารดาหรือบ้านส่วนตัวเป็นอันดับรองลงมา ทางด้านการทำอาหารรายได้ พบว่า นิสิตนักศึกษาทุกสถาบันส่วนใหญ่เป็นจำนวนมากกว่าร้อยละ 75 ยังไม่ได้ทำอาหารรายได้พิเศษ

เมื่อศึกษาถึงรายได้และการศึกษาของบิดามารดานักศึกษา พบว่า บิดาของนักศึกษาส่วนใหญ่จบประถมศึกษาบริบูรณ์ เป็นที่น่าสังเกตว่าถึงแม้การเปรียบเทียบภายในสถาบันแต่ละสถาบัน บิดามารดาของนิสิตนักศึกษาจะจบประถมศึกษาบริบูรณ์เป็นอันดับหนึ่ง ทว่าเมื่อพิจารณาตัวเลข พบว่า บิดาของนักศึกษาในวิทยาลัยครูร้อยละ 47.7 ที่จบการศึกษาประถมศึกษาบริบูรณ์ ขณะที่บิดาของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ได้รับการศึกษาในระดับนี้เพียงร้อยละ 29.0 ซึ่งตรงกันข้ามกับการศึกษาของมารดาส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาแต่ไม่จบประถมศึกษาบริบูรณ์ ทว่ามารดาของนักศึกษาวิทยาลัยครูที่ได้รับการศึกษาระดับดังกล่าวมีร้อยละ 20.5 ส่วนมารดาของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ได้รับการศึกษาระดับดังกล่าวมีร้อยละ 23.6

ทางด้านรายได้ของผู้ปกครองนิสิตนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ปกครองของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะอยู่ระหว่าง 3,001 - 5,000 บาท ส่วนรายได้ของผู้ปกครองนักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 24.3 จะอยู่ระหว่าง 2,001 - 3,000 บาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมทางค่านิยมที่สำคัญของสถาบันที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อลักษณะของนิสิตนักศึกษาตามประเภทของสถาบันการศึกษา

1. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวด้านความเกี่ยวข้องกับสถาบัน การศึกษาของนิสิตนักศึกษา 5 ประเภทหลักสูตร

ค่านิยม	แหล่งความแปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
<u>วิทยาลัยครูหลักสูตร ป.กศ. สูง 2 ปี</u>						
ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน	ระหว่างกลุ่ม	1	5691.6103	5691.6094	115.6094	0.000**
	ภายในกลุ่ม	2398	117999.5898	49.2075		
	รวม	2399	123691.1875			
<u>วิทยาลัยครูหลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี</u>						
ความเกี่ยวข้อง กับสถาบัน	ระหว่างกลุ่ม	1	953.1748	953.1748	19.696	0.000**
	ภายในกลุ่ม	1146	55460.0508	48.3945		
	รวม	1147	56413.2227			

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คำนิยาม	แหล่งความแปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
<u>มหาวิทยาลัย หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี</u>						
ความเกี่ยวข้อง กับสถาบัน	ระหว่างกลุ่ม	3	900.4334	300.1443	6.059	0.0005*
	ภายในกลุ่ม	361	17881.4338	49.5331		
	รวม	364	18781.8672			
<u>มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตร 4 ปี</u>						
ความเกี่ยวข้อง กับสถาบัน	ระหว่างกลุ่ม	3	833.2922	277.7639	5.000	0.0020*
	ภายในกลุ่ม	473	26274.0430	55.5477		
	รวม	476	27107.3320			
<u>มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตร 2 ปี</u>						
ความเกี่ยวข้อง กับสถาบัน	ระหว่างกลุ่ม	1	63.8399	63.8399	1.303	0.2547
	ภายในกลุ่ม	246	12049.3850	48.9812		
	รวม	247	12113.2227			

* P < .05

** P < .01

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อหาความแตกต่างระหว่างชั้นปีของนิสิตนักศึกษา เกี่ยวกับความเกี่ยวข้องกับสถาบัน พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ป.กศ. สูง 2 ปี และนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปริญญาตรี 2 ปี มีความแตกต่างด้านความเกี่ยวข้องกับสถาบันระหว่างชั้นปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญาตรี 4 ปี และนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญาตรี 4 ปี มีความแตกต่างด้านความเกี่ยวข้องกับสถาบันระหว่างชั้นปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญาตรี 2 ปี ไม่พบว่ามี ความแตกต่างระหว่างชั้นปีของนักศึกษา กับความเกี่ยวข้องกับสถาบัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. คุณค่าส่วนตัว

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้านคุณค่าส่วนตัวของนักศึกษาวิทยาลัยครู
หลักสูตร ป.กศ. สูง 2 ปี

ค่านิยม	แหล่งความ แปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
คุณค่าในเชิงปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	1	6.0285	6.0285	1.059	0.303
	ภายในกลุ่ม	2398	13650.3555	5.6924		
	รวม	2399	13656.3828			
ความเมตตากรุณา	ระหว่างกลุ่ม	1	14.1503	14.1503	1.874	0.171
	ภายในกลุ่ม	2398	18107.6289	7.5511		
	รวม	2399	18121.7773			
การควบคุมตัวเอง ในสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1	10.9788	10.9788	1.913	0.166
	ภายในกลุ่ม	2398	13764.5508	5.7400		
	รวม	2399	13775.5273			
ความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่ม	1	10.9846	10.9846	2.234	0.135
	ภายในกลุ่ม	2398	11789.8281	4.9165		
	รวม	2399	11800.8125			

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ค่านิยม	แหล่งความแปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
ความสนใจในการ เล่าเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1	22.9595	22.9595	4.570	0.0326*
	ภายในกลุ่ม	2398	12047.7617	5.0241		
	รวม	2399	12070.7188			
ความคิดระบอบอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	1	14.2587	14.2587	2.428	0.1193
	ภายในกลุ่ม	2398	14084.7695	5.8735		
	รวม	2399	14099.0273			
ความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	1	28.6810	28.6810	4.950	0.0269*
	ภายในกลุ่ม	2398	14022.3086	5.8475		
	รวม	2399	14050.9883			

* $P < .05$

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อหาความแตกต่างระหว่างชั้นปีเกี่ยวกับคุณค่าส่วนตัวของนักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตร ป.กศ.สูง 2 ปี พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในคุณค่าความสนใจในการเล่าเรียน และความคิดสร้างสรรค์ ส่วนคุณค่าด้านอื่น ๆ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันวิทยาลัยครู หลักสูตร ป.กศ.สูง 2 ปี พบว่า

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวคุณค่าส่วนตัว
ของนักศึกษาวิทยาลัยครูหลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี

ค่านิยม	แหล่งความ แปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
คุณค่าในเชิงปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	1	6.9043	6.9043	1.321	0.2506
	ภายในกลุ่ม	1146	5987.7122	5.2249		
	รวม	1147	5994.6133			
ความเมตตากรุณา	ระหว่างกลุ่ม	1	25.1944	25.1944	3.983	0.0402*
	ภายในกลุ่ม	1146	7248.8909	6.3254		
	รวม	1147	7274.0820			
การควบคุมตัวเอง ในสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1	2.2246	2.2246	0.416	0.5192
	ภายในกลุ่ม	1146	6132.5374	5.3513		
	รวม	1147	6134.7617			
ความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่ม	1	9.3165	9.3165	1.873	0.1713
	ภายในกลุ่ม	1146	5698.9504	4.9729		
	รวม	1147	5708.2656			

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ค่านิยม	แหล่งความแปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
ความสนใจในการเล่าเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1	20.6156	20.6156	4.168	0.0414*
	ภายในกลุ่ม	1146	5668.2036	4.9461		
	รวม	1147	5688.8164			
ความคิดระบอบอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	1	1.7346	1.7346	0.363	0.5471
	ภายในกลุ่ม	1146	5479.3643	4.7813		
	รวม	1147	5481.0977			
ความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	1	13.4875	13.4875	2.530	0.1120
	ภายในกลุ่ม	1146	6109.0015	5.3307		
	รวม	1147	6122.4883			

* $P < .05$

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อหาความแตกต่างระหว่างชั้นปีที่ 1 เกี่ยวกับคุณค่าส่วนตัวของนักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตร 2 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในคุณค่าด้านความเมตตา กรุณา และความสนใจในการเล่าเรียน ส่วนคุณค่าส่วนตัวด้านอื่น ๆ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวคุณค่าส่วนตัว
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี

ค่านิยม	แหล่งความ แปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
คุณค่าในเชิงปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	3	147.1062	49.0354	7.142	0.0005*
	ภายในกลุ่ม	361	478.5671	6.8658		
	รวม	364	2625.6731			
ความเมตตากรุณา	ระหว่างกลุ่ม	3	63.6118	21.2039	3.084	0.0274*
	ภายในกลุ่ม	361	2482.1572	6.8758		
	รวม	364	2545.7688			
การควบคุมตัวเอง ในสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	56.1771	18.7237	3.191	0.0238*
	ภายในกลุ่ม	361	2188.3389	5.8680		
	รวม	364	2174.5098			
ความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่ม	3	44.7100	14.9033	3.093	0.0270*
	ภายในกลุ่ม	361	1739.2629	4.8179		
	รวม	364	1738.9729			

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ค่านิยม	แหล่งความแปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
ความสนใจในการ เล่าเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	25.1454	8.3818	1.431	0.2333
	ภายในกลุ่ม	361	2114.0508	5.8561		
	รวม	364	2139.1960			
ความคิดระบบอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	3	21.1016	7.0339	1.199	0.3101
	ภายในกลุ่ม	361	2118.0981	5.8673		
	รวม	364	2139.1995			
ความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	3	67.1002	22.3667	3.916	0.0090*
	ภายในกลุ่ม	361	2061.7107	5.7111		
	รวม	364	2128.8108			

* $P < .05$

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อหาความแตกต่างระหว่าง
ชั้นปีเกี่ยวกับคุณค่าส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัย หลักสูตร 4 ปี พบว่า มีความแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในคุณค่าด้านคุณค่าในเชิงปัญญา ความเมตตา กรุณา การควบคุม
ตัวเองในสังคม ความซื่อสัตย์ และความคิดสร้างสรรค์ ส่วนคุณค่าด้านอื่น ๆ พบว่า ไม่มีความ
แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวคุณค่าส่วนตัวของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี '4 ปี

ค่านิยม	แหล่งความ แปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
คุณค่าทางปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	3	21.5516	7.1839	1.329	0.2642
	ภายในกลุ่ม	473	2556.4099	5.4047		
	รวม	476	2577.9614			
ความเมตตากรุณา	ระหว่างกลุ่ม	3	40.8582	13.6194	1.884	0.1314
	ภายในกลุ่ม	473	3419.5342	7.2295		
	รวม	476	3460.3923			
การควบคุมตัวเอง ในสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	25.5271	8.5090	1.640	0.1793
	ภายในกลุ่ม	473	2454.2048	5.1886		
	รวม	476	2479.7317			
ความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่ม	3	63.4776	21.1592	4.306	0.0052*
	ภายในกลุ่ม	473	2324.3203	4.9140		
	รวม	476	2387.7979			

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ค่านิยม	แหล่งความแปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
ความสนใจในการ เล่าเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	70.6976	23.5659	4.637	0.0033*
	ภายในกลุ่ม	473	2403.7986	5.0820		
	รวม	476	2474.4961			
ความคิดระบบอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	3	8.4537	2.8179	0.623	0.6004
	ภายในกลุ่ม	473	2139.2087	4.5226		
	รวม	476	2147.6624			
ความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	3	29.8721	9.9574	1.790	0.1483
	ภายในกลุ่ม	473	2631.7964	5.5641		
	รวม	476	2661.6685			

* $P < .05$

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อหาความแตกต่างระหว่างชั้นปีเกี่ยวกับคุณค่าส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในคุณค่าด้าน ความซื่อสัตย์ และความสนใจในการเล่าเรียน ส่วนคุณค่าด้านอื่น ๆ พบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างชั้นปี

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวคุณค่าส่วนตัวของ
นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี

ค่านิยม	แหล่งความ แปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
คุณค่าทางปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	1	19.7805	19.7805	2.587	0.1090
	ภายในกลุ่ม	246	1507.8669	6.1295		
	รวม	147	1545.8792			
ความเมตตากรุณา	ระหว่างกลุ่ม	1	19.7805	19.7805	2.587	0.1090
	ภายในกลุ่ม	246	1880.9954	7.6463		
	รวม	247	1900.7756			
การควบคุมตัวเอง ในสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1	0.6511	0.6511	0.128	0.7206
	ภายในกลุ่ม	246	1249.1851	5.0780		
	รวม	247	1249.8359			
ความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่ม	1	0.2064	0.2064	0.042	0.8387
	ภายในกลุ่ม	246	1222.3831	4.9690		
	รวม	247	1222.5894			

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ค่านิยม	แหล่งความแปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
ความสนใจในการ เล่าเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1	18.4037	18.4037	3.237	0.0732
	ภายในกลุ่ม	246	1398.4446	5.6847		
	รวม	247	1416.8481			
ความคิดระบบอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	1	3.6332	3.6332	0.728	0.3943
	ภายในกลุ่ม	246	1227.3130	4.9891		
	รวม	247	1230.9460			
ความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	1	0.0014	0.0014	0.000	0.987
	ภายในกลุ่ม	246	1488.4133	6.0505		
	รวม	247	1488.4146			

* $P < .05$

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อหาความแตกต่างระหว่าง
ชั้นปีเกี่ยวกับคุณค่าส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี พบว่า
ไม่มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีในคุณค่าส่วนตัวทุก ๆ ด้าน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้านทัศนคติทางการเมืองและสังคม
ของนิสิตนักศึกษา

ค่านิยม	แหล่งความแปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
<u>วิทยาลัยครูหลักสูตร ป.กศ. สูง 2 ปี</u>						
ทัศนคติทางการเมืองและสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1	16.6462	16.6462	0.878	0.3488
	ภายในกลุ่ม	2398	45460.6953	18.9577		
	รวม	2399	45477.3398			
<u>วิทยาลัยครูหลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี</u>						
ทัศนคติทางการเมืองและสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1	222.4072	222.4072	8.876	0.0030*
	ภายในกลุ่ม	1146	28716.3516	25.0579		
	รวม	1147	28938.7578			
<u>มหาวิทยาลัยหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี</u>						
ทัศนคติทางการเมืองและสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	103.9000	34.6333	1.290	0.2776
	ภายในกลุ่ม	361	9691.7507	26.8470		
	รวม	364	9795.6484			

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ค่านิยม	แหล่งความ แปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
<u>มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี</u>						
ทัศนคติทางการเมือง และสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	303.3241	101.1080	3.586	0.0138*
	ภายในกลุ่ม	473	13336.7056	28.1960		
	รวม	476	13640.0273			
<u>มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี</u>						
ทัศนคติทางการเมือง และสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1	7.4699	7.4699	0.296	0.5870
	ภายในกลุ่ม	246	6213.1355	25.2566		
	รวม	247	6220.6016			

* $P < .05$

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อหาความแตกต่างระหว่าง
ชั้นปีของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับสังคมและการเมือง พบว่า มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี และนักศึกษ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ส่วนนักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตร ป.กศ.
สูง 2 ปี และนักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ส่วนในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปี

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพ

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้านทัศนคติต่อวิชาชีพของนิสิตนักศึกษา

ค่านิยม	แหล่งความ แปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
<u>วิทยาลัยครูหลักสูตร ป.กศ. สูง 2 ปี</u>						
ทัศนคติต่อวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	1	150.7020	150.7020	5.162	0.02328*
	ภายในกลุ่ม	2398	70014.8359	29.1972		
	รวม	2399	70165.5000			
<u>วิทยาลัยครูหลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี</u>						
ทัศนคติต่อวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	1	87.4657	87.4657	2.765	0.0966
	ภายในกลุ่ม	1146	36252.6250	31.6340		
	รวม	1147	36340.0898			
<u>มหาวิทยาลัยหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี</u>						
ทัศนคติต่อวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	213.4494	71.1498	1.636	0.1807
	ภายในกลุ่ม	361	15697.0085	43.7820		
	รวม	364	15910.4570			

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ค่านิยม	แหล่งความแปรปรวน	df	S.S.	MS	F	P
<u>มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี</u>						
ทัศนคติต่อวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3	468.6552	156.2184	4.034	0.0075*
	ภายในกลุ่ม	473	18318.5935	38.7285		
	รวม	476	18787.2461			
<u>มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี</u>						
ทัศนคติต่อวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	1	207.2776	207.2776	5.749	0.0172*
	ภายในกลุ่ม	246	886.7104	36.0517		
	รวม	247	9075.9844			

* P < .05

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อหาความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างชั้นปีของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพ พบว่า มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตร ป.กศ.สูง 2 ปี นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี และนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี ส่วนในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี นักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี พบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างชั้นปี

ผลการเปรียบเทียบลักษณะของนิสิตนักศึกษาในแต่ละกลุ่ม วิจารณ์ตามตัวแปรของสถาบัน คือ ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน คุณค่าส่วนตัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง และทัศนคติต่อวิชาชีพ แยกตาม 5 กลุ่มประเภทนักศึกษาตามหลักสูตรที่เปิดทำการสอน สรุปได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตร ป.กศ.สูง พบว่า มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีที่หนึ่งและปีที่สอง ในด้านความเกี่ยวข้องกับสถาบัน ในด้านคุณค่าส่วนตัวในด้านความสนใจในการเล่าเรียน และความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปี

กลุ่มที่ 2 นักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี พบว่า มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีที่หนึ่งและปีที่สอง ในด้านความเกี่ยวข้องกับสถาบัน ในด้านคุณค่าส่วนตัวในเรื่องความเมตตา กรุณา และความสนใจในการเล่าเรียน และด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง ส่วนด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปี

กลุ่มที่ 3 นักศึกษามหาวิทยาลัย หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี พบว่า มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ในด้านความเกี่ยวข้องกับสถาบัน และด้านคุณค่าส่วนตัวเรื่องคุณค่าในเชิงปัญญา ความเมตตา กรุณา การควบคุมตัวเองในสังคม ความซื่อสัตย์ และความคิดสร้างสรรค์ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง และด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปี

กลุ่มที่ 4 นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี พบว่า มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ในด้านความเกี่ยวข้องกับสถาบัน ด้านคุณค่าส่วนตัวในเรื่องความซื่อสัตย์ และความสนใจในการเล่าเรียน ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง และด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพ

กลุ่มที่ 5 นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี พบว่า มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีที่หนึ่ง และปีที่สอง ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพ ส่วนในด้านความเกี่ยวข้องกับสถาบัน ด้านคุณค่าส่วนตัวและความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง พบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างชั้นปี

การทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้

- สมมติฐานที่ 1 นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันแตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 2 นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีคุณค่าส่วนตัวแตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 3 นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมืองแตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 4 นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีทัศนคติเกี่ยวกับวิชาชีพแตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 5 สถาบันที่เน้นสายการศึกษาต่างกันจะมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันแตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 6 นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่ต่างกันจะมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันแตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 7 นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่ต่างกันจะมีคุณค่าส่วนตัวแตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 8 นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่ต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมืองแตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 9 นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่ต่างกันจะมีทัศนคติต่อวิชาชีพแตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทดสอบสมมติฐานที่ 1

นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันแตกต่างกัน

จากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างความเกี่ยวข้องกับสถาบันระหว่างนักศึกษาใน
ประเภทสถาบันต่างกัน พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปีในทุกสถาบัน จึงกล่าวได้ว่าไม่เป็นไป
ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การทดสอบสมมติฐานดังตารางที่ 11-13

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบคะแนนความเกี่ยวข้องกับสถาบันของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน
จำแนกตามชั้นปี

ปีที่	1		2		3		4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ประเภทของสถาบัน									
วิทยาลัยครู	27.14	6.92	29.89	6.98	30.31	7.03	32.17	6.85	81.90*
ม.ศ.ว.	26.76	7.79	29.20	7.15	27.20	7.18	29.23	7.85	5.07*
มหาวิทยาลัย	26.87	7.26	28.03	7.15	28.29	7.02	30.36	6.51	5.08*

* $P < .05$

ในตารางที่ 11 จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของคะแนนความเกี่ยวข้องกับสถาบันของนักศึกษาในแต่ละสถาบันจำแนกตามชั้นปีนั้น พบว่า นักศึกษาจะมีความแตกต่างในด้านความเกี่ยวข้องกับสถาบันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งสามกลุ่มคือ ทั้งนักศึกษาวิทยาลัยครู นักศึกษาสายศึกษาศาสตร์ในระบบมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ ในกลุ่มนักศึกษาคณะครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความเกี่ยวข้องกับสถาบันของนักศึกษา
วิทยาลัยครูจันทบุรีตามชั้นปี

	ชั้นปีที่ 1 (27.14)	ชั้นปีที่ 2 (29.89)	ชั้นปีที่ 3 (30.31)	ชั้นปีที่ 4 (32.17)
ชั้นปีที่ 1	-	2.75*	3.17*	5.03
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.42	2.28*
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	1.86*
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

* $p < .05$

ในตารางที่ 12 ชี้ให้เห็นว่านักศึกษาในวิทยาลัยครูมีความแตกต่างกันในคะแนนความ
เกี่ยวข้องกับสถาบัน โดยนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่งมีคะแนนต่ำสุด (27.14) ติดตามด้วยนักศึกษานีที่สอง
(29.89) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (30.31) และคะแนนสูงที่สุดคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (32.17)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความเกี่ยวข้องกับสถาบันของนักศึกษา
 ในคณะครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย

	ชั้นปีที่ 1 (26.87)	ชั้นปีที่ 2 (28.03)	ชั้นปีที่ 3 (28.29)	ชั้นปีที่ 4 (30.36)
ชั้นปีที่ 1	-	1.16	1.42	3.49*
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.26	2.33
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	2.07
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 13 แสดงค่าคะแนนและการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของ
 เซฟเฟ่ ของคะแนนเฉลี่ยความเกี่ยวข้องกับสถาบันของนักศึกษาศึกษาศาสตร์ ในกลุ่มมหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ไม่พบความแตกต่างระหว่างคู่อย่างมีนัยสำคัญ แต่สำหรับในกลุ่มของนักศึกษาคณะครุศาสตร์-
 ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยทั่วไปนั้น พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 2

นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีคุณค่าส่วนตัวแตกต่างกัน

จากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณค่าส่วนตัวของนักศึกษาศาสนาในประเทศไทยต่าง ๆ พบว่า

คุณค่าในเชิงปัญญา เป็นไปตามสมมติฐานเฉพาะกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป

ความเมตตากรุณา เป็นไปตามสมมติฐานในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครูและนักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป

การควบคุมตนเองในสังคม เป็นไปตามสมมติฐานในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป

ความซื่อสัตย์ เป็นไปตามสมมติฐานในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป

ความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน เป็นไปตามสมมติฐานในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครูและนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี

ความคิดระบบอิสระ เป็นไปตามสมมติฐานในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครู

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นไปตามสมมติฐานในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครู และนักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป

การทดสอบสมมติฐานดังตารางที่ 14-29

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบคะแนนคุณค่าในเชิงปัญญาของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน
จำแนกตามชั้นปี

ปีที่	1		2		3		4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ประเภทของสถาบัน									
วิทยาลัยครู	13.54	2.36	13.62	2.37	13.68	2.20	13.84	2.40	2.00
ม.ศ.ว. 4 ปี	13.71	2.40	13.40	2.07	13.57	2.11	13.41	3.01	0.51
ม.ศ.ว. 2 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัย	12.64	2.74	13.37	2.54	13.88	2.42	14.01	2.42	7.44*

* $P < .05$

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณค่าในเชิงปัญญาของนักศึกษาแต่ละสถาบันจำแนกตามชั้นปีแล้ว จะพบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวไม่ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างชั้นปี ยกเว้นในกลุ่มนักศึกษาศาสตร-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแบบทั่วไปเท่านั้นที่พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณค่าในเชิงปัญญา (ความสนใจใฝ่รู้) ของนักศึกษา
ในคณะครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจําแนกตามชั้นปี

	ชั้นปีที่ 1 (12.64)	ชั้นปีที่ 2 (13.37)	ชั้นปีที่ 3 (13.88)	ชั้นปีที่ 4 (14.01)
ชั้นปีที่ 1	-	0.73	1.24*	1.37*
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.51	0.64
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.13
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 เมื่อใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยการจับคู่แบบเซฟเฟ นั้น
แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาในคณะครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย นักศึกษาชั้นปีที่ 1
(12.64) มีคะแนนค่านิยมทางปัญญาหรือสนใจใฝ่รู้ตํ่ากว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 (13.88) และ
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (14.01) และจะสังเกตได้ว่าคะแนนค่านิยมทางปัญญาจะมีลักษณะสูงขึ้นเป็น
ลำดับจากชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบคะแนนความเมตตากรุณาของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน
จำแนกตามชั้นปี

ปีที่	1		2		3		4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ประเภทของสถาบัน									
วิทยาลัยครู	13.05	2.78	13.15	2.71	13.16	2.59	13.46	2.40	2.71*
ม.ศ.ว. 4 ปี	13.16	2.49	12.75	2.74	13.09	2.59	13.11	3.08	0.72
ม.ศ.ว. 2 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัย	12.26	2.82	12.79	2.54	13.28	2.41	13.32	2.69	4.49*

* $P < .05$

จากตารางที่ 16 เมื่อใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อหาความแตกต่างระหว่างนักศึกษาแต่ละประเภทของสถาบัน จำแนกตามชั้นปีนั้น จะพบว่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างชั้นปีของคะแนนความเมตตากรุณา ในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครู และมีในกลุ่มนักศึกษาศรีศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไม่พบว่ามี ความแตกต่างกันระหว่างชั้นปีในคะแนนความเมตตากรุณา

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความเมตตากรรณา ของนักศึกษา
วิทยาลัยครูจำแนกตามชั้นปี

	ชั้นปีที่ 1 (13.05)	ชั้นปีที่ 2 (13.15)	ชั้นปีที่ 3 (13.16)	ชั้นปีที่ 4 (13.46)
ชั้นปีที่ 1	-	0.10	1.11	0.41*
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.01	0.31
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.30
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

* $P < .05$

จากตารางที่ 17 เมื่อมีการใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟใน
ในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครูนั้น จะพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 (13.05) จะมีคะแนนค่านิยมความเมตตา
กรรณาต่ำกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 (13.46) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดูตารางที่ 16)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความเมตตาครูณา ของนักศึกษา
ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจันทรเกษมตามชั้นปี

	ชั้นปี 1 (12.26)	ชั้นปี 2 (12.79)	ชั้นปี 3 (13.28)	ชั้นปี 4 (13.32)
ชั้นปี 1	-	0.53	1.02*	1.06*
ชั้นปี 2	-	-	0.49	0.53
ชั้นปี 3	-	-	-	0.04
ชั้นปี 4	-	-	-	-

* $p < .05$

ในตารางที่ 18 จากการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ ในกลุ่มนักศึกษ
ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป นักศึกษาชั้นปีที่ 1 (12.26) มีคะแนนค่านิยมความ
เมตตาครูณาต่ำกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 (13.32) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบคะแนนการควบคุมตนเองในสังคมของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน
จำแนกตามชั้นปี

ปีที่	1		2		3		4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ประเภทของสถาบัน									
วิทยาลัยครู	7.73	2.43	7.82	2.38	7.58	2.33	7.67	2.29	1.66
ม.ศ.ว. 4 ปี	7.78	2.35	7.67	2.21	7.52	2.25	7.81	2.37	0.76
ม.ศ.ว. 2 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัย	6.92	2.44	7.39	2.26	7.76	2.22	7.92	2.73	4.08*

* $P < .05$

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นคะแนนเปรียบเทียบและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมการควบคุมตนเองในสังคม ของนักศึกษาทั้งสามประเภทสถาบัน โดยดูความแตกต่างจำแนกตามชั้นปี พบว่า มีเพียงในกลุ่มนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์-ครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยทั่วไปที่แต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในคะแนนเฉลี่ยค่านิยมควบคุมตนเองในสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของค่านิยมการควบคุมตนเองในสังคม ของนักศึกษา
ในคณะครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจำแนกตามชั้นปี

	ชั้นปีที่ 1 (6.92)	ชั้นปีที่ 2 (7.39)	ชั้นปีที่ 3 (7.76)	ชั้นปีที่ 4 (7.93)
ชั้นปีที่ 1	-	0.47	0.84	1.01*
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.37	0.54
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.17
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

* $P < .05$

จากตารางที่ 20 เมื่อมีการวิเคราะห์โดยใช้การดูความแตกต่างจำแนกเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ จะพบว่านักศึกษาในคณะครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปนั้น พวกชั้นปีที่ 1 (6.92) จะมีคะแนนต่ำสุดและน้อยกว่ากลุ่มชั้นปีที่ 4 (7.93) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถาบันวิทยบริการ
าลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบคะแนนความซื่อสัตย์ของนักศึกษาในแต่ละสถาบันจำแนกตามชั้นปี

ปีที่	1		2		3		4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ประเภทของสถาบัน									
วิทยาลัยครู	8.49	2.26	8.36	2.18	8.40	2.18	8.21	2.29	2.08
ม.ศ.ว. 4 ปี	8.38	2.09	8.33	2.17	7.87	2.17	8.32	2.47	2.35
ม.ศ.ว. 2 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัย	7.75	2.19	7.89	2.15	8.17	2.23	8.53	2.25	2.86*

* $P < .05$

ตารางที่ 21 เมื่อศึกษาการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนค่าเฉลี่ยของค่านิยมความซื่อสัตย์ของนักศึกษาในแต่ละประเภทสถาบันนั้น โดยอาศัยการจำแนกตามชั้นปี จะพบว่านักศึกษาในกลุ่มมหาวิทยาลัยเท่านั้นที่เมื่อวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว จะพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ แล้ว ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในระหว่างคู่ใด แต่อย่างไรก็ตามจากการเรียงลำดับคะแนน จะเห็นได้ว่าคะแนนที่ได้จะเป็นเรื่องที่เพิ่มขึ้นตามชั้นปี คือ กลุ่มปีที่ 1 (7.75) ไล่สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ จนถึงกลุ่มชั้นปีที่ 4 มีคะแนน 8.53 ซึ่งเป็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่มีค่านิยมความซื่อสัตย์สูงขึ้นตามชั้นปีที่สูงขึ้น

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการเล่าเรียนของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน
จำแนกตามชั้นปี

ปีที่	1		2		3		4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ประเภทของสถาบัน									
วิทยาลัยครู	7.07	2.24	6.88	2.26	6.72	2.21	6.45	2.24	10.48*
ม.ศ.ว. 4 ปี	7.16	2.29	6.76	2.07	6.43	2.27	6.83	2.55	3.15*
ม.ศ.ว. 2 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัย	6.58	2.41	6.48	2.24	7.04	2.49	6.60	2.46	1.26

* $P < .05$

จากตารางที่ 22 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณค่าทางวิชาการของนักศึกษาในแต่ละประเภทของสถาบันจำแนกตามชั้นปี พบว่า เมื่อใช้ค่าสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว คะแนนเฉลี่ยความสนใจในการเล่าเรียนของนักศึกษาจะแตกต่างกันตามชั้นปี ทั้งในกลุ่มวิทยาลัยครู และกลุ่มนักศึกษาศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป ไม่พบความแตกต่างของคะแนนความสนใจในการเล่าเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสนใจในการเล่าเรียน ของนักศึกษา
วิทยาลัยครูจำแนกตามชั้นปี

	ชั้นปีที่ 1 (7.07)	ชั้นปีที่ 2 (6.88)	ชั้นปีที่ 3 (6.72)	ชั้นปีที่ 4 (6.45)
ชั้นปีที่ 1	-	0.19	0.35	0.62*
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.16	0.43
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.27
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

* $P < .05$

จากตารางที่ 23 เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูในชั้นปีที่ 1 ซึ่งมีคะแนนปรากฏสูงสุด (7.07) ซึ่งสูงกว่ากลุ่มชั้นปีที่ 4 (6.45) อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่านิยมความสนใจในการเล่าเรียนมีลักษณะลดลงตามชั้นปี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสนใจในการเล่าเรียน ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามชั้นปี

	ชั้นปีที่ 1 (7.16)	ชั้นปีที่ 2 (6.76)	ชั้นปีที่ 3 (6.43)	ชั้นปีที่ 4 (6.83)
ชั้นปีที่ 1	-	0.40	0.73*	0.33
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.33	0.07
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.40
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

* $P < .05$

จากตารางที่ 24 เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ ในกลุ่มนักศึกษา ด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 3 (6.43) ซึ่งมีคะแนนต่ำสุดนั้นต่ำกว่ากลุ่มชั้นปีที่ 1 (7.16) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งในลักษณะเช่นนี้ก็คือ ในสองกลุ่มดังกล่าวนี้ ยิ่งชั้นปีมากขึ้นแนวโน้มจะมีความสนใจในการเล่าเรียนหรือมีค่านิยมทางวิชาการต่ำลง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบคะแนนความคิดระบบอิสระของนักศึกษาในแต่ละสถาบันจำแนกตามชั้นปี

ปีที่	1		2		3		4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ประเภทของสถาบัน									
วิทยาลัยครู	7.97	2.39	8.12	2.44	8.28	2.18	8.36	2.20	4.38*
ม.ศ.ว. 4 ปี	8.17	2.10	8.13	2.03	7.90	2.20	8.08	2.28	0.85
ม.ศ.ว. 2 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัย	7.57	2.67	7.63	2.39	7.76	1.97	8.05	2.20	0.93

* $P < .05$

จากตารางที่ 25 ในด้านคะแนนเฉลี่ยค่านิยมความคิดระบบอิสระของนักศึกษาแต่ละสถาบันเมื่อจำแนกตามชั้นปีนั้น จะมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงในกลุ่มของนักศึกษาในวิทยาลัยครูเท่านั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของค่านิยมการความคิดแบบระบบอิสระ ของนักศึกษา วิทยาลัยครูจำแนกตามชั้นปี

	ชั้นปี 1 (7.98)	ชั้นปี 2 (8.11)	ชั้นปี 3 (8.28)	ชั้นปี 4 (8.36)
ชั้นปี 1	-	0.13	0.30	0.38*
ชั้นปี 2	-	-	0.17	0.25
ชั้นปี 3	-	-	-	0.08
ชั้นปี 4	-	-	-	-

* $P < .05$

จากตารางที่ 26 เมื่อมีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ จะพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูชั้นปีที่ 1 (7.98) ซึ่งมีคะแนนต่ำสุดนั้น จะมีคะแนนต่ำกว่ากลุ่ม ชั้นปีที่ 4 (8.36) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแนวโน้มที่เห็นก็คือ เมื่อชั้นปีสูงขึ้น ค่านิยม เรื่องความคิดระบบอิสระก็จะยิ่งมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาในแต่ละสถาบันจำแนกตามชั้นปี

ปีที่	1		2		3		4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ประเภทของสถาบัน									
วิทยาลัยครู	7.44	2.36	7.61	2.48	7.78	2.38	8.00	2.21	7.69**
ม.ศ.ว. 4 ปี	7.85	2.29	7.87	2.16	7.57	2.40	7.88	2.66	0.90
ม.ศ.ว. 2 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัย	7.62	2.37	7.63	2.39	7.82	2.24	8.58	2.47	4.07**

* $P < .01$

จากตารางที่ 27 ในด้านค่านิยมความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาในแต่ละสถาบันนั้น เมื่อมีการจำแนกเป็นกลุ่มตามชั้นปี จะพบว่ามี ความแตกต่างในคะแนนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในกลุ่มวิทยาลัยครูและกลุ่มมหาวิทยาลัยทั่วไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของค่านิยมการความคิดสร้างสรรค์ ของนักศึกษา
วิทยาลัยครู จำแนกตามชั้นปี

	ชั้นปีที่ 1 (7.44)	ชั้นปีที่ 2 (7.62)	ชั้นปีที่ 3 (7.78)	ชั้นปีที่ 4 (7.99)
ชั้นปีที่ 1	-	0.18	0.34	0.55**
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.16	0.37
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.21
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

* P < .01

จากตารางที่ 28 ในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครูนั้น เมื่อมีการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ จะพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่หนึ่งซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมการความคิดสร้างสรรค์ต่ำสุด (7.44) เมื่อเข้ามานั้น จะมีคะแนนต่ำกว่ากลุ่มชั้นปีที่ 4 (7.99) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของค่านิยมการความคิดสร้างสรรค์ ของนักศึกษา
ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยทั่วไป จำแนกตามชั้นปี

	ชั้นปีที่ 1 (7.62)	ชั้นปีที่ 2 (7.64)	ชั้นปีที่ 3 (7.82)	ชั้นปีที่ 4 (8.58)
ชั้นปีที่ 1	-	0.02	0.20	0.96**
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.18	0.94**
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.76
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

* $p < .01$

จากตารางที่ 29 ในกลุ่มของนักศึกษาคณะครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัย เมื่อดูความแตกต่างเป็นรายคู่จะพบว่า กลุ่มชั้นปีที่ 1 (7.62) และกลุ่มชั้นปีที่ 2 (7.64) จะมีคะแนนต่ำกว่ากลุ่มชั้นปีที่ 4 (8.58) อย่างมีนัยสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

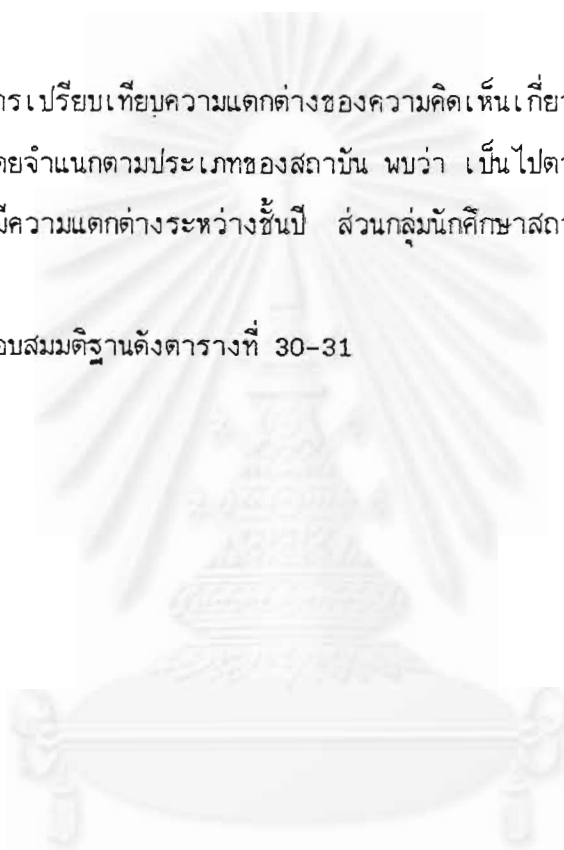
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทดสอบสมมติฐานที่ 3

นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมืองแตกต่างกัน

จากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมืองของนักศึกษาแต่ละชั้นปี โดยจำแนกตามประเภทของสถาบัน พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในกลุ่มของนักศึกษาคู ซึ่งพบว่า มีความแตกต่างระหว่างชั้นปี ส่วนกลุ่มนักศึกษาสถาบันอื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างระหว่างชั้นปี

การทดสอบสมมติฐานดังตารางที่ 30-31

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติทางการเมืองและสังคมของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน
จำแนกตามชั้นปี

ปีที่	1		2		3		4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ประเภทของสถาบัน									
วิทยาลัยครู	35.66	4.29	35.57	4.52	34.92	4.69	34.03	5.44	18.09*
ม.ศ.ว. 4 ปี	34.81	4.32	33.76	5.03	33.82	5.82	33.23	4.96	2.09
ม.ศ.ว. 2 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มหาวิทยาลัย	33.97	5.65	32.79	5.31	33.20	4.53	32.73	5.24	1.55

* $P < .05$

จากตารางที่ 30 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติทางการเมืองและสังคมในเชิงอนุรักษ์
ของนักศึกษาในแต่ละประเภทสถาบัน โดยจำแนกเป็นตามชั้นปีนั้น พบว่า จะมีความแตกต่างอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มของนักศึกษาวิทยาลัยครู

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติทางการเมืองและสังคมของนักศึกษาวิทยาลัยครู
จำแนกตามชั้นปี

	ชั้นปีที่ 1 (35.66)	ชั้นปีที่ 2 (35.57)	ชั้นปีที่ 3 (37.93)	ชั้นปีที่ 4 (34.03)
ชั้นปีที่ 1	-	0.09	0.73*	1.63*
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.64*	1.54*
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.90*
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

* $P < .05$

ในตารางที่ 31 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ พบว่า นักศึกษาในกลุ่มชั้นปีที่ 1 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติทางสังคมและการเมืองแบบอนุรักษนิยมสูงสุด (35.66) จะมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มชั้นปีที่ 4 (34.03) และกลุ่มชั้นปีที่ 3 (34.93) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มแล้วจะเห็นได้ว่า แต่ละกลุ่มจะมีช่วงคะแนนที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ แต่ละชั้นปีที่เปลี่ยนแปลงไป คะแนนทัศนคติในเชิงสังคมและการเมืองแบบอนุรักษนิยมจะลดลงเป็นลำดับ

การทดสอบสมมติฐานที่ 4

นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีทัศนคติเกี่ยวกับวิชาชีนครูแตกต่างกัน

จากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับวิชาชีพของนักศึกษาแต่ละชั้นปีโดยจำแนกตามประเภทของสถาบัน พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ในกลุ่มนักศึกษาคู คือ มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีในความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับวิชาชีพ ส่วนนักศึกษาสถาบันอื่นไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปี

การทดสอบสมมติฐานดังตารางที่ 32 - 33

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน
จำแนกตามชั้นปี

ปี ชั้น	1		2		3		4		F
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	
ประเภทของสถาบัน									
วิทยาลัยครู	66.51	6.57	66.21	6.92	65.52	6.65	65.01	6.84	7.77*
	(47.25)		(46.75)		(46.02)		(45.46)		
ม.ศ.ว. 4 ปี	66.46	7.38	64.59	6.10	63.32	7.60	63.23	7.90	1.23
	(44.74)		(45.68)		(43.09)		(44.55)		
ม.ศ.ว. 2 ปี	-		-		(45.26)		(43.30)		
มหาวิทยาลัย	60.42	8.87	62.99	6.89	61.90	7.28	61.56	8.09	2.19
	(41.28)		(43.15)		(42.56)		(42.60)		

* $P < .05$

จากตารางที่ 32 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาทั้งสามกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็นรายชั้นปีนั้น จะพบว่ามีเพียง ในกลุ่มของวิทยาลัยครูที่มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในชั้นปีที่ 1 จะมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูสูง และในชั้นปีที่สูงขึ้นไปจะลดลงเป็นลำดับ แต่เมื่อพิจารณาแล้วการลดลงก็มีได้มีจำนวนที่ต่างกันอย่างมากรัก

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อวิชาชีวศู ของนักศึกษ่วิทยาลัยครู
จำแนกตามชั้นปี

	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	(66.51)	(66.21)	(65.52)	(65.01)
ชั้นปีที่ 1	-	0.30	0.99	1.50*
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.69	1.20
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.51
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

* $P < .05$

จากตารางที่ 33 เมื่อมีการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ
จะพบว่านักศึกษาในกลุ่มวิทยาลัยครูนั้น ในชั้นปีที่ 1 ซึ่งมีคะแนนทัศนคติต่อวิชาชีวศูสูงสุด
(66.51) จะมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ
มีแนวโน้มว่าแต่ชั้นปีที่ผ่าน ไปคะแนนทัศนคติต่อวิชาชีวศูจะลดลง

ตารางที่ 34 X ของ Sum ทั้งหมด ของนักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตร ป.กศ.สูง
(ปี 1, 2)

สถาบัน	X									
	Sum IS	Sum I	Sum K	Sum S	Sum H	Sum A	Sum D	Sum E	Sum CS	Sum P
วิทยาลัยครูหลักสูตร										
ป.กศ.สูง 2 ปี										
ปีที่ 1	27.04	13.54	13.03	7.69	8.50	7.05	7.93	7.38	35.77	47.25
ปีที่ 2	30.14	13.64	13.18	7.83	8.37	6.85	8.09	7.60	35.60	46.75

* < .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 X ของ Sum ทั้งหมด ของนักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตร คบ.2 ปี
(ปี 1, 2)

สถาบัน	X									
	Sum IS	Sum I	Sum K	Sum S	Sum H	Sum A	Sum D	Sum E	Sum CS	Sum P
วิทยาลัยครูหลักสูตร ปริญญาตรี 2 ปี										
ปีที่ 1	30.31	13.68	13.16	7.58	8.40	6.72	8.28	7.78	34.93	46.02
ปีที่ 2	32.17	13.84	13.46	7.67	8.21	6.45	8.36	8.00	34.03	45.46

* < .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 X ของ Sum ทั้งหมด ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย หลักสูตร
ชั้นปีที่ 1-4

สถาบัน	X									
	Sum IS	Sum I	Sum K	Sum S	Sum H	Sum A	Sum D	Sum E	Sum CS	Sum P
มหาวิทยาลัย										
ปีที่ 1	26.59	12.62	12.21	6.91	7.69	6.49	7.54	7.57	33.84	41.28
ปีที่ 2	27.48	13.38	12.93	7.44	7.93	6.49	7.48	7.79	32.71	43.15
ปีที่ 3	29.80	13.85	13.07	7.76	8.05	7.16	7.68	7.80	33.35	42.56
ปีที่ 4	30.34	14.25	13.21	7.85	8.68	6.69	8.15	8.77	32.57	42.60

* < .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 X ของ Sum ทั้งหมด ของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัย กลุ่ม ม.ศ.ว
ชั้นปีที่ 1-4

สถาบัน	X									
	Sum IS	Sum I	Sum K	Sum S	Sum H	Sum A	Sum D	Sum E	Sum CS	Sum P
มหาวิทยาลัย										
ปีที่ 1	27.09	13.74	13.16	7.83	8.31	7.18	8.18	7.85	34.60	44.74
ปีที่ 2	29.18	13.42	12.78	7.69	8.37	6.77	8.16	7.91	33.75	45.68
ปีที่ 3	28.82	13.33	12.98	7.45	7.56	6.13	7.87	7.36	32.86	43.09
ปีที่ 4	31.20	13.86	13.61	8.14	8.44	6.46	7.98	8.00	32.38	44.55

* < .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 38 X ของ Sum ทั้งหมด ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย กลุ่ม ม.ศ.ว
หลักสูตร 2 ปี

สถาบัน	X									
	Sum IS	Sum I	Sum K	Sum S	Sum H	Sum A	Sum D	Sum E	Sum CS	Sum P
ม.ศ.ว.หลักสูตร 2 ปี										
ปีที่ 1	25.96	13.75	13.17	7.56	8.11	6.66	7.93	7.73	34.55	45.26
ปีที่ 2	27.05	12.91	12.56	7.45	8.18	7.24	8.19	7.74	34.18	43.30

* < .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทดสอบสมมติฐานที่ 5

สถาบันที่เน้นการศึกษาแตกต่างกันจะมีสภาพแวดล้อมอื่น ๆ แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 39 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์จำแนกตามเพศและประเภทของสถาบัน

เพศ	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
ชาย	216	49.8	31	41.9	16	69.6
หญิง	218	50.2	43	58.1	7	30.4
รวม	434	100.0	74	100.0	23	100.0

Sig. = 0.07 P < .05

ตารางที่ 39 จากการศึกษาความแตกต่างของจำนวนอาจารย์จำแนกตามเพศและประเภทของสถาบันนั้น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 40 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามอายุและประเภทของสถาบัน

อายุ	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
1. 25 ปีหรือต่ำกว่า	13	3.0	2	2.7	1	4.3
2. 26-30 ปี	66	15.1	15	20.0	4	17.4
3. 31-35 ปี	176	40.4	18	24.0	10	43.5
4. 36-40 ปี	92	21.1	17	22.7	4	17.4
5. 41-45 ปี	52	11.9	10	13.3	2	8.7
6. 46-50 ปี	28	6.4	8	10.7	-	-
7. 51 ปีขึ้นไป	9	2.1	5	6.7	2	8.7
รวม	4.6	100.0	75	100.0	23	100.0

Sig. = 0.16 P < .05

ตารางที่ 40 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของอัตราร้อยละของอาจารย์
จำแนกตามกลุ่มอายุและประเภทของสถาบัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 41 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ และประเภทของสถาบัน

วุฒิการศึกษาสูงสุด	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	2.1	-	-	-	-
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	139	31.9	8	10.7	1	4.3
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	279	64.0	54	72.0	19	82.6
ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า	6	1.4	13	17.3	3	13.0
อื่น ๆ	3	0.7	-	-	-	-
รวม	436	100.0	75	100.0	23	100.0

Sig. 0.00 P < .05

ตารางที่ 41 จากการใช้ไคสแคว์ในการวิเคราะห์ความแตกต่างในอัตราร้อยละของผู้ตอบแต่ละข้อที่เลือกของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบันนั้น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อสังเกตจากอัตราร้อยละของผู้ตอบพบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและต่ำกว่าปริญญาตรีนั้นรวมแล้วมีถึงร้อยละ 34.0 ในขณะที่วุฒิระดับนี้ของอาจารย์ในสาขาครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยทั่วไปจะมีเพียงร้อยละ 10.7 และอาจารย์ด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะมีเพียงร้อยละ 4.3 อย่างไรก็ตามถ้าดูในวุฒิสูงสุดด้วยแล้ว อาจารย์วิทยาลัยครูในกลุ่มตัวอย่างจะมีวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่ามากที่สุด คือ ร้อยละ 64.0

ตารางที่ 42 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ และประเภทของสถาบัน

ตำแหน่งทางวิชาการ	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
อาจารย์	417	95.4	35	46.7	16	69.6
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	19	4.3	26	34.7	5	21.7
รองศาสตราจารย์	1	0.2	13	17.3	1	4.3
ศาสตราจารย์	-	-	1	1.3	1	4.3

Sig. 0.00 P < .05

ตารางที่ 42 แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการและประเภทของสถาบัน เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในกลุ่มของอาจารย์วิทยาลัยครูนั้น ร้อยละ 95.4 ยังมีตำแหน่งเป็นอาจารย์ ส่วนในกลุ่มอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์นั้น มีเพียงร้อยละ 46.7 ส่วนอาจารย์ในทางด้านการศึกษากลุ่มมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีอยู่ร้อยละ 69.6 เมื่อพิจารณาในระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูมีร้อยละ 4.3 แต่ในระบบมหาวิทยาลัยทั่วไปอาจารย์ในคณะครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์มีอยู่ร้อยละ 34.7 ส่วนกลุ่มอาจารย์ด้านการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีเพียงร้อยละ 21.7 แต่เมื่อมาถึงกลุ่มตำแหน่งทางวิชาการเป็นระดับสูงคือตั้งแต่ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ รวมกันแล้ว ในกลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครูแทนไม่มีเลย

แต่ในกลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยยังมีถึงร้อยละ 18.6 ส่วนในกลุ่มของอาจารย์ด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีร้อยละ 8.6

โดยทั่วไปพอจะสังเกตได้ว่า แม้อายุจะไม่แตกต่างกันในระหว่างอาจารย์โดยจำแนกตามกลุ่มสถาบัน แต่เมื่อพิจารณาตามวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการแล้วจะเห็นว่าแตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งโดยเปรียบเทียบแล้วอาจารย์ในวิทยาลัยครูจะมีวุฒิการศึกษาสูงสุดและตำแหน่งทางวิชาการต่ำกว่าอาจารย์ทางด้านครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยทั่วไป และอาจารย์ทางด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 43 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามเวลาในการทำงาน
และประเภทของสถาบัน

งานบริหาร	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
ไม่มีงานบริหาร	108	24.8	22	29.7	10	43.5
1 - 5 ชั่วโมง	65	14.9	22	29.7	8	34.8
6 - 10 ชั่วโมง	106	24.4	14	18.9	4	17.4
11 - 15 ชั่วโมง	58	13.3	9	12.2	1	4.3
16 - 20 ชั่วโมง	49	11.3	2	2.7	-	-
21 ชั่วโมงขึ้นไป	49	11.3	5	6.8	-	-
รวม	435	100.0	74	100.0	23	100.0

Sig. 0.00 P < .05

ตารางที่ 43 เมื่อเปรียบเทียบจำนวนและอัตราร้อยละของอาจารย์จำแนกตามเวลาในการทำงานทางด้านบริหาร จะพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามกลุ่มอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน สำหรับกลุ่มอาจารย์ที่ไม่มีงานบริหารเลยจะมีอยู่บ้าง คือ ในวิทยาลัยครูจะมีอาจารย์ที่ไม่มีงานบริหารเลยร้อยละ 24.8 ในกลุ่มอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยทั่วไปจะมีอยู่ร้อยละ 29.7 และในกลุ่มอาจารย์ทางด้านการศึกษา

ของระบบมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะมีอยู่ถึงร้อยละ 43.5 แต่เมื่อดูจำนวนและอัตราร้อยละของอาจารย์ที่มีจำนวนชั่วโมงทำงานบริหารตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไปรวมกันแล้วในกลุ่มวิทยาลัยครูจะมีถึงร้อยละ 60.3 ในกลุ่มอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ที่มีอยู่ร้อยละ 40.6 ส่วนในกลุ่มอาจารย์ด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีอยู่ร้อยละ 21.7

สังเกตได้ว่าอาจารย์ในระบวิทยาลัยครูค่อนข้างได้รับงานมอบหมายให้ทำทางด้านบริหารและธุรการค่อนข้างมาก ในขณะที่อาจารย์ในกลุ่มมหาวิทยาลัยทั้ง 2 ประเภทที่เหลือนั้นจะได้รับมอบหมายให้ทำงานบริหารและธุรการค่อนข้างน้อยกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการแบ่งสายงานตามระเบียบของ ก.ม. ที่กำหนดสายงานออกเป็น สาย ก. คือ กลุ่มอาจารย์ที่รับผิดชอบหลักทางด้านการสอนและวิชาการต่าง ๆ ส่วนสาย ข. นั้นเป็นงานเสริมวิชาการ และข้าราชการสาย ค. เน้นการให้บริการด้านบริหารและช่วยธุรการด้านต่าง ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 44 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามระดับนักศึกษาที่สอน
และประเภทของสถาบัน

ระดับนักศึกษาที่สอน	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
ไม่ได้ทำการสอนในปีที่ผ่านมา	23	5.7	1	1.3	1	4.3
ต่ำกว่าปริญญาตรี	136	33.7	2	2.7	-	-
ปริญญาตรีเท่านั้น	229	56.8	44	58.7	15	65.2
ปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา	15	3.7	23	30.7	7	30.4
บัณฑิตศึกษา	-	-	5	6.7	-	-
รวม	403	100.0	75	100.0	23	100.0

Sig. 0.00 P < .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 44 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละของอาจารย์จำแนกตามระดับของนักศึกษาที่สอน และประเภทของสถาบัน ข้อมูลแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างกันในระดับของนักศึกษาที่สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาตารางละเอียดของข้อมูล จะพบว่าในกลุ่มของอาจารย์วิทยาลัยครูนั้นมีสอนระดับต่ำกว่าปริญญาตรีถึงร้อยละ 33.7 ในขณะที่กลุ่มอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยทั่วไปนั้นมีเพียงร้อยละ 2.7 และในกลุ่มอาจารย์ด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้นไม่มีเลย แต่อย่างไรก็ตามงานส่วนใหญ่ยังเป็นการสอนในระดับปริญญาตรีเท่านั้น คือในกลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครูมีอัตราร้อยละ 56.8 ในกลุ่มอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมีร้อยละ 58.7 และในกลุ่มอาจารย์ทางด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมี 65.2 แต่เมื่อพิจารณาอาจารย์ที่สอนระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา ในกลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครูมีเพียงร้อยละ 3.7 ซึ่งแน่นอนว่าคงไม่ได้สอนในสถาบันวิทยาลัยครูของตนเอง ส่วนอาจารย์ในครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยทั่วไปนั้นมีร้อยละ 30.7 และในกลุ่มอาจารย์ด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีใกล้เคียงคือ ร้อยละ 30.4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 45 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามเวลาที่ใช้ในการสอน
และประเภทของสถาบัน

เวลาที่ใช้ในการสอน	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
ไม่ได้ทำการสอน	16	3.7	1	1.3	1	4.3
1 - 4 ชั่วโมง	19	4.3	8	10.7	2	8.7
5 - 8 ชั่วโมง	128	29.3	27	36.0	8	34.8
9 - 12 ชั่วโมง	172	39.4	32	42.7	9	39.1
16 - 16 ชั่วโมง	74	16.9	5	6.7	2	8.7
17 - 20 ชั่วโมง	20	4.6	-	-	-	-
21 ชั่วโมงขึ้นไป	8	1.8	2	2.7	1	4.3
รวม	437	100.0	75	100.0	23	100.0

Sig. 0.12 P < .05

ตารางที่ 45 แสดงจำนวนอาจารย์และอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์จำแนกตามเวลาที่ใช้ในการสอนและประเภทของสถาบัน ซึ่งเป็นการแสดงถึงน้ำหนักการสอนนั้น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทางด้านเวลาที่ใช้ในการสอนของอาจารย์เมื่อจำแนกตามประเภทของสถาบัน

ตารางที่ 46 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามชั่วโมงการสอนนอกสถาบัน
 ต่อสัปดาห์และประเภทของสถาบัน

เวลาที่ใช้ในการสอนนอกสถาบัน	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
ไม่ได้ทำ	189	44.3	27	36.5	9	40.0
1 - 5 ชั่วโมง	105	24.6	31	41.9	11	50.0
6 - 10 ชั่วโมง	69	16.2	11	14.9	1	4.5
11 - 15 ชั่วโมง	27	6.3	5	6.8	1	4.5
16 - 20 ชั่วโมง	20	4.7	-	-	-	-
21 ชั่วโมงขึ้นไป	17	4.0	-	-	-	-
รวม	427	100.0	74	100.0	22	100.0

Sig. 0.02 P < .05

ตารางที่ 46 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละของอาจารย์จำแนกตามชั่วโมงการสอน นอกสถาบันต่อสัปดาห์และประเภทของสถาบัน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่อาจารย์ที่ไม่ทำการสอนนอกสถาบันเลขนั้นจะมีอยู่พอประมาณ คือ ร้อยละ 40.0 แต่ในกลุ่มที่ทำการสอนตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป จนถึงสูงกว่า 21 ชั่วโมงต่อสัปดาห์นั้น ในกลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครูมีร้อยละ 31.7 ในกลุ่มอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์มีร้อยละ 21.7 และในส่วนของอาจารย์ด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีอยู่เพียงร้อยละ 9.0

จะเป็นได้ว่าด้านงานบริการชุมชน ด้านการสอนนั้น อาจารย์วิทยาลัยครูยังกระทำอยู่มาก ซึ่งคงจะเป็นงานสอนฝึกอบรมครูประจำการ ส่วนอาจารย์อีก 2 ประเภทสถาบันที่เหลือนั้น กระทำน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด

ตารางที่ 47 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามชั่วโมงที่สอนภาคพิเศษหรือภาคค่ำต่อสัปดาห์และประเภทของสถาบัน

เวลาที่ ใช้ในการสอนภาคพิเศษ	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
ไม่ได้สอนภาคพิเศษหรือภาคค่ำ	125	28.9	66	94.3	4	17.4
1 - 5 ชั่วโมง	84	19.4	4	5.7	8	34.8
6 - 10 ชั่วโมง	139	32.2	-	-	6	26.1
11 - 15 ชั่วโมง	52	12.0	-	-	2	8.7
16 - 20 ชั่วโมง	23	5.3	-	-	3	13.0
21 ชั่วโมงขึ้นไป	9	2.1	-	-	-	-
รวม	432	100.0	70	100.0	23	100.0

Sig. 0.00 P < .05

ตารางที่ 47 แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์จำแนกตามชั่วโมงที่สอนภาคพิเศษหรือภาคค่ำต่อสัปดาห์ และตามประเภทของสถาบัน ในลักษณะข้อมูลนี้ยังให้เห็นว่าอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยทั่วไปนั้นมีถึงร้อยละ 94.3 ที่ไม่ได้ทำการสอนภาคพิเศษหรือภาคค่ำ ส่วนในกลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครูมีร้อยละ 28.9 และในกลุ่มอาจารย์สอนด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีอยู่ร้อยละ 17.4

ตารางที่ 48 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามผลงานเขียนบทความที่ได้
เคยเขียนและประเภทของสถาบัน

ผลงานเขียนบทความที่ได้เคยเขียน	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
ยังไม่เคย	260	60.3	17	23.0	9	39.1
1 - 2 บทความ	91	21.1	20	27.7	9	39.1
3 - 4 บทความ	32	7.4	13	17.6	2	8.7
5 - 10 บทความ	32	7.4	14	18.9	3	13.0
11 - 20 บทความ	8	1.9	5	6.8	-	-
21 บทความขึ้นไป	8	1.9	5	6.8	-	-
รวม	431	100.0	74	100.0	23	100.0

Sig. 0.00 $p < .05$

ตารางที่ 48 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละของอาจารย์จำแนกตามผลงานเขียนบทความที่ได้เคยเขียน เมื่อจำแนกตามประเภทของสถาบันแล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูที่ยังไม่เคยเขียนบทความทางวิชาการเลยนั้นมีถึงร้อยละ 60.3 ในกลุ่มอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยทั่วไปมีเพียงร้อยละ 23.0 ส่วนในกลุ่มอาจารย์สอนด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีอยู่ร้อยละ 39.1 และถ้าพิจารณาในกลุ่มที่เขียนบทความระดับตั้งแต่ 3 - 4 บทความรวมไปตลอดจนถึงกลุ่มที่เขียนบทความมาแล้วกว่า 21 บทความนั้น ในกลุ่มวิทยาลัยครูมีร้อยละ 18.6 แต่กลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยมีเพียงร้อยละ 49.3 หรือเกือบครึ่งหนึ่งที่เดียว และในกลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีร้อยละ 21.7

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 49 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามจำนวนหนังสือหรือตำราที่ได้
เคยเขียนและประเภทของสถาบัน

หนังสือหรือตำราที่ได้เคยเขียน	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
ยังไม่เคย	174	40.2	22	29.7	7	30.4
1 - 2 เล่ม	175	40.4	24	32.4	13	56.5
3 - 4 เล่ม	59	13.6	19	25.7	2	8.7
5 - 10 เล่ม	19	4.4	7	9.5	1	4.3
11 เล่มขึ้นไป	6	1.4	-	-	-	-
รวม	433	100.0	74	100.0	23	100.0

Sig. = 0.09

P < .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 49 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละของอาจารย์ตามจำนวนหนังสือหรือตำราที่ได้เคยเขียน พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามสถาบัน และเป็นที่น่าสังเกตว่างานเขียนตำราและหนังสือนั้นอาจารย์ยังไม่ได้กระทำกันมากนัก ถ้าพิจารณาเอาคนที่เขียนสองเล่มและน้อยกว่าลงไปตลอดชีวิตการทำงานของเขา นั้น ก็จะพบว่า ในกลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครูมีร้อยละ 80.8 ในกลุ่มอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยทั่วไปมีร้อยละ 62.1 และในกลุ่มอาจารย์ด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีเพียงร้อยละ 86.9 ประกอบกับงานเขียนตำราและหนังสือเป็นงานที่ค่อนข้างยาก และมีกระทำกันค่อนข้างน้อยสำหรับอาจารย์โดยทั่ว ๆ ไป เพราะการที่จะเขียนตำราหรือหนังสือจะต้องสะสมประสบการณ์จากการเขียน การอ่าน การสอน มานานพอสมควรจึงจะเขียนได้ หากไม่มีประสบการณ์และไม่ชอบในการอ่านศึกษาหาความรู้แล้วยิ่งทำให้ยากต่อการที่จะเริ่มต้นการเขียน และเมื่อลงมือเขียนแล้วก็ยากที่จะเขียนให้ต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จ เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 50 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามการเน้นงานวิจัยหรือ
งานสอนและประเภทของสถาบัน

การเน้นงานวิจัยหรืองานสอน	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
เน้นพนักงานวิจัย	11	2.5	-	-	-	-
ทำทั้งสองอย่างแต่เน้นงานวิจัย	36	8.3	14	18.7	-	-
ทำทั้งสองอย่างแต่เน้นงานสอน	252	58.1	55	73.3	17	73.9
เน้นพนักงานสอน	135	31.1	6	8.0	6	26.1
รวม	434	100.0	75	100.0	23	100.0

Sig. = 0.00 P < .05

ตารางที่ 50 แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์จำแนกตามการเน้นงานสอน
วิจัยหรืองานสอนนั้น พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ชัดเจนว่ายังเน้นงานสอนเป็นหลัก แต่จากการ
เปรียบเทียบจะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และถ้าสังเกตจะพบว่า
ในกลุ่มที่กระทำทั้งสองอย่างแต่เน้นพนักงานสอนนั้น ในกลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครูมีอยู่ร้อยละ 58.1
แต่ในกลุ่มอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยทั่วไปมีถึงร้อยละ 73.3 และในส่วน
ของอาจารย์ด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒก็มีอยู่ในอัตราร้อยละ 73.9 แต่

สำหรับกลุ่มที่จัดตนเองว่าเน้นหนักการสอนด้านเดียวนั้น ในกลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครูมีร้อยละ 31.1 แต่กลุ่มอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทั่วไปมีร้อยละ 8.0 และกลุ่มอาจารย์ด้านการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีร้อยละ 26.1 แต่เมื่อพิจารณาของจำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ในวิทยาลัยครูมีจำนวนมากกว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงตัดสินใจไม่ได้ทันทีว่าจำนวนอาจารย์ที่ทำงานทั้งสองอย่างคือ งานวิจัยและงานสอนนั้น ในวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นอัตราร้อยละแล้ว จะเห็นได้ชัดเจนว่า จำนวนร้อยละของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยจะทำงานทั้งสองอย่างแต่เน้นงานสอนจะมีมากกว่าจำนวนร้อยละของอาจารย์ในวิทยาลัยครู เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 51 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามชั่วโมงให้คำปรึกษาทาง
วิชาการแก่นิสิต (Advisory) ต่อสัปดาห์และประเภทของสถาบัน

การให้คำปรึกษา	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	67	15.5	9	12.2	2	8.7
2 - 3 ชั่วโมง	227	52.5	37	50.0	11	47.8
4 - 5 ชั่วโมง	3	0.7	-	-	-	-
6 - 7 ชั่วโมง	108	25.0	20	27.0	8	34.8
8 ชั่วโมงขึ้นไป	27	6.2	8	10.8	2	8.7
รวม	432	100.0	74	100.0	23	100.0

Sig. = 0.87 P < .05

ตารางที่ 51 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์จำแนกตามชั่วโมงการให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นิสิตนั้น เมื่อจำแนกตามประเภทของสถาบันแล้ว ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาจากตารางแล้วจะเห็นว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูจะมีจำนวนของครูที่ให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นิสิตมากกว่า อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นเครื่องชี้ได้เป็นอย่างดีหนึ่งว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูมีความใกล้ชิดนักศึกษามากกว่า เป็นต้น

ตารางที่ 52 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามสายวิชาในวุฒิการศึกษา
สูงสุดและประเภทของสถาบัน

สายวิชาที่มีวุฒิสูงสุด	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
สายการศึกษาหรือวิชาครู	361	83.2	62	83.8	18	78.3
นอกสายการศึกษาหรือวิชาครู	73	16.8	12	16.2	5	21.7
รวม	434	100.0	74	100.0	23	100.0

Sig. = 0.96 P < .05

จากตารางที่ 52 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละของอาจารย์จำแนกตามสายวิชาการศึกษาสูงสุด จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อย่างไรก็ตามจากสถาบันที่เป็นอยู่นั้น นักศึกษาวิชาครูในมหาวิทยาลัยสามารถได้รับการศึกษาจากอาจารย์นอกสายการศึกษา ได้จากการเรียนวิชานอกคณะ แต่ในกลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครูนั้นแม้ว่าอาจารย์นอกคณะส่วนใหญ่ก็จะมีพื้นฐานมาทางการศึกษา

ตารางที่ 53 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามสายวิชาที่ทำการสอนใน
ปัจจุบันและประเภทของสถาบัน

สายวิชาที่สอนในปัจจุบัน	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
สายการศึกษาหรือวิชาครูทั้งสิ้น	210	49.0	26	35.1	8	34.8
สายการศึกษาหรือวิชาครูเป็นส่วนใหญ่	98	22.8	25	33.8	5	21.7
นอกสายการศึกษาหรือวิชาครูเป็นส่วนใหญ่	69	16.1	14	18.9	6	26.1
นอกสายการศึกษาหรือวิชาครูทั้งสิ้น	52	12.1	9	12.2	4	17.4
รวม	429	100.0	74	100.0	23	100.0

Sig. = 0.20 P < .05

ตารางที่ 53 แสดงจำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์จำแนกตามสายวิชาที่ทำการสอนในปัจจุบันจำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กิจกรรมการสอน

ตารางที่ 54 เปรียบเทียบคะแนน กิจกรรมการสอน ของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน

ข้อ	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.		F	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
17	1.36	0.55	1.32	0.57	1.21	0.42	2.89	
18	1.91	0.67	1.81	0.68	2.09	0.75	1.59	
19	1.86	0.79	1.78	0.75	1.61	0.72	1.39	
20	1.96	0.71	1.86	0.70	2.00	0.74	0.72	
21	2.82	0.85	2.68	0.96	2.70	0.88	0.97	
22	2.75	0.86	2.58	0.93	2.87	0.97	1.47	
23	2.59	0.94	2.44	0.97	3.00	0.90	3.14*	0.04
24	3.55	0.78	3.49	0.98	3.57	0.66	0.17	
25	2.49	0.91	2.44	1.03	2.70	0.97	0.64	
26	2.74	0.94	2.37	0.89	2.61	0.84	4.76*	0.01
SUMTR	4.96	1.40	4.68	1.34	4.83	1.30	1.34	
SUMIN	18.12	4.89	16.76	5.41	19.43	3.70	3.51*	0.03

* $P < .05$

ตารางที่ 54 จากการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางสถิติแบบทางเดียว (One way Analysis of Variance) จากการแสดงความคุ้นเคยด้วยการใช้มากหรือน้อยเพียงใดให้กิจกรรมการสอนประเภทต่าง ๆ โดยให้ข้อคำถามที่ 17, 18 และ 19 ก็เป็นกิจกรรมโดยทั่วไป แต่ในกิจกรรมตั้งแต่ข้อ 20 จนถึง ข้อ 26 นั้นเป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์และใหม่ในวงการเรียนการสอนในสายศึกษาศาสตร์

ในการวิเคราะห์ค่าสถิติดังกล่าว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของกิจกรรมการสอนที่ใช้โดยอาจารย์ ซึ่งจำแนกตามประเภทของสถาบัน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 23 "การสอนเป็นคณะ แบบร่วมวางแผน และ ประสมประสานการสอน" ข้อ 26 "การให้นิสิตประเมินผลการสอนแบบเป็นระบบ เช่น ใช้แบบสอบถามความคิดเห็น" จากข้อค้นพบดังกล่าวหากจะพิจารณาถึงกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี จะพบว่า จำนวนนักศึกษาในแต่ละกลุ่มการเรียนจะมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นวิธีการสอนจึงต้องหาวิธีที่จะช่วยการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพการสอนเป็นคณะ แบบร่วมวางแผน และประสมประสาน จึงนับว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการที่จะฝึกนักศึกษาให้มีทักษะในการคิด ส่วนการประเมินผลนั้น การประเมินผลการเรียนการสอนคนเป็นจำนวนมากนั้น วิธีการใช้แบบสอบถามก็นับว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมและประหยัดเวลา เป็นต้น

และเมื่อมาพิจารณาในรายละเอียด โดยใช้การทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe และตุ้คะแนนที่ตอบของแต่ละกลุ่มจะพบว่า

ตารางที่ 55 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการใช้กิจกรรมการสอนเป็นทีมของ
อาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน

	วิทยาลัยครู	มหาวิทยาลัย	มศว.
	2.59	2.44	3.00
วิทยาลัยครู	-	0.15	0.41
มหาวิทยาลัย	-	-	0.56*
มศว.	-	-	-

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 55 เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนในระบบ
มหาวิทยาลัยทั่วไปจะล้าหลังกว่าในระบบของวิทยาลัยครู ดังจะดูได้จากคะแนนเปรียบเทียบการ
ใช้กิจกรรมการสอนเป็นทีม ซึ่งกลุ่มอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจะมีคะแนนการใช้
ต่ำสุด (2.44) ในขณะที่กลุ่มอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ของระบบมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะ
มีคะแนนการใช้สูงสุด (3.00)

ตารางที่ 56 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงให้เห็นการ
สอนอย่างเป็นระบบของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน

	วิทยาลัยครู (2.74)	มหาวิทยาลัย (2.37)	มศว. (2.61)
วิทยาลัยครู	-	0.37*	0.13
มหาวิทยาลัย	-	-	0.24
มศว.	-	-	-

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 56 การประเมินการสอนอย่างเป็นระบบของอาจารย์นั้น ในด้านการยอม
ให้นักศึกษาประเมินก็เช่นเดียวกัน อาจารย์ในกลุ่มของคณะศึกษาศาสตร์-ครุศาสตร์ในมหาวิทยาลัย
จะมีคะแนนการใช้การประเมินการสอนอย่างเป็นระบบน้อยที่สุด (2.37) ในขณะที่กลุ่มวิทยาลัยครู
นั้นมีคะแนนสูงสุด (2.74)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง

ตารางที่ 57 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติทางสังคมและการเมืองของอาจารย์ จำแนกตามประเภทของสถาบัน

ข้อ	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.		F	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
27	4.18	1.33	1.23	1.20	3.57	1.41	2.49	
28	5.58	0.67	5.56	0.72	5.83	0.49	1.54	
29	2.16	1.14	2.39	1.03	2.13	1.14	1.35	
30	5.31	1.06	5.29	1.11	5.52	0.90	0.47	
31	4.28	1.53	4.38	1.44	4.27	1.32	0.13	
32	2.42	1.32	2.24	1.08	2.23	0.97	0.81	
33	1.85	1.04	2.28	1.19	2.17	1.30	5.65*	0.03
34	4.00	1.48	3.86	1.41	3.95	4.43	0.28	
35	2.71	1.46	2.59	1.34	2.73	1.42	0.23	
SUMIP	32.08	6.44	32.11	6.39	31.83	5.29	0.02	

(คะแนนรวม)

* $P < .05$

ตารางที่ 57 จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ของความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมืองของอาจารย์ จำแนกตามประเภทของสถาบัน ซึ่งมีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 9 ข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 33 คือ "บทบาทของนักศึกษาไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะในสภาพแวดล้อมภายในสถาบันเท่านั้น"

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe พบว่า

ตารางที่ 58 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความคิดเห็นของอาจารย์ต่อข้อความ "บทบาทของนักศึกษาไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะในสภาพแวดล้อมภายในสถาบันเท่านั้น"

	วิทยาลัยครู	มหาวิทยาลัย	มศว.
	(1.85)	(2.28)	(2.17)
วิทยาลัยครู	-	0.43*	0.32
มหาวิทยาลัย	-	-	0.11
มศว.	-	-	-

* $P < 0.05$

ตารางที่ 58 อาจารย์คณะครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ในระดับมหาวิทยาลัยแม้จะมีลักษณะของอนุรักษ์ในด้านการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในด้านบทบาทของนักศึกษานั้น เมื่อพิจารณาจากคะแนนแล้วจะเห็นได้ว่าทัศนคติที่เป็นเสรีนิยมต่อบทบาทของนักศึกษาจะมีมากที่สุด ใน 3 กลุ่มอาจารย์ในสถาบันต่าง ๆ

เมื่อศึกษาสภาพความคิดเห็นทางการเมืองและสังคมของอาจารย์ในสถาบันการศึกษา ซึ่งจำแนกเป็น 3 ประเภทแล้ว พบว่าไม่มีความแตกต่างของความคิดเห็น ยกเว้นในข้อคำถามที่ว่า ข้อ 33 "บทบาทของนักศึกษาไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะในสภาพแวดล้อมสถาบันเท่านั้น"

และจากตารางที่ 58 ซึ่งใช้ค่าสถิติวิธีของ Scheffe ในการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายข้อนั้น พบว่า อาจารย์วิทยาลัยครูนั้นมีความแตกต่างของความคิดเห็นทางการเมืองและสังคม โดยมีคะแนนความเป็นแนวอนุรักษ์ (1.85) ต่ำกว่าในกลุ่มอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยทั่วไป (2.28)

ซึ่งพอจะสรุปได้ว่าในแง่ทัศนคติต่อสังคมและการเมืองนั้น ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในบทบาทของอาจารย์และนักศึกษาแล้วก็จะพบว่าอาจารย์ในกลุ่มมหาวิทยาลัยที่สอนทางด้านครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ก็ยังมีลักษณะแนวอนุรักษ์กว่าในกลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครู

ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับวิชาชีพ

ตารางที่ 59 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่ออาชีพครู ของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน

ข้อ	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.		F	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
36	4.95	1.11	5.16	0.97	4.57	1.12	2.77	
37	5.27	0.86	5.18	0.82	5.22	0.95	0.37	
38	5.51	0.64	5.61	0.59	5.26	0.69	2.77	
39	3.76	1.25	4.03	1.09	3.30	1.22	3.31*	0.04
40	3.31	1.41	3.32	1.29	3.70	1.18	0.86	
41	3.79	1.29	3.72	1.15	3.13	0.81	3.06*	0.05
42	4.67	1.26	4.82	1.26	5.26	0.75	2.78	
43	4.68	1.21	4.65	1.14	4.30	1.55	1.06	
44	5.33	0.94	5.28	0.84	5.48	0.73	0.42	
45	4.68	1.11	4.55	1.03	4.30	1.06	1.07	
46	3.67	1.36	3.55	1.06	3.26	1.25	1.20	
SUMPR	34.47	6.08	34.53	6.36	33.70	4.39	0.19	
SUMIN	18.12	4.89	16.76	5.41	19.43	3.70	3.51*	0.03

* P < .05

ตารางที่ 59 จากข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 36 จนถึงข้อ 46 นั้น เป็นการถามทักษะเกี่ยวกับวิชาชีพครูในด้านต่าง ๆ เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของอาจารย์สถาบันฝึกหัดครูที่มีต่อครู จากการศึกษาความแตกต่างระหว่างทักษะของอาจารย์ จำแนกตามประเภทของสถาบัน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียง 2 ข้อ คือ ในข้อ 39 "อาชีพครูได้รับเกียรติและการยกย่องอย่างสูงจากสังคม" โดยอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยจะมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติสูงสุด รองลงมา ได้แก่ อาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครู และ อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และในข้อ 41 "การเป็นครูทำให้มีหลักประกันและชีวิตมีความมั่นคงในการทำงาน" โดยอาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครูจะมีทัศนคติในด้านนี้สูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัย และอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งหมด จะเห็นว่าทัศนคติของอาจารย์ต่ออาชีพครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีค่าคะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพครูสูงสุด รองลงมา ได้แก่ อาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครู และอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัย ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ทั้งอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และอาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครูนั้น เป็นอาจารย์ที่สอนในสถาบันที่เน้นการฝึกหัดครูโดยเฉพาะ ดังนั้นการที่อาจารย์มาสอนในสถาบันนี้ก็ต้องมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูมาก่อนแล้ว เป็นต้น

สถาบันศรีนครินทรวิโรฒ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 60 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความคิดเห็นด้วยต่อข้อความ
"การเป็นครูทำให้มีหลักประกัน และชีวิตความมั่นคงในการทำงาน" ของอาจารย์
จำแนกตามประเภทของสถาบัน

	วิทยาลัยครู (3.79)	มหาวิทยาลัย (3.72)	มศว. (3.13)
วิทยาลัยครู	-	0.07	*
มหาวิทยาลัย	-	-	0.66
มศว.	-	-	-

* $P < 0.05$

ตารางที่ 60 เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์จำแนกตามสถาบันทั้ง 3 ประเภท เป็น
รายคู่จะพบว่า อาจารย์ในระบบวิทยาลัยครู (3.79) จะมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มอาจารย์ด้านการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (3.13) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในข้อคำถาม "การเป็นครูทำ
ให้มีหลักประกันและชีวิตความมั่นคงในการทำงาน"

จากข้อมูลจากกล่าวได้ว่า อาจารย์ของ มศว. มีขวัญในการปฏิบัติงานและมีความพอใจ
ในการทำงานน้อยกว่าอาจารย์ในกลุ่มสถาบันอื่น

ตารางที่ 61 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความคิดเห็นของอาจารย์
ต่อข้อความ "อาชีพครูได้รับเกียรติและการยกย่องอย่างสูงจากสังคม" จำแนก
ตามประเภทของสถาบัน

	วิทยาลัยครู (3.76)	มหาวิทยาลัย (4.03)	มศว. (3.30)
วิทยาลัยครู	-	0.27	0.46
มหาวิทยาลัย	-	-	0.73*
มศว.	-	-	-

* $P < 0.05$

ตารางที่ 61 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนแสดงความคิดเห็นต่อวิชาชีพครู จากข้อ
คำถามที่ 39 ที่ว่า "อาชีพครูได้รับเกียรติและการยกย่องอย่างสูงจากสังคม" กลุ่มอาจารย์ใน
คณะการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะมีคะแนนที่ต่ำสุด (3.30) ซึ่งแตกต่างจากกลุ่ม
อาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยทั่วไป (4.03) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เป็นที่น่าสังเกตว่าในข้อคำถามนี้ก็เช่นเดียวกันที่อาจารย์ใน มศว. จะมีทัศนคติเกี่ยวกับ
อาชีพครูต่ำกว่าอาจารย์ในสถาบันอื่น

ความพึงพอใจต่อสถาบันและภาควิชา/คณะวิชา

ตารางที่ 62 เปรียบเทียบคะแนนความพอใจต่อสถาบันและภาควิชา/คณะวิชา
ของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน

ข้อ	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.		F	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
47	2.95	0.94	3.34	0.76	3.32	0.85	6.67*	0.00
48	2.76	0.88	3.14	0.81	2.87	0.81	6.09*	0.00
49	2.81	0.93	2.99	0.82	2.87	0.81	1.25	
50	2.72	0.86	2.72	0.88	2.57	0.79	0.37	
51	2.89	0.92	2.93	0.93	2.43	0.90	2.88*	0.05
52	2.39	0.91	2.91	0.85	2.00	0.90	5.14*	0.01
SUMSA	16.32	4.17	17.88	3.43	15.96	2.84	13.15*	0.00
53	3.24	0.92	3.18	0.95	3.39	1.03	0.44	
54	3.34	0.88	3.32	0.97	3.43	0.90	0.16	
55	3.43	0.95	3.25	1.11	3.48	0.95	1.14	
56	3.48	0.72	3.46	0.77	3.96	0.77	4.83*	0.01
57	3.27	0.78	3.46	0.90	3.22	0.85	1.99	
58	2.94	1.02	3.12	1.01	2.61	0.89	2.37	
SUMSB	19.48	4.17	19.79	4.27	20.09	3.94	0.38	

ตารางที่ 62 ในการศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์ต่อสถาบันและภาควิชา/คณะ
 วิชาที่สังกัดนั้นผู้วิจัยศึกษา โดยใช้ข้อคำถามที่อาจารย์จะต้องแสดงความพอใจโดยการให้คะแนน
 "ดีมาก ดี ปานกลาง ไม่ค่อยดี หรือไม่เลย" โดยเมื่อแปลงค่าแล้วคะแนนที่ปรากฏคือ คะแนน
 แสดงความพึงพอใจต่อข้อนั้น ๆ จากจำนวนคำถาม 6 คำถาม และคะแนนรวมแสดงความพึงพอใจ
 ต่อสถาบันนั้น พบว่า มีความแตกต่างกันในทัศนะของอาจารย์จำแนกตามสถาบันถึง 4 ข้อ และ
 คะแนนรวมแสดงความพึงพอใจต่อสถาบันด้วย โดยพบว่ามี ความแตกต่างกันในข้อ 47 "บรรยากาศ
 ทางวิชาการ" ข้อ 48 "การบริหารงานทั่วไป" ข้อ 51 "อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ที่สถาบันจัด
 ไว้ให้" และข้อ 52 "การจัดหาเงินทุนเพื่อการวิจัย"

ส่วนความพึงพอใจในระดับภาควิชา/คณะวิชานั้น จากจำนวน 6 ข้อ พบว่าทุกข้อไม่
 มีความแตกต่างในทัศนะของอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นเพียงข้อเดียว คือ ข้อ 56
 คือ "ความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์กับอาจารย์"

อย่างไรก็ตามเมื่อมีการวิเคราะห์ผลความแปรปรวนทางสถิติแบบทางเดียว โดยศึกษา
 ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ นั้น พบว่า ข้อ 51 ไม่มีความแตกต่างรายคู่อย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติเพียงพอ ส่วนข้ออื่น ๆ ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 63 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความพึงพอใจต่อบรรยากาศ
ทางวิชาการของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน

	วิทยาลัยครู (2.95)	มหาวิทยาลัย (3.34)	มศว. (3.32)
วิทยาลัยครู	-	0.39*	0.27
มหาวิทยาลัย	-	-	0.12
มศว.	-	-	-

* $P < 0.05$

ตารางที่ 63 เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อบรรยากาศทางวิชาการของอาจารย์
(ข้อ 47) อาจารย์ในกลุ่มครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยจะมีคะแนนในระดับสูง (3.34)
กว่าคะแนนของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครู (2.95) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 64 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความพึงพอใจต่อการบริหารทั่วไปของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน

	วิทยาลัยครู (2.27)	มหาวิทยาลัย (3.14)	มศว. (2.87)
วิทยาลัยครู	-	0.37*	0.10
มหาวิทยาลัย	-	-	0.27
มศว.	-	-	-

* $P < 0.05$

ตารางที่ 64 เมื่อเปรียบเทียบการให้คะแนนแสดงความพึงพอใจต่อการบริหารทั่วไปของอาจารย์ จำแนกตามสถาบัน (ดูข้อ 48) จะพบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูจะมีคะแนนต่ำ (2.77) และต่ำกว่าอาจารย์ในกลุ่มครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยทั่วไป (3.14) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 65 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความพึงพอใจต่อ
การจัดการเงินทุนเพื่อการวิจัยของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน

	วิทยาลัยครู (2.39)	มหาวิทยาลัย (2.91)	มศว. (2.00)
วิทยาลัยครู	-	0.52*	0.39
มหาวิทยาลัย	-	-	0.91
มศว.	-	-	-

* $P < 0.05$

ตารางที่ 65 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนแสดงความพึงพอใจต่อการจัดการเงินทุนเพื่อ
การวิจัยของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน จะพบว่าอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยทั่วไป (2.91) จะมีคะแนนสูงกว่าอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครู (2.39) และ
ทั้งกลุ่มอาจารย์ด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 66 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการแสดงความพึงพอใจต่อความ
สัมพันธ์ระหว่างศิษย์กับอาจารย์ของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน

	วิทยาลัยครู (3.48)	มหาวิทยาลัย (3.46)	มศว. (3.96)
วิทยาลัยครู	-	0.02	0.46*
มหาวิทยาลัย	-	-	0.50*
มศว.	-	-	-

* $P < 0.05$

ตารางที่ 66 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนแสดงความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์ระหว่าง
ศิษย์กับอาจารย์ของอาจารย์จำแนกตามประเภทของสถาบัน จะพบว่าอาจารย์ทางด้านการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (3.96) มีคะแนนสูงกว่ากลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครู (3.48)
และกลุ่มอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยทั่วไป (3.46) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 67 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์จำแนกตาม ต้องการอาชีพครุหากมีโอกาส
เลือกอาชีพใหม่และประเภทของสถาบัน

เพศ	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
เลือกแน่นอน	146	33.8	30	39.5	10	43.5
คงเลือก	150	34.7	27	35.5	5	21.7
คงไม่เลือก	96	22.2	12	15.8	7	30.5
ไม่เลือกแน่นอน	40	9.3	7	9.2	1	4.3
รวม	432	100.0	76	100.0	23	100.0

Sig. = 0.56 P < .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 67 เมื่อสอบถามอาจารย์เกี่ยวกับความต้องการเลือกอาชีพใหม่ ยังจะคงเลือกอาชีพการสอนหรือไม่ ก็พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในอัตราร้อยละ ของผู้ตอบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเมื่อรวมกลุ่มผู้ตอบว่าคงเลือกอาชีพการสอนเช่นเดิม และเลือกแน่นอน อันแสดงถึงทัศนคติที่ตติ่ต่อวิชาชีพนั้น ในกลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครูมีอัตราร้อยละ 68.5 ของผู้ตอบ ส่วนอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยทั่วไป มีร้อยละ 75.0 ส่วนในกลุ่มอาจารย์ด้านการศึกษาของ มศว. มีอัตราร้อยละ 65.2

ซึ่งทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าอาจารย์จำนวนถึง 2 ใน 3 จนถึง 3 ใน 4 ยังคงพึงพอใจกับอาชีพการสอน

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 68 จำนวนและอัตราส่วนร้อยละของอาจารย์จำแนกตามทัศนคติต่อการย้ายไม่ทำงาน
ในวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยอื่น และประเภทของสถาบันที่กำลังสอนอยู่

เพศ	วิทยาลัยครู		มหาวิทยาลัย		มศว.	
	n	%	n	%	n	%
ดีกว่าแน่ ๆ	41	9.6	1	1.4	1	4.5
คงดีกว่า	174	40.9	16	21.9	5	22.7
คงไม่ดีกว่า	180	42.4	40	54.8	13	59.1
ไม่ดีกว่าแน่นอน	30	7.0	16	31.9	3	13.6
รวม	425	100.0	73	100.0	22	100.0

Sig. = 0.00 P < .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 68 เมื่อถามถึงความต้องการในการย้ายไปทำงานในวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยอื่นนั้น พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มในทัศนะเรื่องนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาจากอัตราร้อยละของผู้ตอบในกลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครู ผู้ที่ตอบว่า "ดีกว่าแน่ ๆ " และ "คงดีกว่า" ถ้าได้ย้ายหน่วยงาน ไปอยู่ในวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยอื่นนั้นเมื่อรวมกันจะมีถึงร้อยละ 50.5 แต่สำหรับในกลุ่มอาจารย์ครุศาสตร์-ศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยทั่วไปจะมีเพียงร้อยละ 23.3 และกลุ่มอาจารย์ด้วยการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะมีร้อยละ 27.2

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าแม้ว่าโดยทั่วไปจะมีความพึงพอใจในด้านงานสอน แต่อาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูนั้นมีความรู้สึกว่ามีโอกาสในการสอนดีแล้วแต่สถานที่อยู่สอน การอยู่ในวิทยาลัยครูนั้นไม่ใช่สถานที่ที่ดีที่สุด แต่ในกลุ่มของอาจารย์มหาวิทยาลัยนั้นจะรู้สึกว่าการมีอาชีพสอน โดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยนั้นมีความน่าพึงพอใจสูง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทดสอบสมมติฐานที่ 6

"นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกันจะมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันแตกต่างกัน"

การพิสูจน์สมมติฐานดังกล่าวนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติของนักศึกษาที่ได้บ่งบอกถึงพฤติกรรมของตนเองที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องกับสถาบันที่เรียนอยู่ ทั้งนี้โดยวิเคราะห์จากคะแนน "ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน" ซึ่งเป็นผลมาจากข้อคำถามในแบบสอบถาม นักศึกษาตั้งแต่ข้อที่ 7 รวมกันจนถึงข้อ 15 รวม 9 ข้อ ซึ่งคะแนนสูงสุดจะได้ 45 คะแนน และต่ำสุดจะได้ 9 คะแนน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 69 เปรียบเทียบคะแนน ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน
จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับชั้นปี	วิทยาลัยครู	มหาวิทยาลัย	มศว.
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
ปีที่ 1	27.04	27.09	26.59
ปีที่ 2	30.17	29.18	27.48
ปีที่ 3	30.31	28.82	29.80
ปีที่ 4	32.17	31.20	30.34

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 69 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนความเกี่ยวข้องกับสถาบันของนักศึกษา
จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน ผลการเปรียบเทียบพบว่า

ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันมากที่สุด
คือมีคะแนนความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เท่ากับ 27.09 แต่เมื่อพิจารณาค่าคะแนนความเกี่ยวข้องกับ
สถาบันอื่นก็นับว่าไม่แตกต่างกันมากนัก

ชั้นปีที่ 2 นักศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู จะมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันมาก
ที่สุด คือ มีคะแนนความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เท่ากับ 30.17 แต่เมื่อพิจารณาค่าคะแนนความ
เกี่ยวข้องกับสถาบันอื่นก็นับว่าไม่แตกต่างกันมากนัก

ชั้นปีที่ 3 นักศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู จะมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันมาก
ที่สุด คือ มีคะแนนความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เท่ากับ 30.31 แต่เมื่อพิจารณาค่าคะแนนความ
เกี่ยวข้องกับสถาบันอื่นก็นับว่าไม่แตกต่างกันมากนัก

ชั้นปีที่ 4 นักศึกษาปีที่ 4 ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู จะมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันมาก
ที่สุด คือ มีคะแนนความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เท่ากับ 32.17 แต่เมื่อพิจารณาค่าคะแนนความ
เกี่ยวข้องกับสถาบันอื่นก็นับว่าไม่แตกต่างกันมากนัก

โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูจะมีความเกี่ยวข้องกับ
สถาบันการศึกษามากที่สุดกว่าสถาบันอื่น ๆ แต่ค่าความแตกต่างกันมากนัก จึงอาจกล่าวได้ว่าไม่
เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือพบว่า นักศึกษาสถาบันที่แตกต่างกันจะมีความเกี่ยวข้องกับสถาบัน
ไม่แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานที่ 7

"นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกันจะมีคุณค่าส่วนตัวแตกต่างกัน"

คุณค่าส่วนตัวของนักศึกษา ได้แก่

1. คุณค่าในเชิงปัญญา
2. ความเมตตากรุณา
3. การควบคุมตัวเองในสังคม
4. ความซื่อสัตย์
5. ความสนใจในการเล่าเรียน
6. ความคิดระบอบอิสระ
7. ความคิดสร้างสรรค์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 70 เปรียบเทียบคะแนน คุณค่าในเชิงปัญญา ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน
จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับชั้นปี	วิทยาลัยครู	มหาวิทยาลัย	มศว.
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
ปีที่ 1	13.54	13.74	12.62
ปีที่ 2	13.64	13.42	13.38
ปีที่ 3	13.68	13.33	13.85
ปีที่ 4	13.84	13.86	14.25

ตารางที่ 70 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนคุณค่าในเชิงปัญญาของนักศึกษาจำแนกตามสถาบันการศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน พบว่า คะแนนในแต่ละระดับชั้นของแต่ละสถาบันมีความแตกต่างกันไม่มากนักจึงอาจสรุปได้ว่าไม่มีความแตกต่างกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 71 เปรียบเทียบคะแนน ความเมตตากรุณา ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน
 จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับชั้นปี	วิทยาลัยครู	มหาวิทยาลัย	มศว.
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
ปีที่ 1	13.03	13.16	12.21
ปีที่ 2	13.18	12.78	12.93
ปีที่ 3	13.16	12.98	13.07
ปีที่ 4	13.46	13.61	13.21

ตารางที่ 71 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความเมตตากรุณาของนักศึกษาจำแนกตาม
 ประเภทของสถาบันการศึกษา ในระดับชั้นเดียวกัน พบว่า ค่าของคะแนนมีความแตกต่างกันมากไม่
 มากนักจึงอาจกล่าวได้ว่าไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 72 เปรียบเทียบคะแนน การควบคุมตัวเองในสังคม ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน
จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับชั้นปี	วิทยาลัยครู	มหาวิทยาลัย	มศว.
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
ปีที่ 1	7.69	7.83	6.91
ปีที่ 2	7.83	7.69	7.44
ปีที่ 3	7.58	7.45	7.76
ปีที่ 4	7.67	8.14	7.85

ตารางที่ 72 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการควบคุมตัวเองในสังคมของนักศึกษาจำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา ในระดับชั้นเดียวกัน พบว่า ค่าของคะแนนมีความแตกต่างกันมากไม่มากนักจึงอาจกล่าวได้ว่าไม่มีความแตกต่างกัน

ศูนย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 73 เปรียบเทียบคะแนน ความซื่อสัตย์ ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน
จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับชั้นปี	วิทยาลัยครู	มหาวิทยาลัย	มศว.
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
ปีที่ 1	8.50	8.31	7.69
ปีที่ 2	8.37	8.37	7.93
ปีที่ 3	8.40	7.56	8.05
ปีที่ 4	8.21	8.44	8.68

ตารางที่ 73 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความซื่อสัตย์ของนักศึกษาจำแนกตามประเภท
ของสถาบันการศึกษา ในระดับชั้นเดียวกัน พบว่า ค่าของคะแนนมีความแตกต่างกันมากไม่มากนัก
จึงอาจกล่าวได้ว่าไม่มีความแตกต่างกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 74 เปรียบเทียบคะแนน ความสนใจในการเล่าเรียน ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน
จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับชั้นปี	วิทยาลัยครู	มหาวิทยาลัย	มศว.
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
ปีที่ 1	7.05	7.18	6.49
ปีที่ 2	6.85	6.77	6.49
ปีที่ 3	6.72	6.13	7.16
ปีที่ 4	6.45	6.46	6.69

ตารางที่ 73 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการเล่าเรียนของนักศึกษาจำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา ในระดับชั้นเดียวกัน พบว่า ค่าของคะแนนมีความแตกต่างกันมากไม่มากนักจึงอาจกล่าวได้ว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 75 เปรียบเทียบคะแนน ความคิดระบบอิสระ ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน
จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับชั้นปี	วิทยาลัยครู	มหาวิทยาลัย	มศว.
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
ปีที่ 1	7.93	8.18	7.54
ปีที่ 2	8.09	8.16	7.48
ปีที่ 3	8.28	7.87	7.68
ปีที่ 4	8.36	7.98	8.15

ตารางที่ 75 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความคิดระบบอิสระของนักศึกษาจำแนกตาม
ประเภทของสถาบันการศึกษา ในระดับชั้นเดียวกัน พบว่า ค่าของคะแนนมีความแตกต่างกัน
มากไม่มากนักจึงอาจกล่าวได้ว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 76 เปรียบเทียบคะแนน ความคิดสร้างสรรค์ ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน
จำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับชั้นปี	วิทยาลัยครู	มหาวิทยาลัย	มคอ.
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
ปีที่ 1	7.38	7.85	7.58
ปีที่ 2	7.60	7.91	7.79
ปีที่ 3	7.78	7.36	7.80
ปีที่ 4	8.00	8.00	8.77

ตารางที่ 76 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาจำแนกตาม
ประเภทของสถาบันการศึกษา ในระดับชั้นเดียวกัน พบว่า ค่าของคะแนนมีความแตกต่างกัน
มากไม่มากนักจึงอาจกล่าวได้ว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

โดยสรุป อาจกล่าวได้ว่าผลการทดสอบไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ คือ นักศึกษา
ที่ศึกษาในสถาบันที่ต่างกันจะมีคุณค่าส่วนตัวไม่แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานที่ 8

"นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมืองแตกต่างกัน"

ตารางที่ 77 เปรียบเทียบคะแนน ทัศนคติทางสังคมและการเมือง ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกันจำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับชั้นปี	วิทยาลัยครู	มหาวิทยาลัย	มศว.
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
ปีที่ 1	35.77	34.60	33.84
ปีที่ 2	35.60	33.75	32.71
ปีที่ 3	34.93	32.86	33.35
ปีที่ 4	34.04	32.38	32.57

ตารางที่ 77 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนทัศนคติทางสังคมและการเมืองของนักศึกษาจำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน พบว่า มีคะแนนไม่แตกต่างกันและมีค่าความแตกต่างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น จึงอาจสรุปได้ว่าผลการทดสอบสมมติฐานไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ คือ นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมืองไม่แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานที่ 9

"นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อวิชาชีพรูแตกต่างกัน"

ตารางที่ 78 เปรียบเทียบคะแนน ทัศนคติต่อวิชาชีพ ของนักศึกษาในระดับชั้นเดียวกันจำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับชั้นปี	วิทยาลัยครู	มหาวิทยาลัย	มศว.
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
ปีที่ 1	47.25	44.74	41.28
ปีที่ 2	46.75	45.68	43.15
ปีที่ 3	46.02	43.09	42.56
ปีที่ 4	45.46	44.55	42.60

ตารางที่ 78 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาจำแนกตามประเภทของสถาบันการศึกษาในระดับชั้นเดียวกัน พบว่า ค่าของคะแนนไม่แตกต่างกัน คือแตกต่างกันก็เป็นจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น จึงอาจสรุปได้ว่าผลการทดสอบไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาระบบผลิตบัณฑิตทางการศึกษา ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงบรรยาย ดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะเตรียมข้อมูลเสนอเพื่อแก้ไขปรับปรุงระบบการบริหาร การเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการฝึกหัดครู เพื่อให้การผลิตบัณฑิตทางการศึกษามีประสิทธิภาพสูงและสอดคล้องกับความต้องการทางสังคม ซึ่งสามารถจำแนกเป็นวัตถุประสงค์ย่อยได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพภาพของระบบการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา
2. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของสถาบันที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา
3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสภาพแวดล้อมที่สำคัญของสถาบันที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา

ที่มีความสัมพันธ์ต่อลักษณะของนิสิตนักศึกษา อันได้แก่

- 3.1 ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน
- 3.2 คุณค่าส่วนตัว
- 3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง
- 3.4 ทักษะติดต่อวิชาชีพและทักษะต่อวิชาชีพในบางกรณี

4. เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อระบบผลิตบัณฑิตทางการศึกษาในระดับต่าง ๆ ในด้านการบริหาร และวิชาการ เพื่อให้การผลิตบัณฑิตทางการศึกษาได้มีประสิทธิภาพสูงและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทั้งระบบ โดยศึกษาข้อมูลในเชิงรายละเอียดของแต่ละสถาบันในด้านต่าง ๆ จึงทำการศึกษาระบบผลิตบัณฑิตของทุกสถาบันที่มีการเปิดสอนทางด้านศึกษาศาสตร์ การศึกษา หรือการฝึกหัดครู ยกเว้นในระบบมหาวิทยาลัยเปิด

สถาบันที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. มหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ (Comprehensive Universities) ซึ่งหมายถึง มหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่เปิดสอนคณะวิชาต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ กายภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ซึ่งแน่นอนที่มีการเปิดสอนสาขา ศึกษาศาสตร์เป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี สถาบันที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 6 สถาบันคือ

- 1.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 1.3 มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 1.4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 1.5 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 1.6 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. มหาวิทยาลัยที่เน้นสายการศึกษา (Education Concentrated Universities) หมายถึง มหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่มีการเปิดสอนแม่หลาย วิชา แต่สาขาการศึกษาเป็นคณะวิชาหลักและเป็นคณะวิชาแรกเริ่มในการผลิตบัณฑิต สถาบัน ในกลุ่มนี้มีเพียง 1 มหาวิทยาลัย แต่แบ่งเป็น 8 วิทยาเขตดังนี้

- 2.1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร
- 2.2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน
- 2.3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก
- 2.4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม
- 2.5 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตปทุมวัน
- 2.6 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน
- 2.7 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา
- 2.8 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา

3. สถานศึกษาเฉพาะการฝึกหัดครู (Specialized Teacher Training Institutions) ได้แก่ วิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง โดยผู้วิจัยทำการศึกษาทุกสถาบัน ดังนี้ วิทยาลัยครูในส่วนกลางมี 6 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยครูจันทระเกษม

2. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
3. วิทยาลัยครูสวนดุสิต
4. วิทยาลัยครูพระนคร
5. วิทยาลัยครูธนบุรี
6. วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วิทยาลัยครูในเขตภาคใต้ มี 5 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยครูยะลา
2. วิทยาลัยครูสงขลา
3. วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
4. วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี
5. วิทยาลัยครูภูเก็ต

วิทยาลัยครูในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 4 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยครูนครปฐม
2. วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี
3. วิทยาลัยครูกาญจนบุรี
4. วิทยาลัยครูเพชรบุรี

วิทยาลัยครูในเขตภาคกลางและตะวันออก มี 5 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี
2. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
3. วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยการณ
4. วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
5. วิทยาลัยครูจันทบุรี

วิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือ มี 8 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม พิษณุโลก
2. วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์
3. วิทยาลัยครูกำแพงเพชร
4. วิทยาลัยครูนครสวรรค์
5. วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์

6. วิทยาลัยครู เชียงใหม่

7. วิทยาลัยครู เชียงราย

8. วิทยาลัยครู ลำปาง

วิทยาลัยครู ในเขตภาคอีสาน มี 8 แห่ง ได้แก่

1. วิทยาลัยครูอุดรธานี

2. วิทยาลัยครูสกลนคร

3. วิทยาลัยครูเลย

4. วิทยาลัยครูอุบลราชธานี

5. วิทยาลัยครูมหาสารคาม

6. วิทยาลัยครูนครราชสีมา

7. วิทยาลัยครูบุรีรัมย์

8. วิทยาลัยครูสุรินทร์

รวมสถาบันการศึกษาที่ใช้เป็นที่เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 50 แห่ง โดยกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศไทย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มอาจารย์ คือ อาจารย์ที่ทำการสอน ในคณะวิชาหรือสถาบันที่ทำการสอน ในทางศึกษาศาสตร์ในระบบของมหาวิทยาลัย ศึกษาเฉพาะคณาจารย์ที่เป็นบุคลากรของคณะศึกษาศาสตร์ การศึกษา ส่วนในวิทยาลัยครูผู้วิจัยศึกษาบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในคณะวิชาการศึกษา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างอาจารย์โดยวิธีการสุ่มอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยคิดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรที่มีอยู่ในรายชื่ออาจารย์ประจำของสถาบันและหน่วยงานดังกล่าว ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 506 คน

2. กลุ่มนิสิตนักศึกษา คือ นิสิตนักศึกษาที่ทำการศึกษาอยู่ในสถาบันต่าง ๆ ดังกล่าว โดยศึกษาในสาขาวิชาเอกครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และเป็นนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือต่ำกว่า (Undergraduates) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยคิดจำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 ของจำนวนประชากรในกลุ่มนี้ทั้งหมด ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 5,197 บาท

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ประเภทคือ

1. แบบสำรวจข้อมูลสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่เปิดสอนทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 50 สถาบัน ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลเกี่ยวข้องต่อการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา

2. แบบสอบถามนิสิตนักศึกษา

3. แบบสอบถามอาจารย์

รายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยอธิบายได้ดังนี้

แบบสำรวจข้อมูลสถาบันอุดมศึกษา

ลักษณะของแบบสำรวจเป็นแบบกรอกลงในช่องว่าง มีข้อมูลเกี่ยวกับ สถาบัน ได้แก่ ชื่อสถาบัน สถานที่ตั้ง ปี พ.ศ. ที่ก่อตั้ง จำนวนและชื่อคณะวิชาภายในสถาบัน นิสิตนักศึกษา ได้แก่ จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2524 ภาคต้น จำแนกเป็น ชาย หญิง ภาคนิสิตและสมทบ ระดับการศึกษา สายการศึกษาและรวมสาขา และความเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 ถึง 2523 การเงินและงบประมาณ ได้แก่ รายรับของสถาบัน จำแนกเป็น ในและนอกงบประมาณ งบประมาณแผ่นดินจำแนกตามหมวดต่าง ๆ รายรับนอกงบประมาณตามประเภทต่าง ๆ ห้องสมุด ได้แก่ รูปแบบการจัด (เน้นส่วนกลางหรือกระจาย) จำนวนหนังสือในห้องสมุดจำแนกตามประเภท อาจารย์ ได้แก่ อาจารย์จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ คณะวิชาที่สังกัด โรงเรียนสาธิต ได้แก่ มีหรือไม่มีโรงเรียนสาธิต หน่วยงานเจ้าสังกัดของโรงเรียนสาธิต จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษา

แบบสอบถามอาจารย์

แบบสอบถามอาจารย์มีข้อความรวม 60 ข้อคำถาม แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว (ข้อ 1-16) และกิจกรรมการสอนที่ใช้ (ข้อ 17-26)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมืองและสังคม (ข้อ 27-35) ทศนะเกี่ยวกับวิชาชีพครู (ข้อ 36-46) ความพอใจต่อสถาบันและภาควิชาหรือคณะวิชา กล่าวคือ สถาบัน (ข้อ 47-52) ภาควิชาหรือคณะวิชา (ข้อ 53-58) และความผูกพันกับสถาบัน (ข้อ 59-60)

แบบสอบถามนักศึกษา

แบบสอบถามนักศึกษา มีข้อคำถามรวม 58 ข้อ แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และสภาพความเกี่ยวข้องกับสถาบันที่สังกัด

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับคุณค่าส่วนตัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง และทัศนคติเกี่ยวกับวิชาชีพครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ (The Statistical Package for the Social Sciences : SPSS) ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้การวิเคราะห์ Analysis of Variance และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe'

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง ระบบผลิตบัณฑิตทางการศึกษาสรุปได้ดังหัวข้อต่อไปนี้

สภาพภาพของสถาบันการศึกษา ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตสายการศึกษาจำแนกเป็น 3 ประเภท คือ วิทยาลัยที่เน้นสายการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง มหาวิทยาลัยสมบูรณแบบ

5 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ มหาวิทยาลัยที่มีพื้นฐานจากการเป็นสถาบันการศึกษาเดิม ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งมีทั้งหมด 8 วิทยาเขต วิทยาเขตประสานมิตร วิทยาเขตบางแสน วิทยาเขตพิษณุโลก วิทยาเขตมหาสารคาม วิทยาเขตปทุมวัน วิทยาเขตบางเขน วิทยาเขตพลศึกษา และ วิทยาเขตสงขลา

2. ในด้านระยะเวลาการก่อตั้งสถาบันนั้น พบว่า มีทั้งสถาบันที่มีอายุการก่อตั้งน้อยที่สุด คือ ก่อตั้งได้เพียง 1 ปี และเก่าแก่ที่สุด คือ ก่อตั้งมา 60 ปีมาแล้ว รวมอายุเฉลี่ยของสถาบันประมาณ 29.91 ปี

3. ในด้านความหลากหลายของสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยพบว่า คือ มหาวิทยาลัยที่มีคณะมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีถึง 14 คณะวิชา ส่วนที่มีคณะวิชาน้อยที่สุดคือ วิทยาลัยครู ซึ่งส่วนใหญ่มี 3 คณะวิชา ซึ่งอาจสรุปได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้ววิทยาลัยครูจะมี 3 คณะวิชา มหาวิทยาลัยทั่วไปจะมี 11 คณะวิชา และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะมี 8 คณะวิชา

4. เงินลงทุนทางการศึกษา แหล่งที่มาของเงินทุนส่วนใหญ่มาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ในกลุ่มวิทยาลัยครูในปี 2520 คิดเป็นร้อยละ 65.12 และลดลงเป็นลำดับจนกระทั่งเหลือร้อยละ 15.95 ส่วนในกลุ่มมหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็ในลักษณะเดียวกันกับวิทยาลัยครู คือ เงินลงทุนทางการศึกษาส่วนใหญ่มาจากเงินงบประมาณ จะมีเงินนอกงบประมาณเพียงไม่เกินร้อยละ 10

5. ลักษณะทั่วไปของนักศึกษา จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า

5.1 สัดส่วนระหว่างจำนวนนักศึกษาชายและหญิงนั้นใกล้เคียงกันในสถานศึกษาทุกประเภท

5.2 การเรียนภาคสมทบ มีจำนวนมากในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5.3 ระดับที่ทำการศึกษานักศึกษา พบว่า ในระบบวิทยาลัยครูยังมีจำนวนนักศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีอยู่ร้อยละ 29.27 ส่วนในมหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไม่มีเลย ในระดับปริญญาโทนั้น วิทยาลัยครูยังไม่มีสอน แต่ในมหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะมีสอนอยู่ร้อยละ 4.00 และ 4.57 ตามลำดับ

5.4 จำนวนผู้เรียนในสายการศึกษานั้น พบว่า ในวิทยาลัยครูร้อยละ 100 เป็นผู้เรียนสายการศึกษาทั้งหมด ในมหาวิทยาลัยทั่วไปในปี 2519 มีนักศึกษาสายการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 39.85 และลดลงเรื่อย ๆ จนในปี 2523 เหลือเพียงร้อยละ 27.20 ส่วนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น ในปี 2519 มีผู้เรียนสายการศึกษาร้อยละ 100 แต่ในช่วง 5 ปีต่อมาลดลงเหลือร้อยละ 94.00

5.5 วุฒิการศึกษาที่จบ พบว่า ในปี 2519 นักศึกษาวิทยาลัยครู จบการศึกษาระดับอนุปริญญาถึงร้อยละ 89.20 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 10.78 และนักศึกษาที่จบปริญญาตรีมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนในปี 2523 มีนักศึกษาจบปริญญาตรีถึงร้อยละ 29.78 ในมหาวิทยาลัยทั่วไป ในปี 2519 ในทางปฏิบัติแทบไม่มีนักศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีเลย ส่วนในระดับปริญญาโทนั้นก็ได้เริ่มมีจำนวนผู้จบมากขึ้นเป็นลำดับ คือ จากร้อยละ 1.01 ในปี 2519 เป็นร้อยละ 3.23 ในปีการศึกษา 2523 เช่นเดียวกับกลุ่มมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แต่ผู้จบการศึกษาส่วนใหญ่จะมาจากวิทยาเขตประสานมิตร

สถานการณ์ของอาจารย์ จากผลการวิจัยพบว่า

1. ในกลุ่มวิทยาลัยครูมีบุคลากรในตำแหน่ง "อาจารย์" ในอัตราสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 98.92 ในขณะที่มหาวิทยาลัยทั่วไปมีตำแหน่ง "อาจารย์" ร้อยละ 73.97 นอกนั้นเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ส่วนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีตำแหน่ง "อาจารย์" ร้อยละ 65.07 และมีร้อยละ 34 ที่มีตำแหน่งทางวิชาการในระดับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และ ศาสตราจารย์

2. คุณวุฒิของอาจารย์ พบว่า ในวิทยาลัยครูมีอาจารย์ในระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า ร้อยละ 55.62 ในมหาวิทยาลัย มีร้อยละ 56.53 ส่วนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีถึงร้อยละ 70.41 สำหรับอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาโทนั้น พบว่า ในวิทยาลัยครูมีถึงร้อยละ

43.24 ส่วนมหาวิทยาลัยสมบูรณแบบ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีอยู่ร้อยละ 28.76 และ 23.80 ตามลำดับ

3. อายุ อาจารย์ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในระหว่าง 26-40 ปี

4. วุฒิกการศึกษา ส่วนใหญ่อาจารย์จะมีวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 64.8 ส่วนในระดับปริญญาเอกนั้น พบว่า ในวิทยาลัยครูมีเพียงร้อยละ 1.7 ในมหาวิทยาลัยสมบูรณแบบและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีร้อยละ 16.4 และ 12.0 ตามลำดับ

5. ตำแหน่งทางวิชาการพบว่า ส่วนมากยังไม่มิตำแหน่งทางวิชาการสูงกว่าอาจารย์ที่คงอยู่ในตำแหน่งอาจารย์เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 87.7 โดยจำแนกตามสถาบันแล้วพบว่า กลุ่มวิทยาลัยครูมีตำแหน่งทางวิชาการเพียงอาจารย์ถึง ร้อยละ 95.4 มหาวิทยาลัยทั่วไป และ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีอาจารย์ร้อยละ 46.3 และ 72.0 ตามลำดับ

6. อาจารย์ส่วนใหญ่ทำงานสอนประมาณ 5-12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 70.1 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า กลุ่มอาจารย์ในวิทยาลัยครูสอนตั้งแต่ 13 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.2 ส่วนอาจารย์ในมหาวิทยาลัยสมบูรณแบบ และ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสอนตั้งแต่ 13 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 7.5 และ 8.0 ตามลำดับ

7. อาจารย์ส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 23.5 ทำงานบริหารนอกเหนือจากงานสอนด้วยประมาณ 6-10

ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 23.5

8. เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มอาจารย์จากมหาวิทยาลัยทั่วไปใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยในการสอนค่อนข้างมาก และแตกต่างจากกลุ่มอาจารย์จากวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

9. ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพครู พบว่า อาจารย์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีทัศนคติแตกต่างจากอาจารย์กลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ มีทัศนคติต่ำกว่ากลุ่มอาจารย์จากมหาวิทยาลัยทั่วไปและวิทยาลัยครู

10. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการโอกาสในการทำงาน พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์จากวิทยาลัยครูและอาจารย์จากมหาวิทยาลัยสมบูรณแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอาจารย์จากวิทยาลัยครูมีความคิดเห็นว่าจะมีโอกาสดีกว่าถ้าหากได้ย้ายไปทำงานในมหาวิทยาลัยอื่น

11. การเขียนบทความทางวิชาการ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เคยเขียนบทความทางวิชาการ รองลงมา คือ เคยเขียน 1-2 บทความ และ 3-4 บทความ ตามลำดับ

12. จำนวนหนังสือหรือตำราที่ได้เคยเขียน พบว่า ส่วนมากเคยเขียนตำรามาแล้ว 1-2 เล่ม และรองลงมา คือ ยังไม่เคยเขียนตำรา

13. การเน้นการวิจัยหรืองานสอน พบว่า อาจารย์ส่วนมากทำทั้งการวิจัยและงานสอนพร้อมกันไปด้วย

14. การให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นิสิตนักศึกษาต่อสัปดาห์ พบว่า อาจารย์ส่วนมากให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษา 2-3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมา คือ ให้คำปรึกษา 6-7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

15. วุฒิการศึกษาของอาจารย์ ส่วนมากเป็นสายการศึกษาหรือวิชาครูและส่วนมากสายวิชาที่ทำการสอนในปัจจุบันเป็นสายการศึกษาหรือวิชาครูทั้งสิ้น

สถานภาพของนิสิตนักศึกษา สรุปลงได้ดังนี้

1. นิสิตนักศึกษาทั้งสามสถาบันนั้นส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี

2. ที่พักของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ คือ บ้านหรือหอพักเอกชนให้เช่า โดยนักศึกษา มหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะพักหอพักมหาวิทยาลัยเป็นอันดับรองลงมา นักศึกษาวิทยาลัยครูจะพักอยู่บ้านบิดามารดาหรือบ้านส่วนตัวเป็นอันดับรองลงมา

3. ด้านการทำงานหารายได้ พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ทุกสถาบันจำนวนร้อยละ 75 ยังไม่ได้ทำงานใด ๆ

4. การศึกษาของบิดามารดาของนิสิตนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

5. รายได้ของผู้อุปการะนิสิตนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ผู้อุปการะนิสิตนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะมีรายได้ระหว่าง 3,001-5,000 บาท ต่อเดือน ส่วนรายได้ของผู้อุปการะนักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่จะมีรายได้ระหว่าง 2,001-3,000 บาทต่อเดือน

องค์ประกอบสภาพแวดล้อมที่สำคัญของสถาบันที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อลักษณะของนิสิตนักศึกษา

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่านิยมด้านต่าง ๆ ของนิสิต นักศึกษาตามประเภทของสถาบัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่านิยมในด้านความเกี่ยวข้องกันกับสถาบัน เพื่อพิจารณานักศึกษาแต่ละชั้นปีโดย จำแนกตามประเภทของสถาบันแล้วพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตร ป.กศ.สูง 2 ปี หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี นักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี และนักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี มีความแตกต่างกันในความสัมพันธ์กับสถาบันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตร ปริญญาตรี 2 ปี ไม่พบว่ามีความแตกต่างในความสัมพันธ์กับสถาบัน

2. ค่านิยมในด้านคุณค่าส่วนตัว เมื่อพิจารณาในแต่ละชั้นปีโดยจำแนกตามสถาบันแล้วพบว่า

2.1 นักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตร ป.กศ. สูง 2 ปี มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีของคุณค่าส่วนตัว ในด้านความสนใจในการเล่าเรียน และความคิดสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคุณค่าส่วนตัวด้านอื่น ๆ ไม่พบว่ามี ความแตกต่าง

2.2 นักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีของคุณค่าส่วนตัวในด้านความเมตตา กรุณา ความสนใจในการเล่าเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคุณค่าส่วนตัวด้านอื่น ไม่พบว่ามี ความแตกต่าง

2.3 นักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีของคุณค่าส่วนตัวในด้านคุณค่าในเชิงปัญญา ความเมตตา กรุณา การควบคุมตัวเองในสังคม ความซื่อสัตย์ และความคิดสร้างสรรค์ ส่วนคุณค่าส่วนตัวในด้านอื่น ไม่พบว่ามี ความแตกต่าง

2.4 นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีของคุณค่าส่วนตัว ในด้านความซื่อสัตย์ และความสนใจในการเล่าเรียน ส่วนคุณค่าส่วนตัวในด้านอื่น ไม่พบว่ามี ความแตกต่าง

2.5 นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี ไม่มีความแตกต่างระหว่างชั้นปีของคุณค่าส่วนตัวทุก ๆ ด้าน

3. ค่านิยมในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง ในแต่ละชั้นปีเมื่อจำแนกตามประเภทของสถาบันแล้วพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี และนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี มีความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสถาบันอื่น ไม่พบว่ามี ความคิดเห็นแตกต่างกัน

4. ค่านิยมในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพ ในแต่ละชั้นปีเมื่อจำแนกตามประเภทของสถาบันแล้วพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครู หลักสูตร ป.กศ. สูง 2 ปี นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี และนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี มีความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อ

วิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสถาบันอื่น ไม่พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู มหาวิทยาลัยทั่วไป และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละชั้นปีมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานเพียงบางส่วนเท่านั้น ผลการทดสอบปรากฏดังนี้

1. คุณค่าในเชิงปัญญา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป
2. ความเมตตากรุณา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครู และนักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป
3. การควบคุมตัวเองในสังคม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป
4. ความซื่อสัตย์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วไป
5. ความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยครู และนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี
6. ความคิดแบบอิสระ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยครู
7. ความคิดสร้างสรรค์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยครู และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยทั่วไป

สมมติฐานที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมืองของนักศึกษาแต่ชั้นปีเฉพาะในกลุ่มนักศึกษา

วิทยาลัยครูเท่านั้น ส่วนกลุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน เรื่องความคิดเห็น เกี่ยวกับสังคมและการเมือง

สมมติฐานที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทัศนคติเกี่ยวกับวิชาชีพของนักศึกษาแต่ชั้นปีเฉพาะ ในกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครูเท่านั้น ส่วนกลุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน เรื่องทัศนคติเกี่ยวกับวิชาชีพ

สมมติฐานที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานคือสถาบันที่เน้นการศึกษาต่างกันจะมีสภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. วุฒิการศึกษาสูงสุดของอาจารย์ที่ได้รับ
2. ตำแหน่งทางวิชาการ
3. เวลาในการทำงานของอาจารย์
4. ระดับของนักศึกษาที่สอน
5. ชั่วโมงการสอนนอกสถาบันต่อสัปดาห์
6. ชั่วโมงที่สอนภาคพิเศษหรือภาคค่ำต่อสัปดาห์
7. ผลงานเขียนบทความที่เคยเขียน
8. จำนวนหนังสือหรือตำราที่ได้เคยเขียน
9. การเน้นการวิจัยหรืองานสอน
10. กิจกรรมการสอน ได้แก่ "การสอนเป็นคณะ แบบร่วมวางแผนและ
 ประสมประสานการสอน" และ "การให้นิสิตประเมินผลการสอนแบบเป็นระบบ เช่น ใช้
 แบบสอบถามความคิดเห็น"
11. ทัศนคติเกี่ยวกับวิชาชีพ ได้แก่ "อาชีพครูได้รับเกียรติและการยกย่อง
 อย่างสูงจากสังคม" และ "การเป็นครูทำให้มีหลักประกันและชีวิตมีความมั่นคงในการทำงาน"
12. ความพึงพอใจต่อสถาบันและภาควิชา/คณะวิชา ได้แก่ "บรรยากาศ
 ทางวิชาการ" "การบริหารงานทั่วไป" "อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ที่สถาบันจัดไว้ให้"
 และ "ความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์กับอาจารย์"
13. ทัศนคติต่อการย้ายไปทำงานในวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยอื่น

สมมติฐานที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
ผลก็คือ นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกันจะมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
ผลก็คือ นักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกันจะมีคุณค่าส่วนตัวไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 8 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
ผลก็คือ นักศึกษาที่ศึกษาในสถานที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมืองไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบผู้วิจัยขอข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงระบบผลิตบัณฑิตทางการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อให้การผลิตบัณฑิตทางการศึกษาได้มีประสิทธิภาพสูงและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ดังนี้

ด้านวิชาการ

การพัฒนาคณาจารย์

1. จัดหาครู-อาจารย์ที่มีความสามารถเข้ามาสู่ระบบ โดยสอดส่องสรรหาผู้รู้มาช่วยพัฒนา โดยอาจมีการแลกเปลี่ยนทางวิชาการกันระหว่างสถาบันกับมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น อันเป็นการแสวงหาความรู้ทางวิชาการเพิ่มขึ้น
2. ส่งเสริมให้คณาจารย์ได้แสวงหาความรู้ความเข้าใจ ให้มีโลกทัศน์กว้างอันจะมีผลต่อการทำงานและคิดอะไรได้ไกล
3. จัดหาทุนเพื่อเปิดโอกาสให้ครู-อาจารย์ไปศึกษาอบรมดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันทั้งในและต่างประเทศ และควรทำอย่างต่อเนื่อง
4. สนับสนุนให้อาจารย์ทำผลงานทางวิชาการ หรือทำงานวิจัยมากขึ้น เพื่อที่จะ

นำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. ส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ได้ศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ เพื่อจะได้เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น

6. จัดให้มีการบรรยายพิเศษในเรื่องที่เกี่ยวกับเทคนิคความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนการสอน และของสังคมแก่ครู-อาจารย์ เพื่อที่ครูจะนำความรู้นั้นไปใช้ในการเรียนการสอนที่เป็นผู้สอน

7. จัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อสร้างความเข้าใจ โดยมุ่งอนาคตบนพื้นฐานความเข้าใจอดีตและปัจจุบัน และพัฒนาระบบการอบรมสัมมนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของข่าวสารข้อมูลที่เคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว

การพัฒนานักศึกษา

1. การเรียนการสอนควรเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำสนับสนุนและติดตามผลการเรียนมากกว่าครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้อย่างเดียว โดยอาจใช้กระบวนการกลุ่ม (group dynamics) ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

2. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ชุมชน วิถีชีวิตของชาวบ้าน วิถีชีวิตสังคมเมือง ประเทศชาติและประชาคมโลก เพื่อให้รู้จักวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่น เรียนรู้สภาพที่เป็นจริง และอันจะเป็นการสร้าง ความเข้าใจ ความผูกพันกับชุมชนท้องถิ่นด้วย

3. จัดให้มีทุนสนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมหรือ โครงการวิจัยภาคสนามของนักศึกษาและอาจารย์เพื่อการเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่น

4. จัดเวที (forum) ทางวิชาการของอาจารย์และนิสิตนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความคิดความรอบรู้

ด้านบริหาร

1. พัฒนาคณาจารย์ระดับผู้บริหารหรือผู้นำ (key persons) ขึ้นก่อนแล้วให้ผู้บริหาร หรือผู้นำไปพัฒนาครู-อาจารย์ที่อยู่ในสังกัดต่อไป เพื่อให้โอกาสผู้นำธรรมชาติ (natural leaders) มากกว่าผู้นำโดยสถานภาพ (status leaders)

2. จัดงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาคณาจารย์ โดยจะต้องจัดในรูปของเงินอุดหนุนที่มากเพียงพอที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง และจะต้องจัดสรรงบประมาณส่วนนี้อย่างชัดเจน และรัฐต้องให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

3. พัฒนาคณาภพบัณฑิตทางการศึกษาทุกแห่ง ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เคียงบ่าเคียงไหล่กับมาตรฐานต่างประเทศ

4. ปรับปรุงห้องสมุดและจัดสรรงบประมาณเพิ่มสำหรับการจัดหาหนังสือ เอกสาร วัสดุการเรียนการสอนให้เป็นศูนย์สารสนเทศให้เพียงพอ และให้เอื้อต่อการศึกษาและค้นคว้าของครู-อาจารย์ และนักศึกษา โดยการจัดหาเครื่องช่วยในการเรียนการสอน ได้แก่ สื่อต่าง ๆ คอมพิวเตอร์ และวิดีโอ เป็นต้น

5. จัดรูปองค์การของสถาบันที่รับผิดชอบในการผลิตครู โดยอาจปรับรูปแบบการบริหารและกลไกในการบริหารใหม่ เพื่อให้มีความเป็นเอกภาพในการบริหาร และการปรับปรุงพัฒนาทางด้านวิชาการ เป็นต้น

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาไทย

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนหลักการปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา. กทม. : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟันนี่-พับลิชชิ่ง, 2538.
- _____ . หลักและวิธีการ การปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กทม. : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟันนี่-พับลิชชิ่ง, 2536.
- เฉลิมพล ศรีหงษ์ และคณะ ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521
- นัยนา อ่างสันติกุล "การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522
- ประดัด นิลพังกา. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมสำหรับครูของนักศึกษาวิทยาลัยครูในประเทศไทย ปีการศึกษา 2526. กทม. : วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2527
- ไพฑูรย์ ลินลาวัฒน์ และประนอม รอดคำดี, บรรณาธิการ. ความรู้คู่คุณธรรม : รวมบทความเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและการศึกษา. กทม. : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- รัตนา เทพคลไชย "บุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- สมหวัง นิธิยานูวัฒน์ ปรับปรุงจาก อรรถณพ คุณพันธ์ การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- สาโรช บัวศรี. ผู้นำครู. กรุงเทพฯ : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2528.
- สุนล วังสินธ์. "คุณธรรมสำหรับพัฒนาวิชาชีพครู." ประชาศึกษา. 11 (9) : 8-9 มิถุนายน 2534.
- อรรถณพ คุณพันธ์ "การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- อำไพ สุจริตกุล. "คุณธรรมครูไทย." ความรู้คู่คุณธรรม รวมบทความเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการศึกษา, กทม. : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- _____ ขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานของการสอนระดับประถมศึกษา 2517-2521. กทม. : โรงพิมพ์ตีรณสาร, 2523.

ภาษาอังกฤษ

- ASTIN, A.W. & Holland , J. L., "The Environmental Assessment Technique :
A Way to Measure College Environmental." Journal of Educational
Psychology, 1961, 52, pp.308-318.
- _____, "The Distribution of Wealth In Higher Education" College and
University. 1962, 37, pp.113-125
- FELDMAN K.A. & Newcomb T. M., The Impact of College on Students.
San Fransisco : Jossey-Bass, 1973
- MURRAY H.A., (Ed.) Explorations in Personality : A Clinical and
Experimental Study of Fifty Three of College Age. New York :
Oxford University Press, 1938.
- OFFICE OF THE NATIONAL COMMISSION, A Research Report on Higher Education
System : A Case Study of Thailand. Bangkok: Office of the National
Education Commission, November 1977.
- PACE, C.R. & STERN G. G., "An Approach to the Measurement of Psychological
Characteristics of College Environments." Journal of Educational
Psychology, 1958, 49, pp. 269-277
- ROGOFF, N., Board Member Colleges : A Comparation Analysis. New York :
Bureau of Applied Social Research, Columbia University, 1957.
- STERN, G.G., "Student Values and Their Relationship to the College
Environment" in SPRAGUE, H. T. (Ed.) Research on College Students :
Institute Pictures Considering Recent Research on College Students,
Motivation, Values, Attitudes, and Campus Cultures. Boulder,
Colorado : The Western Interstate Commission for Higher Education,
1960, pp. 67-104.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบกรอกข้อมูลสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานบันอุดมศึกษา

สถาบัน

1. ชื่อสถาบัน.....
2. สถานที่ตั้ง (ที่อยู่ทางไปรษณีย์).....
.....
3. สถาบันนี้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.....
4. สถาบันแห่งนี้มีคณะวิชาหรือเทียบเท่าอยู่ทั้งสิ้น.....คณะ คือ
 1.
 2.
 3.
 4.
 5.
 6.
 7.
 8.
 9.
 10.
 11.
 12.

นิสิตนักศึกษ

5. ในปีการศึกษา 2524 ภาคต้น มีผู้ลงทะเบียนเรียนรวมทั้งสิ้น..... คน
 ชาย คน
 หญิง คน
6. ในปีการศึกษา 2524 ภาคต้น มีผู้ลงทะเบียนเรียนทั้งสิ้น คน
 ภาคปกติ คน
 ภาคสมทบ คน
7. ในปีการศึกษา 2524 ภาคต้น มีผู้ลงทะเบียนเรียนทั้งสิ้น แยกตามระดับการศึกษา
 ปริญญาตรี คน
 ปริญญาโท คน
 ปริญญาเอก..... คน
8. ผู้จบการศึกษาในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของสาขาการศึกษาและรวมทุกสาขา
ปีการศึกษา	สายการศึกษา	รวมทุกสาขา
2519	คน	คน
2520	คน	คน
2521	คน	คน
2522	คน	คน
2523	คน	คน
9. ผู้จบการศึกษาในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามระดับ วุฒิที่จบ (รวมทุกสาขาวิชา)
ปีการศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
2519				
2520				
2521				
2522				
2523				

การเงินและงบประมาณ

10. รายรับที่ได้มาเพื่อการจัดการศึกษาของสถาบันนี้ในประงบประมาณ 2524 จำแนกตาม
เงินได้ในงบประมาณและนอกงบประมาณ

ปีงบประมาณ	ใน	นอก	รวม
2520
2521
2522
2523
2524

11. งบประมาณแผ่นดินที่ได้รับในปีงบประมาณ 2524 มีดังต่อไปนี้

หมวด	จำนวน
เงินเดือน
เงินค่าจ้างประจำ
เงินค่าจ้างชั่วคราว
เงินค่าตอบแทน
เงินค่าใช้สอย
เงินค่าวัสดุ
เงินอุดหนุน
เงินค่ารายจ่ายอื่น
เงินค่าครุภัณฑ์
เงินค่าที่ดิน
เงินค่าที่ดิน
เงินค่าสิ่งก่อสร้าง
รวมทั้งสิ้น

12. รายรับนอกงบประมาณในปี 2524 มีดังต่อไปนี้

ประเภท	จำนวน
ค่าลงทะเบียนนักศึกษาใหม่
ค่าหน่วยกิตและค่าใบแสดงผลการศึกษา
ค่าบำรุง
ค่าสมัครสอบ
ค่าลงทะเบียนปริญญาบัตร
ค่าหอพัก
เงินอุดหนุนและบริจาค
ค่าเช่าอาคารและที่ดิน
เงินผลประโยชน์อื่น ๆ
รวมทั้งสิ้น

ห้องสมุด13. สถาบันแห่งนี้จัดระบบห้องสมุดแบบ (เน้นส่วนกลาง, เน้นการกระจายไป
ตามคณะวิชา ภาควิชา หรืออื่น ๆ)

.....

14. จากการสำรวจหนังสือในระบบห้องสมุดของสถาบันทั้งสิ้นในปี พ.ศ..... ระบบห้อง
สมุดของสถาบันแห่งนี้มีหนังสืออยู่

ห้องสมุดกลาง	เล่ม
ระบบห้องสมุดคณะวิชา	เล่ม
ระบบห้องสมุดภาควิชา	เล่ม
อื่น ๆ	เล่ม
รวมทั้งสิ้น	เล่ม

อาจารย์

15. จากการรวบรวมข้อมูลในปี พ.ศ.....

สถาบันแห่งนี้มีอาจารย์ทั้งสิ้น	คน
ชาย	คน
หญิง	คน

16. อาจารย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด
ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า	คน
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	คน
ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า.....	คน
17. อาจารย์จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ
อาจารย์	คน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	คน
รองศาสตราจารย์	คน
ศาสตราจารย์	คน
18. อาจารย์จำแนกตามคณะวิชาที่สังกัด
สังกัดคณะวิชาการศึกษา	คน
นอกสังกัดคณะวิชาการศึกษา.....	คน

โรงเรียนสาธิต

19. สถาบันแห่งนี้ (มี, ไม่มี)..... โรงเรียนสาธิต หากมีโปรดให้ข้อมูลดังนี้
20. โรงเรียนสาธิตขึ้นตรงกับหน่วยงาน (ภาควิชา, คณะวิชา, สถาบัน หรืออื่น ๆ)
-
-
21. โรงเรียนสาธิตมีนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษา
อนุบาล	คน
ประถมศึกษา	คน
มัธยมศึกษาตอนต้น	คน
มัธยมตอนปลาย	คน
รวมทั้งสิ้น	คน

แบบสอบถามอาจารย์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

31 กรกฎาคม 2524

เรียน อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ด้วยภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาระบบการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา" การวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการบริหารการเรียนการสอนและการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสถาบันฝึกหัดครูเพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในการวิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทางภาควิชาฯ เห็นว่าท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีคุณวุฒิและสามารถที่จะให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์แก่การวิจัยดังกล่าว

ดังนั้นภาควิชาฯ จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามตามความรู้สึกรู้สึกที่แท้จริงของท่าน ภาควิชาฯ ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือกับการวิจัยครั้งนี้ด้วยดี

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุภัทญา ไชววิไลกุล)

หัวหน้าโครงการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม : แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 60 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นการถามข้อมูลส่วนตัวและกิจกรรมการสอนที่ใช้ ตอนที่สองเป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นทางสังคมและการเมือง ทัศนะเกี่ยวกับวิชาชีพครู ทัศนะต่อสถาบันและการทำงาน

การตอบตั้งแต่ข้อ 2 เป็นต้นไป เป็นแบบเลือกหมายเลขหน้าคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องหรือสอดคล้องมาใส่ไว้ในช่องว่างด้านซ้ายมือของคำถาม

ตัวอย่าง :

_____ 2. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

ถ้าเป็นเพศชายให้ใส่หมายเลข 1 ลงไปในช่องว่างด้านซ้าย ดังนี้

_____ 1 2. เพศ

1. ชาย

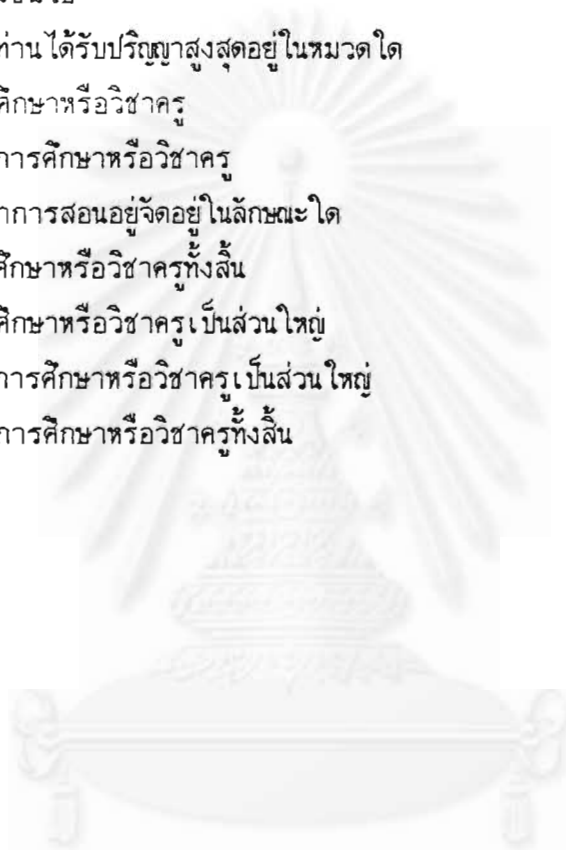
2. หญิง

ตอนที่ 1

1. ชื่อสถานศึกษา.....
- ___ 2. เพศ
 1. ชาย
 2. หญิง
- ___ 3. ขณะนี้ท่านมีอายุเท่าใด
 1. 25 ปีหรือต่ำกว่า
 2. 26-30 ปี
 3. 31-35 ปี
 4. 36-40 ปี
 5. 41-45 ปี
 6. 46-50 ปี
 7. 51 ปีขึ้นไป
- ___ 4. วุฒิสองสุดที่ได้รับคืออะไร
 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 3. ปริญญาโทหรือเทียบเท่า
 4. ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า
 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- ___ 5. ตำแหน่งทางวิชาการในปัจจุบันคืออะไร
 1. อาจารย์
 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 3. รองศาสตราจารย์
 4. ศาสตราจารย์
- ___ 6. ในสัปดาห์ปกติท่านอุทิศเวลาให้กับงานบริหาร (ทั้งในระดับภาควิชา คณะ และสถาบัน รวมทั้งงานคณะกรรมการต่าง ๆ) กี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์
 1. ไม่มีงานบริหาร
 2. 1-5 ชั่วโมง
 3. 6-10 ชั่วโมง
 4. 11-15 ชั่วโมง
 5. 16-20 ชั่วโมง
 6. 21 ชั่วโมงขึ้นไป
- ___ 7. นักศึกษาที่ท่านได้ทำการสอนในปีที่ผ่านมาเป็นระดับใด
 1. ไม่ได้ทำการสอนในปีที่ผ่านมา
 2. ต่ำกว่าปริญญาตรี
 3. ปริญญาตรีเท่านั้น
 4. ปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา
 5. บัณฑิตศึกษา

- ___ 8. ในภาคแรกของปีการศึกษานี้ ท่านต้องทำการสอนสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง
(จำนวนชั่วโมงสอนจริง มิใช่จำนวนหน่วยกิต)
1. ไม่ได้ทำการสอน	2. 1-4 ชั่วโมง
3. 5-8 ชั่วโมง	4. 9-12 ชั่วโมง
5. 13-16 ชั่วโมง	6. 17-20 ชั่วโมง
7. 21 ชั่วโมงขึ้นไป	
- ___ 9. ในสัปดาห์ปกติท่านต้องใช้เวลาทำการสอน เป็นที่ปรึกษา หรือให้บริการวิชาการ
อื่น ๆ แก่หน่วยงานภายนอกสถาบัน ประมาณกี่ชั่วโมง (นับเวลาเตรียมงานด้วย)
1. ไม่ได้ทำ	2. 1-5 ชั่วโมง
3. 6-10 ชั่วโมง	4. 11-15 ชั่วโมง
5. 16-20 ชั่วโมง	6. 21 ชั่วโมงขึ้นไป
- ___ 10. ในสัปดาห์ปกติท่านใช้เวลาเกี่ยวกับการสอนภาคพิเศษหรือภาคค่ำ ให้แก่สถาบัน
ของท่านกี่ชั่วโมง (นับเวลาเตรียมงานด้วย)
1. ไม่ได้ทำ	2. 1-5 ชั่วโมง
3. 6-10 ชั่วโมง	4. 11-15 ชั่วโมง
5. 16-20 ชั่วโมง	6. 21 ชั่วโมงขึ้นไป
- ___ 11. ท่านได้เขียนหรือแปลบทความลงในวารสารวิชาการทั้งสิ้นแล้วกี่บทความ
1. ยังไม่เคย	2. 1-22 บทความ
3. 3-4 บทความ	4. 5-10 บทความ
5. 11-20 บทความ	6. 21 บทความขึ้นไป
- ___ 12. ท่านได้เขียนหนังสือหรือตำราทางวิชาการแล้วกี่เล่ม (ผู้เรียบเรียง ผู้แต่งร่วม
ผู้รวบรวมหรือบรรณาธิการ ทั้งตีพิมพ์และเป็นเอกสารโรเนียว)
1. ยังไม่เคย	2. 1-25 เล่ม
3. 3-4 เล่ม	4. 5-10 เล่ม
5. 11 เล่มขึ้นไป	
- ___ 13. ระหว่างงานสอนและงานวิจัย ท่านให้ความสนใจอย่างไร
1. เน้นหนักงานวิจัย	2. ทั้งสองอย่างแต่เน้นงานวิจัย
3. ทั้งสองอย่าง แต่เน้นงานสอน	4. เน้นหนักงานสอน

- ___ 14. ในสัปดาห์ปกติ ท่านใช้เวลาเพื่อการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษากี่ชั่วโมง
(นับเวลาที่ใช้จริง)
1. น้อยกว่า 1 ชั่วโมง
 2. 2-3 ชั่วโมง
 3. 4-5 ชั่วโมง
 4. 6-7 ชั่วโมง
 5. 8 ชั่วโมงขึ้นไป
- ___ 15. สาขาวิชาที่ท่านได้รับปริญญาสูงสุดอยู่ในหมวดใด
1. สายการศึกษาหรือวิชาครู
 2. นอกสายการศึกษาหรือวิชาครู
- ___ 16. วิชาที่ท่านทำการสอนอยู่จัดอยู่ในลักษณะใด
1. สายการศึกษาหรือวิชาครูทั้งสิ้น
 2. สายการศึกษาหรือวิชาครูเป็นส่วนใหญ่
 3. นอกสายการศึกษาหรือวิชาครูเป็นส่วนใหญ่
 4. นอกสายการศึกษาหรือวิชาครูทั้งสิ้น

กิจกรรมการสอน

จากประสบการณ์การสอนของท่าน ท่าน ได้ใช้กิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (ถ้ายังไม่เคยสอน ไม่ต้องตอบข้อ 17 ถึงข้อ 26)

1 = ใช้มาก 2 = ใช้บ้าง 3 = แทบไม่เคยใช้ 4 = ไม่เคยใช้

- _____ 17. การสอนแบบบรรยาย
- _____ 18. การสอนแบบอภิปรายหรือสัมมนา
- _____ 19. การฝึกปฏิบัติ และการทดลอง
- _____ 20. การให้ทำภาคินพนธ์ หรือรายงาน
- _____ 21. การพา ไปดูงานนอกสถานที่ หรือทัศนศึกษา
- _____ 22. การเชิญวิทยากรพิเศษ
- _____ 23. การสอนเป็นคณะ แบบรวมวางแผนและประสมประสานการสอน
- _____ 24. การใช้ระบบเทปโทรทัศน์ หรือ โทรทัศน์วงจรปิด
- _____ 25. การฉายภาพยนตร์ สไลด์ หรือแผ่น โปร่งใส
- _____ 26. การให้นักศึกษาประเมินผลการสอนแบบเป็นระบบ เช่น ใช้แบบสอบถามความคิดเห็น

ตอนที่สอง

ข้อความต่อไปนี้เป็นคำถามที่เกี่ยวกับทักษะต่อสังคมและการเมือง ทักษะคิดต่อวิชาชีวศร และทักษะต่อสถาบันและการทำงาน ซึ่งไม่มีคำตอบที่ถูกต้องแน่นอน แต่ละท่านย่อมมีความ คิดเห็นแตกต่างกันออกไป เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านคงกรุณาประเมินข้อความเหล่านี้ด้วย ความจริงใจที่สุด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้

1 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = เห็นด้วย 3 = ค่อนข้างเห็นด้วย
4 = ค่อนข้างไม่เห็นด้วย 5 = ไม่เห็นด้วย 6 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- _____ 27. เราควรเน้นการสอนเด็กให้เคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสำคัญ
- _____ 28. เยาวชนควรมีระเบียบวินัย และความกล้าหาญเพื่อความเจริญของครอบครัว และความก้าวหน้าของประเทศชาติ
- _____ 29. นิสิตนักศึกษาต้องรู้จักคิด และมีบทบาททางการเมือง แม้จะต้องคัดค้านรัฐบาล หรืออาจารย์ผู้สอนบ้าง
- _____ 30. ไม่มีอะไรจะเลวไปกว่าการไม่รู้จักรัก เคารพ และกตัญญูต่อพ่อแม่ของตนเอง
- _____ 31. คอมมิวนิสต์เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ
- _____ 32. เมื่อสตรีเข้าเกี่ยวข้องกับการเมือง จะทำให้ชาติวุ่นวาย
- _____ 33. บทบาทของนักศึกษาไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะในแวดล้อมสถาบันเท่านั้น
- _____ 34. การเรียกร้องและนัดหยุดงานของสหภาพแรงงานทั้งหลายเป็นการบ่อนทำลาย เศรษฐกิจของประเทศ
- _____ 35. ชาวนาไทยที่ต้องยากจนอยู่เช่นปัจจุบันนี้ เนื่องจากขาดความซนหมั่นเพียร

ทักษะเกี่ยวกับวิชาชีพครู

ในฐานะที่ท่านมีอาชีพเกี่ยวกับการฝึกหัดครู ท่านมีทักษะเกี่ยวกับการเป็นครูอย่างไร .

1 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง	2 = เห็นด้วย	3 = ค่อนข้างเห็นด้วย
4 = ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	5 = ไม่เห็นด้วย	6 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- _____ 36. การเป็นครูเปิดโอกาสให้ได้ทำงานที่ท้าทาย และต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ อยู่เสมอ
- _____ 37. อาชีพครูเต็มไปด้วยคุณธรรมและความเสียสละ
- _____ 38. รางวัลทางใจสำหรับการเป็นครูประการหนึ่งคือ การได้มีส่วนในการพัฒนาเยาวชนทั้งหมดายให้เจริญงอกงาม
- _____ 39. อาชีพครูได้รับเกียรติและการยกย่องอย่างสูงจากสังคม
- _____ 40. ถ้าหากระบบอุดมศึกษาเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนอะไรได้ตามใจปรารถนา เขาคงไม่เลือกเรียนทางการศึกษา
- _____ 41. การเป็นครูทำให้มีหลักประกันและความมั่นคง ในชีวิตการทำงาน
- _____ 42. คนที่เรียนทางการศึกษา คือคนที่เรียนอย่างอื่นไม่ได้อีกแล้ว
- _____ 43. ครูควรเห็นว่า การรักษাজริยธรรมในวิชาชีพครูนั้น สำคัญยิ่งกว่ากฎเกณฑ์ของสถาบันที่ตนสอนอยู่
- _____ 44. วิชาชีพครูควรได้รับการยกย่องให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง เช่นเดียวกับแพทย์และวิศว
- _____ 45. ครูต้องรู้จักยึดมั่น ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด
- _____ 46. การเป็นครูเปิดโอกาสให้มีความก้าวหน้า ในตำแหน่งหน้าที่การทำงานมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความพอใจต่อสถาบันและภาควิชา/คณะวิชา

ท่านจะให้คะแนนอย่างไรต่อสิ่งที่เกี่ยวกับสถาบันและหน่วยงานย่อยของท่านดังต่อไปนี้

1 = ดีมาก 2 = ดี 3 = ปานกลาง 4 = ไม่ค่อยดี 5 = ไม่ดีเลย

ในระดับสถาบัน

- _____ 47. บรรยากาศทางวิชาการ
- _____ 48. การบริหารงาน โดยทั่วไป
- _____ 49. การส่งเสริมการผลิตและเผยแพร่ผลงานวิชาการของอาจารย์
- _____ 50. แหล่งและเครื่องมือการค้นคว้า (เช่น ห้องสมุด ห้องทดลอง คอมพิวเตอร์)
- _____ 51. อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ที่สถาบันจัดไว้ให้ (เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เทป สไลด์ ฯลฯ)
- _____ 52. การจัดหาเงินทุนเพื่อการวิจัย

ในระดับภาค/คณะวิชา

- _____ 53. บรรยากาศทางวิชาการ
- _____ 54. ความเหมาะสมของงานและความรับผิดชอบ
- _____ 55. ความสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์
- _____ 56. ความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์กับคณาจารย์
- _____ 57. ชื่อเสียงของภาควิชา/คณะวิชาต่อวงการภายนอก
- _____ 58. การอำนวยความสะดวกทางวิชาการ (เช่น งานพิมพ์ดีด อัดสำเนา ฯลฯ)

สุดท้ายนี้โปรดตอบคำถามที่เหลือ 2 ข้อ

- _____ 59. ถ้าท่านมีโอกาสเลือกอาชีพใหม่ ท่านจะยังคงเลือกอาชีพการสอนหรือไม่
1. เลือกแน่นอน 2. คงเลือก
3. คงไม่เลือก 4. ไม่เลือกแน่นอน
- _____ 60. สำหรับการเป็นอาจารย์ ท่านคิดว่าจะมีโอกาสดีกว่านี้หรือไม่ หากท่านได้ย้ายไปทำงานในวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอื่น ๆ
1. ดีกว่าแน่นอน 2. คงดีกว่า
3. คงไม่ดีกว่า 4. ไม่ดีกว่าแน่นอน

แบบสอบถาม โครงการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาระบบผลิตบัณฑิตทางการศึกษา

ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2524

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

31 กรกฎาคม 2524

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ด้วยภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาระบบการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา" การวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการบริหารการเรียนการสอนและการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสถาบันฝึกหัดครูเพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในการวิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทางภาควิชาฯ เห็นว่าท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีคุณวุฒิและสามารถที่จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่การวิจัยดังกล่าว

ดังนั้นภาควิชาฯ จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามตามความรู้ลึกที่แท้จริงของท่าน ภาควิชาฯ ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือกับการวิจัยครั้งนี้ด้วยดี

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุกัญญา โมวิไลกุล)

หัวหน้าโครงการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม : แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 60 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นการถามข้อมูลส่วนตัวและกิจกรรมการสอนที่ใช้ ตอนที่สองเป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นทางสังคมและการเมือง ทัศนะเกี่ยวกับวิชาชีพครู ทัศนะต่อสถาบันและการทำงาน

การตอบตั้งแต่ข้อ 2 เป็นต้นไป เป็นแบบเลือกหมายเลขหน้าคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องหรือสอดคล้องมา ใส่ไว้ในช่องว่างด้านซ้ายมือของคำถาม

ตัวอย่าง :

_____ 2. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

ถ้าเป็นเพศชายให้ใส่หมายเลข 1 ลงไปในช่องว่างด้านซ้าย ดังนี้

1 _____ 2. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

ตอนที่ 1

1. ชื่อสถานศึกษา.....
- ___ 2. เพศ
 1. ชาย
 2. หญิง
- ___ 3. ขณะนี้ท่านมีอายุเท่าใด
 1. 15-19 ปี
 2. 20-24 ปี
 3. 25-29 ปี
 4. 30-34 ปี
 5. 35-39 ปี
 6. มากกว่า 40 ปีขึ้นไป
- ___ 4. ท่านกำลังศึกษาอยู่ในระดับใด
 1. ป.กศ. สูง ปีที่ 1
 2. ป.กศ. สูง ปีที่ 2
 3. ปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี) ปีที่ 1
 4. ปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี) ปีที่ 2
 5. ปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี) ปีที่ 3
 6. ปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี) ปีที่ 4
 7. ปริญญาตรี (หลักสูตร 2 ปี) ปีที่ 1
 8. ปริญญาตรี (หลักสูตร 2 ปี) ปีที่ 2
- ___ 5. ปัจจุบันท่านพักอาศัยอยู่ที่ใด
 1. บ้านบิดา มารดา/บ้านส่วนตัว
 2. บ้านญาติ
 3. บ้าน/หอพักของเอกชนให้เช่า
 4. วัด
 5. หอพักของวิทยาลัย/มหาวิทยาลัย
 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- ___ 6. ท่านต้องทำงานหารายได้กี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์
 1. ยังไม่ได้ทำงานใด ๆ
 2. ทำงานต่ำกว่า 10 ชั่วโมง
 3. 11-20 ชั่วโมง
 4. 21-30 ชั่วโมง
 5. 31-40 ชั่วโมง
 6. มากกว่า 40 ชั่วโมงขึ้นไป

ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน

- ___ 7. ท่านเคยพูดคุยกับอาจารย์เกี่ยวกับสังคมและการเมืองบ้างหรือไม่
 1. เคย 2. ไม่เคย
- ___ 8. ท่านเคยสนทนาซักถามอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับวิชาการบ้างหรือไม่
 1. เคย 2. ไม่เคย
- ___ 9. อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่จำชื่อท่านได้หรือไม่
 1. ได้ 2. ไม่ได้
- ___ 10. ท่านเคยไปที่ห้องทำงานของอาจารย์เพื่อขอคำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ บ้างหรือไม่
 1. เคย 2. ไม่เคย
- ___ 11. ท่านเคยแสดงทัศนะไม่เห็นด้วยกับคำสอนของอาจารย์ให้อาจารย์ผู้สอนทราบบ้างหรือไม่
 1. เคย 2. ไม่เคย
- ___ 12. ท่านได้ศึกษาเล่าเรียนอย่างจริงจังบ่อยครั้งเพียงใด
 1. สม่่าเสมอ 2. เป็นครั้งคราว
 3. ไม่เคย
- ___ 13. ท่านเคยช่วยงานวิจัยของอาจารย์บ้างหรือไม่
 1. เคย 2. ไม่เคย
- ___ 14. ท่านร่วมงานกิจกรรมนักศึกษาบ่อยครั้งเพียงใด
 1. เกือบทุกวัน 2. สัปดาห์ละสองครั้ง
 3. เดือนละครั้งสองครั้ง 4. ปีละครั้งสองครั้ง
 5. ไม่เคยเลย
- ___ 15. ท่านได้เล่นกีฬา กับเพื่อนนักศึกษาน้อยครั้งเพียงใด
 1. เกือบทุกวัน 2. สัปดาห์ละสองครั้ง
 3. เดือนละครั้งสองครั้ง 4. ปีละครั้งสองครั้ง
 5. ไม่เคยเลย

ตอนที่ 2

ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวกับคุณค่าส่วนตัว ทักษะต่อสังคมและการเมือง และทัศนคติต่อวิชาชีพ ซึ่งไม่มีคำตอบที่ถูกต้องแน่นอน แต่ละท่านย่อมมีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านคงกรุณาประเมินข้อความเหล่านี้ด้วยความจริงใจที่สุด

คุณค่าส่วนตัว

1 = มากที่สุด	2 = มาก	3 = ค่อนข้างมาก
4 = ค่อนข้างน้อย	5 = น้อย	6 = น้อยที่สุด

- _____ 16. สนใจใฝ่หาความรู้ แม้ความรู้นั้นจะไม่ช่วยให้ได้คะแนนดีขึ้น
- _____ 17. ชอบศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และวรรณคดี
- _____ 18. ติดตามความเป็นไปในโลก ประเทศ และท้องถิ่นที่ตนเองอยู่
- _____ 19. มีความเมตตาปราณี แม้ต่อผู้ที่มีความเชื่อแตกต่างกัน
- _____ 20. แม้คนอื่นจะทำให้รู้สึกเจ็บหรือเสียใจ ก็พร้อมที่จะให้อภัย
- _____ 21. ช่วยให้คนอื่นประสบความสำเร็จ แม้ตนเองจะต้องเหนื่อยยาก
- _____ 22. แม้มีคนแสดงความเกรี้ยวกราดเข้าใส่ แต่ก็แสดงตอบด้วยความสุภาพนุ่มนวล
- _____ 23. แม้จะมีอารมณ์โกรธ ก็ไม่เคยแสดงออกมา
- _____ 24. ไม่ช่วยให้เพื่อนทุจริตในการเรียนการสอน แม้จะรักเขา เพียงใดก็ตาม
- _____ 25. กล้าพูดความจริง แม้ความจริงจะทำให้ตนเองหรือคนอื่นต้องเดือดร้อน
- _____ 26. เรียนหนักเพื่อให้ได้คะแนนในระดับดี
- _____ 27. สอบได้เป็นที่หนึ่งในชั้นเรียน
- _____ 28. พุดจาเปิดเผยโดยไม่สนใจว่าใครจะชอบหรือไม่
- _____ 29. เรียนรู้ คิด และทำอย่างอิสระ โดยไม่ปล่อยให้สังคมมาครอบงำ
- _____ 30. คิดและทำในสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่มีใครทำมาก่อน
- _____ 31. พัฒนาแนวทางใหม่ ๆ ในการทำงาน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและการเมือง

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้

1 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = เห็นด้วย 3 = ค่อนข้างเห็นด้วย
4 = ค่อนข้างไม่เห็นด้วย 5 = ไม่เห็นด้วย 6 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- _____ 32. เราควรเน้นการสอนเด็กให้เคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสำคัญ
- _____ 33. เยาวชนควรมีระเบียบวินัย และความกล้าหาญเพื่อความเจริญของครอบครัว และความก้าวหน้าของประเทศชาติ
- _____ 34. นิสิตนักศึกษาต้องรู้จักคิด และมีบทบาททางการเมือง แม้จะต้องคัดค้านรัฐบาล หรืออาจารย์ผู้สอนบ้าง
- _____ 35. ไม่มีอะไรจะเลวไปกว่าการไม่รู้จักรัก เคารพ และกตัญญูต่อพ่อแม่ของตนเอง
- _____ 36. คอมมิวนิสต์ เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ
- _____ 37. เมื่อสตรีเข้าเกี่ยวข้องกับการเมือง จะทำให้ประเทศชาติวุ่นวาย
- _____ 38. บทบาทของนักศึกษาไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะในแวดล้อมสถาบันเท่านั้น
- _____ 39. การเรียกร้องและนัดหยุดงานของสหภาพแรงงานทั้งหลายเป็นการบ่อนทำลาย เศรษฐกิจของประเทศ
- _____ 40. ชาวนาไทยที่ต้องยากจนอยู่เช่นปัจจุบันนี้ เนื่องจากขาดความซื่อสัตย์เพียร

ทัศนะเกี่ยวกับวิชาชีพ

ในฐานะที่ท่านกำลังเรียนทางด้านการศึกษา ท่านมีทัศนะเกี่ยวกับการเป็นครูอย่างไร

1 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = เห็นด้วย 3 = ค่อนข้างเห็นด้วย
4 = ค่อนข้างไม่เห็นด้วย 5 = ไม่เห็นด้วย 6 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- _____ 41. การเป็นครูเปิดโอกาสให้ได้ทำงานที่ท้าทายและต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์อยู่เสมอ
- _____ 42. อาชีพครูเต็มไปด้วยคุณธรรมและความเสียสละ

1 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = เห็นด้วย 3 = ค่อนข้างเห็นด้วย
4 = ค่อนข้างไม่เห็นด้วย 5 = ไม่เห็นด้วย 6 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- _____ 43. รางวัลทางใจสำหรับการเป็นครูประการหนึ่ง คือ การได้มีส่วนในการพัฒนา
เยาวชนทั้งหลายให้เจริญงอกงาม
- _____ 44. อาชีพครู ได้รับเกียรติและการยกย่องสูงจากสังคม
- _____ 45. ถ้าหากระบบอุดมศึกษาเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนอะไรก็ได้
ตามใตปรารถนา เขาคงไม่เลือกเรียนทางการศึกษา
- _____ 46. การเป็นครูทำให้มีหลักประกัน และความมั่นคง ในชีวิตการทำงาน
- _____ 47. คนที่เรียนทางการศึกษา คือ คนที่เรียนอย่างอื่น ไม่ได้อีกแล้ว
- _____ 48. ครูควรเห็นว่า การรักษาวินัยธรรมในวิชาชีพครูนั้น สำคัญยิ่งกว่าระเบียบ
กฎเกณฑ์ของสถาบันที่ตนสอนอยู่
- _____ 49. วิชาชีพครู ควรได้รับการยกย่องให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง เช่นเดียวกับแพทย์และ
วิศวกร
- _____ 50. ครูต้องรู้จักยึดมั่น ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด
- _____ 51. การเป็นครูเปิดโอกาสให้มีความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานมาก
- _____ 52. เมื่อข้าพเจ้าจะเป็นครูข้าพเจ้าจะเลือกทำงาน ในแดนทุรกันดารหรือ ในที่ที่ขาดครู
- _____ 53. ถ้าจะต้องเป็นครู ข้าพเจ้าคงต้องทำงานพิเศษ เพื่อหารายได้เพิ่มเติม
- _____ 54. เมื่อจบการศึกษาแล้วแม้ข้าพเจ้าจะมีโอกาสเลือกอาชีพอื่นอีกมากมาย ข้าพเจ้า
ก็ยังคงเลือกเป็นครูหรือทำงานด้านการศึกษา

และทำยนี้ไปรตตอบคำถามที่เหลือเพียง 4 ข้อ

- _____ 55. บิดาของท่านได้รับการศึกษาสูงสุดระดับใด
1. ไม่ได้รับการศึกษาเลย
 2. ได้รับการศึกษาแต่ไม่จบประถมศึกษาบริบูรณ์
 3. ประถมศึกษาบริบูรณ์
 4. มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
 5. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
 6. ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
 7. ปริญญาโท หรือเทียบเท่า หรือสูงกว่า

